RADU TEODORESCU

# CRĂCIUNUL CA NAȘTERE A LUI HRISTOS ÎN IESLEA SUFLETELOR NOASTRE

Cugir 2022

CUPRINS

INTRODUCERE

După Sfintele Paşti Crăciunul este a doua cea mai mare sărbătoare creştin ortodoxă. Acesta este motivul pentru care ne-am decis să scriem o carte despre Crăciun. Încă de mici copii ajungem să ne familiarizăm cu Crăciunul prin tradițiile de Crăciun dintre care cea mai cunoscută pentru cei mici ştim că este venirea lui Moş Crăciun. Pentru adulți Crăciunul înseamnă de multe ori o adevărată feerie:

- iarnă,
- uneori zăpadă,
- pomul de Crăciun,
- mese îmbelşugate,
- dulciuri
- şi colinzi

sunt cu toate parte din feeria Crăciunului pe care an de an ajungem să îl sărbătorim şi să îl prăznuim.[1]

Au trecut mai bine de 2000 de ani de când în Betleem Domnul Iisus Hristos s-a născut smerit şi umil în ieslea animalelor (vitelor). Venirea lui Iisus pe lume nu a avut în sine mai nimic:

- spectacular,
- ieşit din comun
- şi extraordinar.

Cu excepția îngerilor care s-au arătat păstorilor de lângă ieslea naşterii ceea ce ştim este că modul în care Hristos a venit în această lume a fost:

- smerit,
- modest
- şi umil.[2]

Este cumva un paradox că la venirea Lui în această lume Hristos nu a mai găsit loc unde să îşi plece capul fiindcă toate casele Betleemului au fost pline de oaspeți. Ştim cu toții care a fost motivul pentru care Hristos nu a mai găsit loc de cazare în Betleem. Autoritățile romane de la timpul lui Hristos au făcut un recensământ în Israel şi toți locuitorii au trebuit să meargă în localitatea lor de naştere. Sfânta Maria şi Iosif erau din Betleem şi aşa că merg şi ei în oraşul natal.

Ceea ce voim să spunem în această carte este că trebuie să vedem smerenia lui Hristos care nu S-a născut la nici o casă

- imperială
- regală
- sau aristocratică

ci a venit în lume într-o iesle păstorească.

Una dintre cele mai mari lecții pe care le învățăm de la Crăciun este cea a smereniei. Cu toții suntem oameni care avem:

- aspirații,
- tânjiri,
- dorințe
- aşteptări

de la această viață. De cele mai multe ori ele nu se realizează şi ajungem să suferim. Fiindcă suferim ajungem să Îl învinovățim pe Dumnezeu Tatăl pentru

- nereuşitele
- şi insuccesele

noastre.[3]

---

[1]A se vedea *Crăciunul românilor: Antologie din poetica românească* (Bucureşti, 2020).

[2]A se vedea Radu Teodorescu, *Smerenia şi modestia ca paradigme creştin ortodoxe* (Cugir, 2015).

[3]A da vina pe Dumnezeu Tatăl este una dintre cele mai obişnuite practici a omului din toate timpurile. Aceasta fiindcă omul nu vrea să recunoască propriile lui greşeli şi vrea să găsească un țap ispăşitor. Trebuie să ştim că Dumnezeu este întotdeauna de partea noastră însă noi suntem unii care nu ne dăm seama că în înțelepciunea lui infinită Dumnezeu ştie mult mai bine ceea ce este bine şi ceea ce este de folos pentru noi. Acesta este motivul pentru care trebuie să dăm dovadă de responsabilitate şi de moralitate în viața de zi cu zi şi să ne dăm seama că trebuie să mergem mai mult pe logica lui Dumnezeu decât pe propria logică.

Trebuie să ne dăm seama că avem în Crăciun una dintre cele mai frumoase sărbători dintre toate cele care sunt. Oamenii de azi sunt cumva plictisiți de Crăciun fiindcă li se pare că se tot repetă. Ceea ce trebuie să fim conștienți este că repetiția Crăciunului este încă o șansă și o posibilitate a prăznuirii venirii lui Hristos în lume. Deși venirea Lui în lume a fost smerită și umilă ea este la fel de actuală pentru noi cei de azi. Hristos a venit în această lume pentru a ne asigura că la fel cum spunea Sfântul proroc Isaia: "cu noi este Dumnezeu" (Isaia 8, 9). Sfântul Iustin Martirul și filosoful spunea că nașterea lui Hristos este asemenea unui foc din care dacă luăm lumină nu se împuţinează cu nimic focul. „(...) Atunci când spunem un cuvânt, noi dăm naştere unui cuvânt nu prin sciziune, pentru ca să credem că se împuţinează cuvântul din noi atunci când vorbim. Şi, după cum vedem că dintr-un foc ia naştere alt foc, nemicşorându-se acela din care s-a făcut aprinderea, ci rămânând acelaşi, iar acela care a fost luat de el se pare că este acelaşi şi că nu împuţinează pe acela din care s-a aprins. De altfel, şi cuvântul Înţelepciune îmi va fi o mărturie că acest Dumnezeu însuşi, Care S-a născut din Părintele tuturor, este şi Cuvântul şi înţelepciunea şi Puterea şi Slava Celui ce L-a născut."[4]

Ceea ce vom face în paginile acestei cărți este să dezvoltăm puțin teologia Crăciunului. Deși nu pare că este așa trebuie să fim conștienți că există o teologie a Crăciunului. Este această teologie care ne spune că Dumnezeu se face om și noi trebuie să ajungem:

- să ne dăm seama de asta.
- să primim pe Hristos
- și să acceptăm ceea ce a voit Dumnezeu pentru noi.

Dincolo de toate melodiile și concertele de Crăciun un fapt este sigur: de Crăciun Dumnezeu vine la noi în formă umană și vrea să fie parte din viața noastră.

Dacă ziua de naștere a unui președinte, rege sau împărat ajunge să fie sărbătorită cu mult fast cum să nu ajungem să sărbătorim Crăciunul cu cea mai mare bucurie? Aceasta fiindcă de Crăciun Dumnezeu:

- vine,
- se pogoară
- și se face om

pentru noi.

Din punctul de vedere al lui Dumnezeu Crăciunul ne are protagoniști pe noi oamenii însă noi trebuie să ajungem să Îl facem pe Hristos protagonist al acestei mari zile. În acest sens trebuie să știm că pentru noi creștinii ortodocși simpli Crăciunul este o șansă. Ce fel de șansă? Este șansa de a fi în:

- unire,
- comuniune,
- sinergie
- asociere

cu Hristos.

Cu privire la nașterea lui Hristos trebuie să știm că Hristos S-a născut din veșnicie din Tatăl și mai apoi S-a născut în timp pentru noi din Sfânta Maria. Scriitorul bisericesc Tertulian evidenţiază acest lucru foarte bine când spune: „şi precum o rază când purcede de la soare este o parte din tot, deoarece soarele va rămâne în rază ca una ce a purces din el, la fel şi substanţa nu se desparte, ci se întinde, ca şi lumina născută din lumină, materia creatoare rămâne veşnic întreagă, izvor nesecat (...) Astfel şi ceea ce a purces de la Dumnezeu este Dumnezeu şi Fiu al lui Dumnezeu, amândoi fiind Unul şi Acelaşi (...) Dumnezeu din Dumnezeu (...) a pornit din izvorul Său fără să se fi rupt din el pentru totdeauna."[5]

După cum putem vedea există o teologia amplă și bogată a Crăciunului pe care vom încerca să o explorăm în paginile acestei cărți. Suntem conștienți că într-o lume în care libertatea religioasă își sune cuvântul o nouă carte despre Crăciun poate părea cumva prea mult. Totuși sunt și creștini evlavioși care vor să mediteze la tema Crăciunului.[6]

---

[4] Sf. Iustin Martirul și Filosoful, *Dialogul cu iudeul Trifon*, Partea întâi, LXI, în PSB, voi. 2, pp. 213-214.
[5] Tertulian, *Apologeticul,* XXI, în PSB, voi. 3, p. 70.
[6]Deci când vorbim de meditație mai toți se gândesc la tehnicile de meditație hinduse și budiste ale orientului extrem ceea ce trebuie să știm este că și Crăciunul este o invitație la meditație. Ajungem să medităm la modul în care Hristos a venit în această lume și de ce El a ales să vină așa cum a făcut-o. Meditația la Hristos este un lucru sânt și în acest mod ajunge să ne sfințească viața. Aceasta fiindcă meditația la Crăciun este posibilă an de an. Aceasta fiindcă după cum știm Crăciunul se repetă și este bine să știm că el este unul care ajunge să ne facă să fim unii care să vedem lucrurile teologic și în profunzime.

Ceea ce trebuie să fim conştienți este că minunea Crăciunului când Dumnezeu vine în lume ca un copil a fost profețită din primele zile ale umanității. După căderea în păcat a primilor oameni Dumnezeu l-a promis un mântuitor: “duşmănie voi pune între tine şi între femeie, între sămânţa ta şi sămânţa ei; aceasta îți va zdrobi capul, iar tu îi vei înțepa călcâiul” (Facere 1, 15). Cel care va zdrobii capul şarpelui (diavolului) avea să vină din femeie de Crăciun. Prin urmare încă de la primii oameni se face promisiunea Crăciunului. Au trebuit să să treacă mai bine de 5500 de ani până acest lucru s-a realizat. Naşterea lui Hristos de Crăciun este una care vine să actualizeze pe pământ ceea ce a avut loc din veşnicie când Fiul S-a născut din Tatăl. Sfântul Vasile cel Mare spune: „(...) Fiul, Cel Unul-Născut; născut din Tatăl, Dumnezeu adevărat, desăvârşit din Cel desăvârşit; Icoana cea vie, Care reflectă în El pe Tatăl întreg ...”[7]

Doi preoți creştin ortodocși discutau despre asprimea în viața duhovnicească.
- Hristos în mijlocul nostru.
- Hristos în mijlocul nostru.
- Și cum mai ești?
- Destul de bine.
- Mă bucur.
- Dar tu cum ești?
- În mare bine.
- Frumos.
- Este o problemă cu care mă confrunt.
- Care?
- Este vorba de povara aceasta de a fi duhovnic.[8]
- Da. Ce este cu ea?
- Știi ce am remarcat?
- Ce?
- Dacă ești prea aspru cu oamenii la spovedanie ei nu mai vin să se spovedească.
- Așa este.
- Deci cum să fiu?
- Adică?
- Aspru sau indulgent?
- Îți spun eu cum.
- Cum?
- După cum este omul.
- Adică?
- Fiind duhovnic trebuie să ajungi să cunoști cum este omul.
- Și?
- Dacă omul este slab să îi dai canon mai mic.
- Și dacă este mai puternic?
- Evident că îi vei da canon mai mare.
- Cred că ai dreptate.
- Sigur că am.
- Eu am încercat să fiu cu toți fii mei duhovnicești la fel.
- Nu prea funcționează.
- Am remarcat și eu.
- Trebuie să ştii să te adaptezi.
- Așa este.
- Ca idee nu poți să fi aspru cu fii duhovnicești dacă nu ești aspru cu tine.
- Asta este evident.
- Asprimea este un lucru care mi se pare greu de purtat.
- De ce?
- Fiindcă este foarte uşor să fi aspru cu alții fără să fi aspru cu tine.
- Așa este.

[7] Sf. Vasile cel Mare, *Epistole,* 105, în PSB, voi. 12, p. 286.
[8] A se vedea Dumitru Cobzaru, *Duhovnicie dulce povară* (Cluj-Napoca, 2020).

- Mă bucur că ești de acord.
- Uite tu știi întâmplarea cu soția de senator?
- Nu.
- Ți-o voi spune.
- Te ascult.
- În vechime era o soție de senator care a vrut să învețe nevoința creștin ortodoxă.
- Și?
- S-a dus la un episcop și i-a spus:
- Prea Sfințite Părinte am nevoie de ajutorul tău.
- Cum să nu.
- Vreau să deprind nevoința.
- Foarte bine.
- Aș avea nevoie de o călugăriță.
- De ce?
- Să stea pe lângă mine și să mă instruiască.
- Înțeleg.
- Mă puteți ajuta?
- Da. Cred că știu de cine aveți nevoie.
- Episcopul a ales o călugăriță smerită și a trimis-o. După o perioadă a întrebat-o pe soția senatorului:
- Cum este? Vă place de călugăriță?
- Nu.
- De ce?
- Este bună, dar nu îmi este de mare folos, căci este smerită și mă lasă să-mi fac toate voile.
- Înțeleg.
- Am nevoie de una care să mă țină din scurt și să nu-mi îngăduie să fac tot ce vreau.
- Bine. Îți voi trimite pe altcineva.
- Și episcopul s-a ținut de cuvânt.
- Cum?
- I-a trimis o călugăriță aspră.
- Foarte bine.
- Această călugăriță o mustra pe soția senatorului și din *bogătașă nebună* nu o scotea.
- Interesant.
- După o vreme soția senatorului s-a întâlnit cu episcopul.
- Și cum mai sunteți?
- Bine Prea Sfințite.
- Cum vi se pare noua călugăriță?
- Este foarte bună.
- Da?
- Da.
- Mă bucur.
- Mă ajută foarte mult.
- Fiindcă este aspră?
- Da.
- Foarte interesantă povestea.
- Așa este.
- Deci omul trebuie să își știe propria măsură?
- Evident.
- Deci nu ține totul numai de duhovnic?
- Nu.[9]

Am spus întâmplarea de mai sus fiindcă de Crăciun Biserica Creștin Ortodoxă ne îndeamnă să ne spovedim și să ne împărtășim. Sunt din ce în ce mai puțini creștin ortodocși care știu că trebuie să se

[9]Ioan Moshu, *Limonariu* (Alba Iulia, 2014) pp. 202-203.

spovedească și să se împărtășească de Crăciun. Aceasta fiindcă ei sunt unii care cred că nu trebuie să se pregătească duhovnicește de Crăciun și că tot ceea ce contează este să aibă mese îmbelșugate de Crăciun. De Crăciun nu trebuie să ne pregătim numai trupește ci la fel de bine și sufletește. Trebuie să facem curățenie în sufletul nostru și acest lucru cel mai bine îl facem prin spovedanie și împărtășanie. Sfântul Atanasie cel Mare ne încredințează că avem în Crăciun o sărbătoare în care Fiul lui Dumnezeu Cel născut din veșnicie ajunge să se facă cu adevărat om pentru noi din iubire: „naşterea din Dumnezeu nu e pătimire şi împărţire a acelei fericite fiinţe. Nu e deci lucru de necrezut a avea Dumnezeu un Fiu, născut din fiinţa Lui proprie. Şi nu cugetăm la o pătimire şi la o împărţire a fiinţei Lui Dumnezeu, spunând de Fiul că e născut din El. Ci credem mai degrabă că naşterea cea una e propria şi adevărata naştere a lui Dumnezeu. Arătându-se şi dovedindu-se că Fiul este Cel născut din fiinţa Tatălui, nu mai e îndoială pentru nimeni, ba, dimpotrivă, e vădit că Acesta e înțelepciunea şi Cuvântul Tatălui, în Care şi prin Care creează şi face toate; şi strălucirea, prin care luminează toate şi Se descoperă celor cărora voieşte."[10]

## CAPITOLUL 1

## CRĂCIUNUL: VECHI VA EVENIMENT DAR NOU CA SEMNIFICAȚII

Toți creștinii știu că Crăciunul a avut loc ca eveniment acum mai bine de 2000 de ani. Acest lucru îi face pe mulți să fie:

- sceptici,
- îndoielnici,
- contestatari
- și refractari

cu privire la Crăciun.

De ce? Fiindcă ei sunt unii care nu mai vor să fie totul

- actual
- proaspăt
- și contemporan.

Trăim într-o epocă a *breaking news*-ului în care marile evenimente se întâmplă aici și acum. Cineva spunea că de exemplu în America istoria este ce se vede scris pe tricouri și ea nu depășește săptămâna trecută. Omul de azi trăiește sub auspiciile lui *carpe diem* adică trăiește în prezent. Este bine

- să trăim
- să fim ancorați
- și să prin prinși

de prezent.

Omul de azi consideră că tot ceea ce ține de antichitate este învechit și perimat și de ce nu chiar și efemer. Fiindcă a avut loc acum 2000 de ani pentru cei mai mulți Crăciunul este:

- irelevant,
- efemer,
- perimat
- și fără se semnificații.[11]

Crăciunul deși a avut loc în antichitate va fi actual atât când va fi lumea. De ce? Fiindcă în toate epocile istoriei vor fi oameni care vor vrea să se mântuiască. Prin Crăciun mântuirea este posibilă. Este greu să vorbim de un om că are șanse să se mântuiască dacă nu sărbătorește Crăciunul. Crăciunul este un lucru care ajungem să ne facă să fim unii care să vedem lucrurile cât se poate de:

- duhovnicește,
- religios,

[10] Sf. Atanasie cel Mare, *Trei cuvinte împotriva arienilor,* Cuvântul întâi, XVI, în PSB, voi. 15, p. 174.

[11]Această contestare a Crăciunului duce în spre tot felul de curente agnostice și chiar nihiliste în lumea noastră fiindcă omul ajunge să judece istoria și viața numai din prisma prezentului. Ei bine trebuie să știm că atunci când vorbim de Crăciun trebuie să ajungem să ne deschidem unei alte înțelegeri și alte percepții a realității. Aceasta fiindcă de Crăciun s-a născut pe pământ Fiul lui Dumnezeu. Prin urmare nu vorbim de o persoană obișnuită ci de un eveniment excepțional. Este bine să căutăm de ce Dumnezeu a voit ca nașterea Fiului Său să aibă loc așa cum a avut loc. Aceasta fiindcă noi suntem cei care trebuie să ieșim în întâmpinarea Crăciunului.

- profund
- şi analitic.

În această carte nu vom trata istoria Crăciunului care oricum este citită an de an la în evanghelia de la liturghiile creştin ortodoxe. Ceea ce vom căuta în paginile acestei cărţi este să pătrundem mai profund în spiritualitatea Crăciunului şi să ne dăm seama de ce Crăciunul este încă o sărbătoare actuală şi interesantă.[12]

Nu se poate că nu remarcăm că este Crăciunul care ne face să ne dăm seama că Hristos nu a existat numai de la naşterea Sa din Sfânta Maria ci el a existat din veşnicie. Sfântul Atanasie cel Mare spune în acest sens: „Nici nu este Fiul dintr-o emanare (curgere) a Tatălui, nici nu S-a născut dintr-un tată care s-a născut şi el. De aceea nici nu S-a născut pentru a naşte. Astfel, numai în dumnezeire Tatăl este în mod propriu Tatăl şi Fiul în mod propriu Fiul şi numai în Ei singuri e un fapt stabil ca Tatăl să fie veşnic Tatăl şi Fiul veşnic Fiul."[13]

Dogmatiştii creştin ortodocşi au fost unii care ne-au amintit că diferenţa dintre Tatăl şi Fiul este că Tatăl este nenăscut şi Fiul este născut. În rest ei sunt ambii parte din Dumnezeire. Ei bine iată că Hristos se poate spune că ajunge:
- să îi facă o favoare,
- să îi facă un bine
- şi să îi ofere un privilegiu

omului. Este posibilitatea ca prin naşterea Sa Hristos să ajungă să îi ofere omului să devină fiul lui Dumnezeu. Trebuie să ştim că avem aici un lucru pe care omul îl poate refuza sau accepta în funcţie de voinţa lui. Aceasta fiindcă nimeni nu este obligat să devină creştin. Prin urmare omul este liber să devină creştin în funcţie de alegerea sa. Totuşi odată ce a ajuns să fie creştin el trebuie să trăiască după:
- regulile,
- rânduielile
- şi legile

creştin ortodoxe.

Este bine să ştim că sunt mulţi pe care prospectul de a deveni un fiu al lui Dumnezeu îi atrage. Totuşi ei acceptă acest lucru numai nominal fără să aibă implicaţii profunde în structura lui:
- sufletească,
- duhovnicească,
- morală,
- mistică
- sau ascetică.

Este evident că trebuie să fim unii care să ne dăm seama că Hristos vine în această lume de Crăciun pentru toţi cei:
- năpăstuiţi,
- amărâţi,
- săraci,
- greu încercaţi,
- necăjiţi
- şi trişti.

Acesta este motivul pentru care se poate vorbii de Crăciun ca o sărbătoare socială. Hristos a venit în această lume sărac. Nu a avut nici măcar un pat în care să ne nască ci a venit în ieslea vitelor. Acest lucru nu poate să ne lase indiferenţi pe noi cei de azi şi evident că trebuie să ne facă să fim mult mai senzitivi cu cei are sunt năpăstuiţi.[14]

Crăciunul este o sărbătoare nu numai a familiei ci la fel de bine a:
- solidarităţii,
- frăţietăţii,

---

[12]A se vedea Alexandros Papadiamantis, *Povestiri de Crăciun* (Bucureşti, 2021).

[13] Sf. Atanasie cel Mare, *Trei cuvinte împotriva arienilor, Cuvântul întâi*, XXI, în PSB, voi. 15, p. 182

[14]Este greu să spunem că noi ajungem să sărbătorim Crăciunul dacă lângă noi sunt mai mulţi care nu au lemne sau gaz cu care să se încălzească. Iată de ce trebuie să ştim că de Crăciun trebuie să fim mai buni şi mai milostivi. Nu trebuie să facem eforturi ieşite din comun dar nu este imposibil dacă de Crăciun ajungem să ne interesăm mai mult de cei oropsiţi ai sorţii. Acest lucru poate să fie făcut mai ales prin intermediul parohiilor creştin ortodoxe. Singuri nu putem să facem prea multe pentru cei defavorizaţi dar dacă problema se pune la nivel de parohie evident că lucrurile se schimbă.

- filantropiei,
- milosteniei
- și iubirii agapice creştin ortodoxe.

Este cumva nepotrivit să ajungem să citim cărți de religie și teologie în timp ce semenii din jurul nostru suferă de foame sau de frig. La fel de bine trebuie să ajungem să studiem ce scriu și ce a au spus sfinții părinți despre Crăciun însă acest lucru în nici un fel nu trebuie să fie făcut fără dreapta socotinţă. Sfântul Atanasie cel Mare ne avertiza: „deci cel ce întreabă pentru ce Fiul nu e născător al unui fiu, să întrebe pentru ce Tatăl nu a avut un tată? De fapt, ambele acestea sunt absurde şi pline de toată necredinţa."[15]

Ceea ce este esențial să ştim noi creştinii ortodocşi este că de Crăciun au loc principalele evenimente:
- zdrobirea diavolului,
- începutul mântuirii noastre
- și începutul adopției noastre de către Dumnezeu Tatăl.

Este prin urmare evident că trebuie să știm că de Crăciun suntem unii care ajungem să ne dăm seama că avem în cer nu numai un Dumnezeu ci şi un Tată. S-a spus că Dumnezeul nostru are inima de Tată. Inima lui Dumnezeu Tatăl este plină de iubire pentru noi și pentru aceasta El L-a trimis pe Fiul lui Unul Născut mai înainte de timp să ne asigure că:
- ne iubeşte,
- ne vrea binele
- ş vrea să ne mântuim.

Despre raportul Tatălui cu Fiul Sfântul Vasile cel Mare spune: „Tatăl, principiul tuturora, cauza existenţei existenţelor, rădăcina a tot ce este viu. Din El a ieşit izvorul vieţii, înţelepciunea, puterea, chipul întru totul asemenea nevăzutului Dumnezeu (Col. 1, 15), Fiul născut din Tată."[16]

Este evident că aceste lucruri nu sunt înțelese de toți creştinii ortodocşi fiindcă sunt mai mulți care nu sunt interesați de implicațiile:
- dogmatice
- și doctrinare
ale Crăciunului.

Totuşi ceea ce trebuie să ştim este că sfinții părinți au ajuns să vadă Crăciunul destul de diferit de noi cei de azi. Aceasta fiidncă ei au ajuns să trăiască marile adevăruri ale Crăciunului la nivel duohvnicesc. Unul dintre lucrurile pe care trebuie să ajungem să le trăim de Crăciun este altruismul. De ce? Fiindcă Hristos în Crăciun s-a dovedit pe Sine ca un exemplu de altruism. Cum? Prin faptul că:
- a primit,
- a asumat
- și și-a luat
natura umană.

Hristos putea să trăiască şi fără să devină om şi era oricum fericit pentru veşnicie. Totuşi El se milostiveşte de om şi ajunge să vrea ca omul să nu fie damnat cu diavolul ci să se mântuiască. Să facem un exercițiu: dacă noi am fi în locul lui Dumnezeu am mai accepta să ne naştem într-un staul de vite pentru a ne mântuii?

Sunt unii care evident că ar face acest lucru dar vor și mulți care nu o vor face. Asemenea unui păstor a cărui oaie a căzut într-un puț cu apă și care ajunge să meargă să își salveze oaia la fel de bine și Hristos a venit în lume în condiții extreme și a oferit omului şanse la mântuire care este comuniunea veşnică cu Dumnezeu Tatăl.[17]

După cum am spus nu trebuie să vedem Crăciunul numai ca o sărbătoare empirică sau mai bine spus una care se rezumă la:
- istorie,
- trecut,

[15]Sf. Atanasie cel Mare, *Trei cuvinte împotriva arienilor,* Cuvântul întâi, XXI-XXII, în PSB, voi. 15, p. 182.
[16]Sf. Vasile cel Mare, *Omilii și cuvântări,* XV, II, în PSB, voi. 17, p. 510.
[17]Faptul că în Crăciun avem o sărbătoare a comuniunii este demonstrat din faptul că de Crăciun Hristos nu mai vine prin tot felul de lucruri externe şi se arată omului ci se face om. Hristos vrea să fie în comuniune cu noi şi evident că acest lucru este motivul pentru care va ajunge să devină om. Este cu adevărat o mare cinste şi onoare pentru noi ca Hristos să vină la noi ca om. Unii ar putea considera acest lucru ca fiind nepotrivit şi mult prea mult. Totuşi trebuie să ştim că Dumnezeul nostru al creştinilor ortodocşi este un Dumnezeu al iubirii şi nu pentru aceasta nu vrea să stea departe de noi.

- uman
- și materie.

Crăciunul trebuie să ne deschidă spre Dumnezeu Sfânta Treime. Aceasta fiindcă nu avem de a face în naşterea lui Hristos cu naşterea unui simplu copil ci cu naşterea Fiului lui Dumnezeu. Sfântul Ioan Teologul a spus în acest sens: "căci Dumnezeu aşa a iubit lumea, încât pe Fiul Său Cel Unul-Născut L-a dat ca oricine crede în El să nu piară, ci să aibă viață veşnică" (Ioan 3, 16). Crăciunul a fost făcut pentru noi dar ceea ce trebuie să ştim este că el este deschis contemplației duhovniceşti. Prin contemplație duhovnicească Sfântul Chiril al Alexandriei a ajuns să spună: „dar Fiul şi Dumnezeu şi Domnul nu are calitatea de-a fi Dumnezeu din voia lui Dumnezeu-Tatăl, ci are ceea ce îi e propriu după fire strălucind din însăşi fiinţa Tatălui."[18]

Doi creştini au ajuns să discute despre Crăciun.
- Mă bucur să te văd.
- Și eu.
- Și ce mai faci?
- Ce face toată lumea.
- Adică?
- Mă pregătesc de Crăciun.
- A da, am uitat.
- Mare sărbătoare este Crăciunul.
- Așa este.
- Păcat că oamenii de azi nu mai au evlavie la Crăciun.
- De ce?
- Bătrânii din vechime aveau mai multă evlavie la Crăciun.
- Așa este.
- Mai ales cei care stăteau la sate.
- Da la sat este mai multă evlavie.
- Și tu ce daci de Crăciun?
- Cu familia și rudele.
- Vin rudele la tine?
- Da.
- Eu sunt doar cu familia.
- Ce vroiam să te întreb.
- Ce?
- Tu știi de unde este acest obicei cu bradul de Crăciun?
- Din Germania.
- Da?
- Da.
- Păi cum?
- Germanii din Munții Alpi de Crăciun luat un brad și îl aduceau în casă.
- De ce?
- Fiindcă bradul rămâne tot timpul verde.
- Așa este.
- Totuși deși ajungem să sărbătorim Crăciunul știm așa de puține de originea lui.
- Știm de Crăciun de la sfinții apostoli.
- Oare ei au propovăduit Crăciunul?
- Cum să nu.
- Nu știm.
- Să știi acum.
- Eu credeam că știm numai din Biblie.
- Biblia nu a fost scrisă după predica sfinților apostoli?
- Ba da.
- Vezi?

[18]Sf. Chirii al Alexandriei, *Comentariu la Evanghelia Sfântului Ioan,* Cartea întâi, cap. 9, în PSB, voi. 41, pp. 107-108.

- Dar cum de au crezut oamenii în predica sfinților apostoli?
- Apostolii nu numai au predicat ci au făcut și minuni.
- Minuni?
- Da.
- Ce minuni?
- Îți voi spune una.
- Chiar te rog.
- De Sfântul apostol Toma ai auzit?
- Da.
- Sfântul Toma predica evanghelia lui Hristos.
- Frumos.
- Vestea despre el s-a dus într-un pământ păgân.
- Și?
- În regiunea una predica Sfântul Toma un preot idolatru din mânie și-a ucis fiul.
- Nu se poate.
- Ba da.
- Cum?
- Preoții idolatrii erau foarte imorali.
- Și?
- Preotul idolatru era cât se poate de neliniștit:
- Ce mă voi face?  Ce mă voi face?
- De ce era neliniștit?
- Fiindcă nu vroia să fie pedepsit.
- Înțeleg.
- Dintr-o dată s-a luminat.
- De ce?
- Fiindcă și-a zis:
- Știu ce voi face: voi da vine pe apostolul Toma. Oricum lumea nu îl place fiindcă nu este păgân ca noi.
- Și ce a urmat?
- Preotul idolatru s-a dus la autorități și le-a spus:
- Fiul meu a fost ucis.
- Vai nu se poate.  Cum?
- Știu cine este ucigașul.
- Cine?
- Este apostolul Toma.
- Da?
- Da.
- Bine vom merge și îl vom aresta.
- Sfântul Toma a fost înconjurat de polițiști.
- În numele legii ești arestat.
- De ce?
- Fiindcă ai ucis pe copilul preotului nostru.
- Nu este adevărat.
- Cum nu?
- Pot să vă demonstrez.
- Da.
- Cum?
- Duceți-mă unde este copilul mort.
- Bine cum zici.
- Sfântul Toma s-a dus și l-a întrebat pe copil: cine te-a ucis?
- Tatăl meu.
- Se spune că foarte mulți s-au convertit la creștinism când au văzut minunea.

- Frumoasă povestea.[19]

Avem mai sus o minune făcută de Sfântul apostol Toma de care știe mai puțină lume. Nu trebuie să ne surprindă faptul că predica sfinților apostoli a fost însoțită de minuni. De ce? Pentru ca păgânii să nu aibă nici un cuvânt de dezmințire în fața lui Dumnezeu Tatăl că nu au ascultat de sfinții apostoli.

Crăciunul a avut loc cu 2000 de ani în urmă dat este încă actual pentru noi cei care voim să ne mântuim. Hristos a venit și a ajuns la una asemenea grad de intimitate cu omul la fel ca într-o familie. A vorbii de iubirea creștină ca una care face o familie mai mare este pentru mulți oameni din zilele noastre o adevărată inepție. Aceasta fiindcă oamenii de azi sunt unii care vor să fie iubiți fără să iubească în schimb.

După cum am spus în Crăciun Fiul lui Dumnezeu se face fiul omului pentru ca omul să ajungă fiul lui Dumnezeu. Crăciunul este cel care se poate spune că sărbătorește adopția noastră ca fii lui Dumnezeu Tatăl. Sfântul Chiril al Alexandriei spune în acest sens: „(...) *Unul-Născut, Dumnezeu, Care este în sânul Tatălui, Acela L-a făcut cunoscut,* Fiindcă, după ce a spus Unul-Născut şi Dumnezeu, adaugă îndată: *Cel ce este în sânul Tatălui*, ca să se înţeleagă că Fiul e din El şi în El prin fire, spunând, în loc de fiinţă, sân, din pilda văzută în trup."[20]

An de an ajungem să sărbătorim Crăciunul și ne regăsim uniți duhovnicește cu toți creștinii ortodocși de mai înainte de noi care și ei au sărbătorit această mare sărbătoare. În acest sens nu greșim dacă spunem că este Crăciunul cel care ne unește cu cei mai înainte de noi și ne face să fim una în Hristos. Tradiția colindatului este una cât se poate de puternică la popoarele creștin ortodoxe care comemorează mersul din casă în casă a Sfântului Iosif cu Sfânta Fecioară Maria în Betleem pentru a găsii un loc unde să îl poată naște pe Hristos.[21]

Este evident că de Crăciun trebuie să fim:

- mai buni,
- mai drepți,
- mai cuminți,
- mai fericiți
- și mai înduhovniciți.

Semnificațiile Crăciunului ajung să se înmulțească pe măsură ce ajungem să ne înduhovnicim. Aceasta fiindcă Crăciunului este prin excelență o sărbătoare a vieții duhovnicești. Nu trebuie să uităm acest lucru în zilele noastre când sunt mai multe concepții secularist care vor să minimalizeze:

- sensurile,
- înțelesurile
- și rostul Crăciunului.[22]

Crăciunul trebuie să știm că are puternice semnificații dogmatice fiindcă el ajunge să ne descopere mai mult pe Sfânta Treime. Iată ce spune în acest sens Sfântul Chiril al Alexandriei: „căci aţi ignorat că Dumnezeu-Tatăl, facându-le toate în chip nepătimitor, va şi naşte nepătimitor şi este mai înalt decât focul. Căci suntem siliţi să recurgem şi la acest exemplu îngroşat, ca să înţelegem că arderea din Cel ce naşte nu se efectuează prin pătimire şi tăierea cea după trup."[23]

Este Crăciunul cel care ajunge să inaugureze în lume gradul cel mai profund și mai intim de comuniune dintre Dumnezeu și om. Aceasta fiindcă trebuie să știm că de Crăciun Hristos nu mai stă distant în cer ci vine în persoană pe pământ și se face om. Evident că au existat mai multe

- erezii,
- opinii eronate
- greșeli
- și erori dogmatice

cu privire la Crăciun însă un lucru este sigur: de Crăciun Hristos a venit în această lume și nimeni nu mai putea să oprească acest lucru. Știm că regele Irod cel Mare a voit să îL ucidă pe Hristos fiindcă el credea că Mesia este noul rege al Ierusalimului. El a făcut cunoscutul măcel cu uciderea a aproape 14000 de prunci din regiunea Betleemului. Opiniile diferă și sunt unii care susțin că de fapt nu au fost numai 14000 de prunci ci mult mai puțin.

[19]Petroniu Florea, *Cuvintele vieții* (Zalău, 2015) p. 85.
[20]Sf. Chirii al Alexandriei, *Comentariu la Evanghelia Sfântului Ioan,* Cartea întâi, cap. 10, în PSB, voi. 41, p. 128.
[21]A se vedea Daniel Ciubotea, *Daruri de Crăciun: înțelesuri ale sărbătorii naşterii Domnului* (Bucureşti, 2019).
[22]A se vedea Augustin, *Predici de Crăciun, Anul Nou și Bobotează* (Bucureşti, 2012).
[23]Sf. Chirii al Alexandriei, *Comentariul a Evanghelia Sfântului Ioan,* Cartea a III-a, cap. 5, în PSB, voi. 41, pp. 346-347.

Tradiția creștin ortodoxă însă susține că au fost cam 14 mii de prunci uciși de mândria nebună a lui Irod cel Mare.

De aici înțelegem că venirea lui Hristos în lume a fost un lucru greu de acceptat pentru mai mulți contemporani. Aceasta fiindcă Hristos a venit în persoană la om și a voit să refacă comuniunea pe care protopărinții noștri Adam și Eva au pierdut-o odinioară în rai. Că evreii nu au ajuns să Îl recunoască pe Hristos de Crăciun ne-o spune tot Sfântul Chiril al Alexandriei: „iudeii îl micşorează pe Iisus, necunoscând pe Tatăl Lui Cel din ceruri şi neştiind în nici un fel că El este Fiul prin fire al Celui ce stăpâneşte peste toate."[24]

Prin urmare trebuie să știm că în sens duhovnicesc

- semnificațiile,
- înțelesurile
- profunzimile
- și rosturile

Crăciunului ajuns să fie cunoscute pe măsură ce omul avansează în:

- evlavie,
- fapte bune,
- credință,
- iubire
- și nădejde.

Crăciunul deși este un eveniment istoric are sensuri mult mai profunde decât cele istorie. Aceasta fiindcă istoria este limitată la granițele empirice. Ei bine Crăciunul se poate spune că este în același timp o sărbătoare.

- empirică
- și duhovnicească.

Crăciunul este empiric fiindcă a avut loc în istorie și cam tot ceea ce are loc în istorie este empiric din moment ce este legat de materie. Totuși, după cum am spus Crăciunul nu se rezumă numai la lumea empirică. Este adevărat că în Crăciun se poate spune că Dumnezeu ajunge să devină cu adevărat empiric fiindcă El asumă natura materială a omului.

După cum am spus Crăciunul este unul care ajunge să ne introducă în Dumnezeire și ne face pe Dumnezeu Tatăl mult mai accesibil: „(...) deoarece Cuvântul s-a ivit din Minte şi strălucirea, din soare, cele ce nasc nu trebuie socotite că sunt golite de cele ce ies din ele, ci vom vedea şi pe acelea existând în acestea şi pe acestea în acelea. Căci mintea nu este niciodată lipsită de cuvânt (de rațiune), dar nici cuvântul (rațiunea) neavând în sine mintea care îi dă formă. Şi pe una o vom înțelege asemenea celeilalte."[25]

Toți creștinii ortodocși știu că Dumnezeu este Sfânta Treime și sunt trei persoane în Dumnezeu: Tată, Fiul și Duhul Sfânt. Ei bine de Crăciun una dintre aceste persoane ale Sfintei Treimi vine pe pământ la modul propriu și ajunge să asume natura umană. Acest lucru este cu adevărat un motiv de:

- bucurie,
- praznic,
- sărbătoare
- și veselie.

Crăciunul este un timp al bucuriei fiindcă după cum am spus de Crăciun Hristos vine în lume ca un om. El nu mai este nevăzut ci ajunge să fie parte a istoriei umane. Acest lucru ne spune că sensul final al istoriei nu poate să fie altul decât Hristos.[26]

Marele om de stat american Calvin Coolidge spunea cât se poate de inspirat despre Crăciun: "Crăciunul nu este o perioadă, nici un sezon, ci o stare de spirit. Adevăratul spirit al Crăciunului înseamnă să prețuiești pacea și bunăvoința, să oferi, din plin, compasiune." Este adevărat că se poate spune că sărbătorirea Crăciunului aduce cu sine o anumită stare de spirit. Acesta fiindcă după cum am spus sunt mai multe metode de a ajunge să trăiești Crăciunul. Oamenii duhovnicești știu cel mai bine acest lucru. Nu trebuie să avem nici o îndoială cu privire la

---

[24]Sf. Chirii al Alexandriei, *Comentariu la Evanghelia Sfântului Ioan,* Cartea a IV-a, cap. 1, în PSB, voi. 41, p. 388.

[25]Sf. Chirii al Alexandriei, *Comentariu la Evanghelia Sfântului Ioan,* Cartea a IV-a, cap. 5, în PSB, voi. 41, p. 463.

[26]Hristos nu se lasă separat de om și se pogoară și ajunge să fie Unul accesibil. Sunt mai mulți care fiindcă Dumnezeu nu poate să fie văzut au ajuns la concluzia că Dumnezeu este inaccesibil. Totuși trebuie să știm că Dumnezeu nu este atât de inaccesibil fiindcă de Crăciun după cum am putut vedea El intră smerit în istoria umană. Avem şansa prin urmare să Îl întâlnit pe Hristos în istorie și nu undeva departe de istorie. Acest lucru nu înseamnă că Hristos a devenit istorie și El nu este nimic mai mult decât istorie ci și faptul că istoria devine un mediu accesibil pentru ca omul să intre în comuniune cu El.

acest lucru. Aceasta fiindcă după cum am spus trebuie să ne dăm seama că pe măsură ce ne înduhovnicim ajungem să percepem:

- lucruri,
- stări,
- realități
- și dimensiuni

diferite. Cu privire la acest lucru Sfântul Chiril al Alexandriei spunea cât se poate de bine: "ce limbă va putea explica naşterea negrăită a Fiului din Tatăl? Sau ce minte nu va obosi în aceasta? Că s-a născut din Dumnezeu şi Tatăl, ştim şi credem. Dar modul acestui fapt este neînţeles de nici o minte, şi orice cercetare este periculoasă, sau supusă greşelii."[27]

Este Crăciunul care ajunge să formeze ceea ce istoria biblică cunoaște drept sfânta familie. Știm că familia sfântă a fost formată din:

- Iisus
- Sfântul Iosif
- și Sfânta Maria.

Acesta este motivul duhovnicesc pentru care trebuie să știm că este Crăciunul cel care este menit să ne aducă mai aproape de familiile noastre. Este greu să spunem că ajungem să sărbătorim Crăciunul dacă nu suntem alături

- de familie,
- de cei dragi,
- de cei apropiați,
- de rude
- și de prieteni.

Una dintre principalele semnificații ale Crăciunului este să fim cu familia. Din ce în ce mai mulți creștini ortodocși și nu numai ajung să trăiască și să simtă acest lucru. Familia noastră este o reflecție a Sfintei Treimi. Aceasta fiindcă se poate spune că Sfânta Treime este o familie în sens uman. Că nu putem să separăm Sfânta Treime și să ajungem să vedem numai o persoană din ea ne-o spune tot Sfântul Chiril al Alexandriei: „dar Se slăveşte şi Tatăl, când arată că are un Fiu născut din El la fel cum este."[28]

După cum Hristos a ajuns să se dăruie pe sine lumii și umanității există obiceiul ca să ajungem să dăm cadouri de Crăciun la cei pe care îi iubim. Sunt mai puțini cei care ajuns să vad sensul profund la darurilor pe care unii dintre noi le facem de Crăciun. Aceasta fiindcă aceste daruri sunt unele care evident că ajung să urmeze lui Hristos care:

- S-a dăruit,
- S-a dat
- și S-a oferit

pe Sine umanității. Acesta este motivul pentru care de Crăciun ajungem să ne dăruim și noi semenilor noștri. Una dintre metodele de a ne dărui este de a face daruri.

După cum am spus dincolo de timpul istoric în care trăim trebuie să știm că este Crăciunul cel care ne ridică la o percepție superioară a existenței fiindcă ajunge să ne facă să ne dăm seama de Dumnezeu Sfânta Treime și ceea ce a avut loc în Sfânta Treime mai înainte de timp din veșnicie. „(...) *Am ieşit de la Tatăl* vom socoti că înseamnă: M-am născut şi am strălucit din fiinţa Lui, primind existenţa şi fiind cugetat în mod de Sine subzistent, fără să Mă despart întru nimic de El. Căci Tatăl este în Fiul, şi Fiul, prin fire, în Tatăl."[29]

A fost omul cel care a avut nevoie de:

- mântuire,
- răscumpărare
- și salvare.

Aceasta fiindcă după cum putem să vedem diavolul este operativ în lumea noastră. Dacă nu suntem în comuniune cu Dumnezeu Sfânta Treime evident că vom ajungem să fim unii care să fim prinși de diavol și trași spre iad. Ei bine Dumnezeu a știu acest lucru și de Crăciun l-a trimis pe Cel care poate să ne elibereze de diavol.

---

[27]Sf. Chirii al Alexandriei, *Comentariu la Evanghelia Sfântului Ioan,* Cartea a V-a, în PSB, voi. 41, p. 505.
[28]Sf. Chirii al Alexandriei, *Comentariu la Evanghelia Sfântului Ioan,* Fragmente din Cărţile VII şi VIII, în PSB, voi. 41, p. 777.
[29]Sf. Chirii al Alexandriei, *Comentariu la Evanghelia Sfântului Ioan,* Cartea a XI-a, cap. 2, în PSB, voi. 41, p. 1002.

Acest act la lui Dumnezeu ne a Îl trimite în lume pe Fiul Său a fost unul care ieşit din iubirea infinită pe care el o are. Se poate vedea aici o asemănare dintre îngeri şi Hristos. Știm că cuvântul înger în greaca veche înseamnă trimis. Aceasta fiindcă îngerii sunt nişte trimişi. La fel ca un înger se poate spune că Hristos a fost trimis în această lume pentru noi oamenii şi pentru a noastră mântuire. Sfântul Ignatie Teoforul spune: „(...) Unul este Dumnezeu, Care s-a arătat prin Iisus Hristos, Fiul Lui, Care este Cuvântul Lui ieşit din tăcere, Care în toate a bineplăcut Celui ce L-a trimis (In. 8,29)."[30]

Un tată creştin ortodox discuta cu fiul său despre Sfântul Nicolae.

- Și tată spui că Sfântul Nicolae este un sfânt?
- Da.
- Și ce este acela un sfânt?
- Un sfânt este un om plăcut lui Dumnezeu.
- Înțeleg.
- Și cine a fost Sfântul Nicolae?
- Un sfânt care a trăit în secolul al IV-lea.
- Așa de mult?
- Da.
- Și ce a făcut el?
- A făcut mai multe lucruri.
- Cum ar fi?
- A apărat credința noastră creştin ortodoxă.
- De ce să o apere.
- De erezii.
- Și ce este acea o erezie?
- Este o învățătură de credință greșită.
- Nu știm.
- Știi acum.
- Și ce a mai făcut Sfântul Nicolae?
- A făcut minuni.
- Minuni?
- Da.
- Ce este acea o minune?
- Este o faptă supranaturală.
- Așa ca în basme?
- Da.
- Și poți să îmi spui și mie o minune de-a Sfântului Nicolae?
- Da.
- Te ascult.
- Mai de mult în Antiohia se spune că era un om bogat pe nume Agricola care avea un fiu pe nume Vasile.
- Și?
- Ei bine acest agricola avea mare evlavie la Sfântul Nicolae.
- Și cum se arăta această evlavie?
- De ziua Sfântului Nicolae el mergea la slujbă și mai apoi dădea o masă celor săraci în cinstea Sfântului Nicolae.
- Frumos.
- Într-un an Vasile s-a dus ca de obicei la biserică de ziua Sfântului Nicolae.
- Și ce s-a întâmplat?
- În biserică au năvălit turcii.
- Vai nu se poate.
- Ei l-au luat prizonier pe Vasile cu mai mulți oameni.

[30]Sf. Ignatie Teoforul, *Epistole*, Către magnezieni, cap. 8, 2, în PSB, voi. 1, p. 201.

- Ce urât.
- I-au dus pe insula Creta.
- Aici în Creta Vasile cu restul prizonierilor au fost predați lui Amira mai mare turcilor ca să îl slujească.
- Înțeleg.
- Ei bine părinții lui Vasile au auzit de acest lucru.
- Evident.
- Timp de doi ani nu au mai făcut deloc prăznuirea Sfântului Nicolae și nici nu au mai dat mese în cinstea lui.
- De ce?
- Fiindcă erau supărați.
- Și ce a urmat?
- Ei bine vecinii au remarcat această schimbare de atitudine.
- Și?
- Un vecin s-a dus și i-a spus lui Agricola:
- Vecine pot să discut cu tine?
- Da.
- Am văzut de 2 ani o schimbare la tine.
- Ce?
- Nu mai faci prăznuirea Sfântului Nicolae la fel cum ai făcut-o.
- Așa este.
- De ce?
- Fiindcă nu mai am nici un motiv să o fac.
- Nu este adevărat.
- Fiul meu a fost luat ca sclav.
- Vecine să nu îți pierzi speranța.
- De ce?
- Fiindcă Sfântul Nicolae a făcut mai multe minuni.
- Și ce a urmat?
- Ei bine acest lucru l-a schimbat pe Agricola.
- Cum?
- S-a dus acasă și i-a spus soției că nu au nici un câștig că se tânguiesc ci trebuie să țină praznicul Sfântului Nicolae care se apropia.
- Frumos.
- În timp ce mâncau cu săracii masa în cinstea Sfântului Nicolae au putut să audă câinii că latră.
- Și?
- Agricola a ieșit afară și au putut să vadă că se apropie de ei un om îmbrăcat în haine turcești.
- Cine era?
- Era fiul lui Vasile.
- Fiul meu, ai venit?
- Da tată.
- Cum? Că eu te credeam pierdut pentru totdeauna.
- Nu știu tată. Știu că stăteam în fața lui Amira cu paharul de vin în mână.
- Și?
- Dintr-o dată cineva puternic m-a răpit.
- Cine era?
- Când am ajuns aici am putut să îmi dau seama că era Sfântul Nicolae.
- Vai Sfinte Nicolae îți mulțumesc, a spus Agricola.
- Frumoasă povestea.
- Da este.
- Acum știu și eu cine este Sfântul Nicolae.[31]

Avem aici o minune a Sfântului Nicolae care este mai puțin cunoscută și care ne spune că cu adevărat sfinții sunt unii care lucrează pentru noi de multe ori fără ca noi să ne dăm seama. La fel de bine și noi trebuie să

[31] Petroniu Florea, *Aleșii lui Dumnezeu. Predici la sărbători* (Oradea, 2005) pp. 229-230.

ținem Crăciunul și să ajungem să fim unii care să ne dăm seama că este de Crăciun un moment în care să ne arătăm iubirea și dragostea pe care o avem față de cei din jurul nostru.

Crăciunul este cu adevărat o sărbătoare în care semnificațiile:

- istorice
- și duhovnicești

ajung să se întrepătrundă și să ne facă fim mult mai atenți cu sufletul nostru. Aceasta fiindcă la Crăciun nu trebuie să participăm numai cu trupul ci și cu sufletul. Crăciunul ne duce dincolo de sensul istoriei fiindcă ne descoperă că Iisus există mai înainte de facerea lumii și a cosmosului. Părintele apostolic Herma Păstorul spune: „Fiul lui Dumnezeu este născut mai înainte de întreaga creație, ca El să fie Tatălui sfetnic pentru creația Lui (Pilde, 8, 27-30).”[32]

## CAPITOLUL 2

## CRĂCIUNUL: COMERCIAL SAU DUHOVNICESC?

Cu toții știm că în lumea noastră există o mare diferență dintre esențial și detaliu. Este adevărat că la un anumit nivel aceste lucruri se condiționează reciproc. Aceasta fiindcă de multe ori ceea ce este esențial este compus din mai multe detalii. Totuși trebuie să știm că

- esențialul
- și detaliul

sunt două lucruri separate sau mai bine zis diferite.

Sunt mai mulți oameni care luați de grijile lumești nu mai ajuns să facă diferența dintre esențial și detaliu. Aceasta fiindcă ei sunt unii care nu mai văd distincțiile. Prin urmare unul dintre cele mai de evitat lucruri de Crăciun este să distingem între ceea ce este esențial și ceea ce este detaliu de Crăciun.

Mai noi de Crăciun suntem asaltați cu:

- reclame,
- oferte comerciale,
- oferte turistice,
- emisiuni de televizor,
- mari reduceri
- sau invitații la mari petreceri.

La o analiză mai amănunțită se poate vedea că toate aceste lucruri nu au mai nimic în legătură cu Hristos. Ele sunt ceea ce se poate de denumii ca fiind *Crăciunul comercial.*

Crăciunul comercial trebuie să știm că este unul care merge paralel cu tradiția Bisericii Creștin Ortodoxe. De Crăciun suntem invitați să mergem în destinații exotice din:

- insulele Caiman,
- Hawai,
- Coasta de Azur,
- Monaco
- sau Sri Lanka.

Toate aceste destinații însă nu menționează nici un fel de participare la vreo biserică. Este ca și cum Crăciunul este numai:

- mâncare,
- băutură,
- lux
- și confort.[33]

Este adevărat că nu se poate să vorbim de sărbătoare Crăciunului fără de:

- veselie,
- mese bogate,
- primenire
- sau belșug material.

---

[32]Herma, *Păstorul,* Pilda IX, în PSB, voi. l,p. 364.

[33] A se vedea Christopher Deacy, *Christmas as religion: rethinking Santa, the secular and the sacred* (Oxford, 2016).

Este cu adevărat greu să ajungem să ne imaginăm că ajungem *să întrăm în spiritul Crăciunului* dacă:
- nu avem ce pune pe masă,
- suntem îmbrăcați sărăcăcios,
- suntem săraci,
- suntem triști
- și nefericiți.

Toate aceste lucruri trebuie să ştim că sunt unele care trebuie să fie analizare mai bine şi să ne dăm seama dacă în cele din urmă de Crăciun biserica rămâne una dintre primele noastre opțiuni. De ce? Fiindcă sunt mai mulți care sunt pur și simplu luați de val și nu mai știu că mersul de biserică de Crăciun este un lucru fundamental.[34]

Ceea ce voim să arătăm în rândurile acestei cărți este faptul că există un Crăciun comercial care nu are mai nimic de a face cu:
- credința,
- evlavia,
- biserica
- și tradiția creştin ortodoxă.

Sunt mulți care atunci când vorbesc de Crăciun percepția lor se reduce la:
- mâncare,
- băutură,
- petreceri,
- chefuri
- și chiar destrăbălare.

Mai ales cei tineri ajung să creadă că de fapt Crăciunul este  o sărbătoare în care chiar te poți îmbăta. Mai rău sunt unchi care recurg la substanțe interzise cum sunt drogurile. De Crăciun mai nou se organizează concerte rock în care:
- se strigă,
- se urlă,
- se dă din cap ca posedații,
- se fumează
- și se manifestă un adevărat spirit de rebeliune.

Acest Crăciun comercial trebuie să ştim că ajunge să fie dominat în zilele noastre de muzica pop şi rock care la cei tineri au un succes foarte mare. Ei bine tinerii de azi mai ales sunt victime acestui mod netradițional și comercial de a petrece Crăciunul.

A spune unui tânăr din zilele noastre că de Crăciun trebuie să meargă la biserică înseamnă să îi sustragi tot cheful de a petrece Crăciunul. Așa se face că sunt din ce în ce mai puțini tinerii care ajung să meargă cu colinda în seara de Crăciun fiindcă ei sunt unii care nu mai vor să știe de ceea ce este tradițional de Crăciun.
- Tradițiile,
- obiceiurile,
- ritualurile vechi
- sau colindatul

sunt din ce în ce mai lipsite de sens pentru noile generații.[35]

Crăciunul comercial trebuie să știm că nu este un Crăciun în adevăratul sens al cuvântului. De ce? Fiindcă se poate vedea că într-un anume fel percepe Biserica Creştin Ortodoxă Crăciunul și în alt fel ajunge să îl perceapă societatea seculară. Nu trebuie să uităm acest lucru și trebuie să îl avem în vedere în zilele noastre mai ales când se tot vorbeşte de magia Crăciunului fără ne fac să se ajungă de fapt la care este esența Crăciunului. Aceasta fiindcă după cum am spus trebuie să ne dăm seama că un Crăciun fără de biserică ajungem să fie unul nul. După cum se spune în înțelepciunea populară nu trebuie să ajungem *să nu mai vedem pădurea de copaci*. Prin urmare trebuie să ştim care este:
- sensul,
- rostul

[34]A se vedea Sfântul Teofan Zăvorâtul, *Învățături despre mersul la Biserică* (Bucureşti, 2015).
[35]A se vedea *Bucuria Crăciunului. Carte de colinde româneşti* (Editura Agapis).

- şi înțelesul
creştin ortodox al Crăciunului.

Dacă este să facem un sondaj între tinerii creştin ortodocşi din zilele noastre vom vedea că ei nu ştiu mai nimic despre implicațiile religioase şi dogmatice ale Crăciunului dar ştiu mai toate ultimele hituri rock din ultimii ani.

Teofil al Antiohiei spunea: „având, aşadar, Dumnezeu în El însuşi Cuvântul Lui imanent, L-a născut împreună cu înțelepciunea Sa, scoţându-L înainte de crearea universului. Pe Acest Cuvânt L-a avut slujitor pentru cele făcute de El şi prin El a făcut toate (In. 1, 3)."[36]La fel ca restul citator din părinții bisericii ne dăm seama că aici Teofil al Antiohiei ne spune că de fapt Hristos s-a născut de două ori:

- prima dată din veşnicie din Dumnezeu Tatăl
- şi a doua oară din Sfânta fecioară Maria.

Se poate spune că prima naştere din Tatăl a ajuns să o prefigureze pe a doua.

Ei bine adevărul este că ştim mai toate şlagărele internaționale despre Crăciun dar suntem puțini familiari sau nu ştim aproape de loc despre semnificațiile

- duhovniceşti,
- dogmatice
- şi teologice

ale Crăciunului.

Nu este nimic rău a asculta şlagărele internaționale despre Crăciun însă ceea ce trebuie să ştim este că învățăturile sfinților părinți sunt mult mai importante decât aceste melodii care de cele mai multe ori nu sunt compuse de creştini ortodocşi.

Ceea ce ştim sigur este că

- fie că este zăpadă
- sau fie că nu este zăpadă

ei bine Crăciunul va venii la noi.  Mai recent au fost unii cântăreți internaționali care au susținut că de fapt Crăciunul nu este în nici un fel o sărbătoare care discriminează aceasta fiindcă:

- albii,
- negrii,
- asiaticii
- şi pieile roşii

cu toții pot să sărbătorească Crăciunul.

Fiindcă nu este o sărbătoare rasistă sunt mulți care evident că ajung să vadă Crăciunul ca o diferență marxistă de clase:

1. ce bogați îți permit să țină Crăciunul extravagant
2. în timp ce cei săraci pot să meargă şi să se roage la Biserică.

Sunt mai mulți în zilele noastre care credem că

- mersul la biserică
- şi mersul cu colinda

sunt pentru cei săraci. Cei bogați evident că pot să se lafăie în iahturi şi vile de lux.[37]

Ceea ce oferă Crăciunul şi ceea ce nu oferă nici o alt sărbătoare din lume este faptul că de Crăciun ajungem să sărbătorim începutul înfierii noastre de care Dumnezeu Tatăl. În Crăciun Iisus devine fratele nostru mai mare fiindcă El a voit ca şi noi să devenim fii lui Dumnezeu. Despre faptul că din veşnicie Iisus este Fiul lui Dumnezeu Tatăl ne spune Sfântul Vasile cel Mare: „într-adevăr, tot ce aparţine Tatălui le putem vedea oglindite în Fiul, întrucât Fiul rămâne întreg în Tatăl, şi în acelaşi timp El are pe Tatăl întreg în Sine însuşi (In. 14, 11). De aceea ipostasul Fiului e într-un fel făptura şi înfăţişarea care ar permite recunoaşterea Tatălui, iar ipostasul Tatălui e recunoscut sub forma Fiului, deşi atributele pe care le ştim în Ei rămân spre deosebirea netă a ipostasurilor."[38]

---

[36]Teofil al Antiohiei, *Trei cărți către Autolic*, Cartea a II-a, X, în PSB, voi. 2, p. 399.

[37] Spune că există un Crăciun pentru ce bogați şi un Crăciun pentru cei săraci este cu adevărat o anomalie. Aceasta fiindcă trebuie să fim conştienți că nu se poate vorbii de discriminare pe criterii de bani şi averi în ceea ce priveşte Crăciunul. De la ieslea săracă din staulul de vite în care s-a născut Hristos până la marile petreceri pe care le dau bogătaşii lumii de Crăciun trebuie să ştim că este distanță mare. Aceasta fiindcă dacă este să privim istoric Crăciunul ne dăm seama că el îl are în centrul pe cei săraci şi cei oropsiți. Se cuvine în acest sens să ne aducem aminte că Hristos nu s-a născut în palatele împărăteşti cu purpură şi vison din Roma ci în ieslea Nazaretului.

[38]Sf. Vasile cel Mare, *Epistole,* 38, VIII, în PSB, voi. 12, p. 185.

Un fiu duhovnicesc s-a dus la părintele lui.
- Binecuvântați părinte.
- Domnul fiul meu.
- Frumoasă zi părinte.
- Așa este.
- Și cum mai sunteți părinte?
- Încerc că fiu detașat de orice grijă lumească.
- Și reușiți?
- Uneori da.
- Deci nu tot timpul?
- Nu.
- Părinte am venit aici fiindcă vreau să discut ceva important cu sfinția ta.
- Ce anume?
- Este vorba de căderea în păcat.
- Ce este cu ea?
- Dacă omul cade în păcat cum se mai poate ridica?
- La asta știi să răspunzi și tu nu?
- Prin pocăință?
- Da.
- Dar este oare efectivă pocăința?
- Asta depinde.
- De ce?
- De cât de sinceră este pocăința.
- Deci contează sinceritatea?
- Nu numai ea.
- Dar mai ce?
- Intensitatea.
- Trebuie să fie intensă pocăința?
- Da.
- Deci sinceritatea și intensitatea se combină?
- Da. Ambele sunt la fel de importante.
- Dar în ce sens este intensă pocăința?
- Uite când ai căzut într-un păcat tu ai început să te pocăiești?
- Da.
- Și nu ai simțit în pocăință că îți pare rău de ce ai făcut cu toată ființa?
- Ba da.
- Și mai apoi  cum timpul a trecut pocăința parcă s-a diminuat?
- Ba da.
- Ei vezi, la început pocăința este mai intensă.
- Pentru ca mai apoi să scadă.
- Da.
- Părinte să știți că nu am fost conștient de acest lucru.
- Ești acum.
- Niciodată nu este prea târziu.
- Se poate spune așa.
- Dar mai este ceva părinte.
- Ce?
- Cum ne dăm seama că Dumnezeu ne iartă după ce ne-am pocăit de un anumit păcat?
- De obicei acest lucru se simte în suflet?
- Da.
- Înțeleg.
- Uite îți voi spune o întâmplare despre iertarea lui Dumnezeu.
- Vă ascult.

- În vechime era un călugăr cu numele Pavel.
- Şi?
- Într-o zi el şi-a luat catârii şi s-a dus la Ierihon.
- Interesant.
- Ei bine la un moment dat călugărul Pavel s-a oprit la un han şi aici ce să vezi?
- Ce?
- Diavolul l-a făcut pe un catâr de-al lui să calce şi să ucidă un copil.
- Vai săriţi! spunea lumea.
- Nu se poate, catârul a ucis copilul.
- Este catârul tău?
- Da.
- Vai da ce catâr este acesta?
- Nu ştiu.
- Călugăre pleacă de aici.
- Şi ce a făcut părintele Pavel?
- Evident că a plecat din acel loc.
- Şi unde s-a dus?
- Pe cum mergea şi-a spus:
- Nu se poate am ajuns ucigaş.
- S-a întristat nu?
- Da.
- Şi ce a urmat?
- Voi merge şi voi devenii pustnic, şi-a spus el.
- Şi s-a făcut pustnic?
- Da.
- Interesant.
- Ei bine în locul care s-a sălăşluit părintele Pavel era un leu mare.
- Vai!
- Şi ce făcea părintele Pavel?
- Ce?
- Zi de zi mergea şi îl aţâţa pe leu.
- De ce?
- Ca să îl mănânce.
- Şi l-a mâncat?
- Nu.
- De ce?
- Fiindcă nu era voia lui Dumnezeu.
- Într-o zi părintele Pavel şi-a spus:
- Mă voi culca în calea leului când se va duce la râu să se adape şi atunci o să mă mănânce.
- Şi?
- Leul a trecut pe lângă el şi nu l-a mâncat.
- Minunat.
- Ei bine acum ştiu că Dumnezeu mi-a iertat păcatul, şi-a spus părintele Pavel.
- Frumoasă povestea.[39]

Avem mai sus o întâmplare care ne spune că deşi pe Dumnezeu nu Îl vedem ajungem să comunicăm cu El într-un fel sau altul. Aceasta fiindcă trebuie să realizăm că Dumnezeu nu ne lasă de izbelişte din moment ce tot El ne-a dat viaţă. La fel de bine sunt mai mulţi care de Crăciun pot să simtă:

- o senzaţie,
- un fior,
- o mângâiere,

[39]Ioan Moshu, *Limonar* (Alba Iulia, 1991 ) pp. 102-103

- o consolare
de natură mistică.

Aceasta fiindcă fără doar şi poate că se poate vorbii de Crăciun ca o sărbătoare mistică. Este vorba de o mistică a Crăciunului pe care sfinţii au trăit-o deplin şi noi doar parţial. Este acest sentiment mistic care după cum spune Sfântul Vasile cel Mare ne deschide asupra faptului că „După ce au spus Lumină din Lumină şi (...) au mărturisit că Fiul e născut, iar nu făcut din substanţa ori din fiinţa Tatălui, ei (Părinţii Sinodului de la Niceea) (...)”[40]

Crăciunul comercial pe care îl putem vedea manifestat de mai multe ori în mas media este un Crăciun fără de Hristos. Acesta fiindcă după cum ştim sunt mai multe sărbători în calendar care au un puternic simț secularist:

- Valentine's day (dragobetele),
- Halloween-ul,[41]
- ziua copilului,
- ziua femeii
- sau ziua planetei pământ.

Este evident prin urmare că trebuie să ne dăm seama că există un puternic curent secularist în lumea noastră care urmăreşte un fel de nivelare a mai toate marile sărbători creştin ortodoxe. Acest curent de gândire și de expresie secularist este unul care ne spune că de fapt Paştile și Crăciunul nu sunt atât de importate și atât de semnificative ci ele trebuie să fie sărbătorite ca restul sărbătorilor. Ştim de exemplu că chinezii au mai multe sărbători seculare cum este:

- anul nou (după zodiac),
- sau ziua dragonului.

În acest climat secularist se vorbeşte foarte mult de *magia Crăciunului*. Ni se spune că de fapt Crăciunul este un timp magic ce trebuie să fie gustat deplin. Adevărul este că a vorbii despre magia Crăciunului nu este deloc potrivit. De ce? Fiindcă magia este de obicei asociat cu demonii și satanismul. În nici un fel nu există în sens creştin ortodox magie în Crăciun. Aceasta fiindcă între Hristos și diavol nu are cum să fie nici un fel de legătură.[42]

Crăciunul comercial este unul care se măsoară în:

- bani,
- lux,
- plăceri hedoniste,
- senzații tari
- şi dacă se poate în adrenalină.

Seculariştii de azi nu spun pe față că sunt împotriva Crăciunului dar încearcă să facă din el o sărbătoare cât se poate de lipsită de Hristos și de biserică.[43]

Fără de biserică trebuie să ştim că sărbătoarea Crăciunul nu îşi mai prea are sens. Nu mai prea are sens fiindcă trebuie să știm că în sine Crăciunul este unul care stă la fundamentul Bisericii ca unul care a adus în lume pe întemeietorul Bisericii.

Pentru cei mai avansați duhovnicește Crăciunul se poate spune că este un:

- un exercițiu,
- o practică,
- o analiză
- și o reflexie

teologică. Aceasta fiindcă deși mai mulți nu vor să o recunoască Crăciunul este o sărbătoare teologică prin excelență.

Faptul că ținem Crăciunul nu înseamnă că cu toții ajungem teologi însă ne spune că cu toții avem mai multe şanse se mântuire. Aceasta fiindcă sărbătorile și ținerea lor contribuie la mântuirea noastră. Aceasta fiindcă

[40]Sf. Vasile cel Mare, *Epistole*, 52, II, în PSB, voi. 12, p. 217.
[41]A se vedea Phil Philiphs, Joan Robie, *Halloween and satanism* (Starbust Publishers, 1987).
[42]A se vedea Vasiliu Bacoiani, *Înfruntând diavolul și vrăjitoria* (Galați, 2004).
[43]A se vedea Vasile Borca, *Duminicile și sărbătorile anului bisericesc în tematica Sfintelor Evanghelii* (Sibiu, 2014).

în Crăciun ajungem să prăznuim după cum spunea scriitorul bisericesc Eusebiu de Cezareea pe Hristos care este: „(...) El este chiar lumina care se revarsă de sus, din dumnezeirea cea veşnică şi fără început.”[44]

Crăciunul comercial este unul care evident că în sens inițial nu este eronat. Aceasta fiindcă evident că nu numai biserica este cea care contează în sărbătoarea Crăciunului. La fel de bine de Crăciun mai contează:

- ce vom mânca,
- ce vom bea,
- cu ce ne vom îmbrăca,
- ce muzică vom asculta
- sau unde vom călătorii.

Ceea ce este eronat cu Crăciunul secular este că el nu mai ajunge să vorbească de Hristos și nici nu mai include biserica în agenda lui. Trebuie să fim conștienți de acest fapt și să nu ne facem iluzii. Crăciunul comercial este produs al secularismului din societatea noastră care nu mai vrea să vadă:

- tradiția,
- datina
- practica
- și ritualul

creştin ortodox al Crăciunului.

Trebuie să știm că dacă nu este Crăciun în sufletul nostru nu are cum să fie Crăciun în jurul nostru. Aceasta fiindcă mai întâi de toate Crăciunul este o stare a sufletului nostru.[45]

În această carte ceea ce voim să evidențiem este că:

- una este Crăciunul comercial
- și alta este Crăciunul ecclesial.

Aceasta fiidncă aceste două tipuri de Crăciun sunt cât se poate de deosebite și nu trebuie să fie confundate. Pentru noi creștinii ortodocși adevărul este că în Crăciun Hristos ne face o invitație: ne invită să vedem care este modalitatea prin care El a a venit în lume și a ajuns să își asume natura umană.[46]

Colindele de Crăciun trebuie să știm că sunt adevărate meditații pe teme Crăciunului și ele evident că:

- ne înalță,
- ne îmbogățesc,
- ne liniștesc
- și ne edifică.

Acesta este motivul pentru care este bine să facem diferența dintre colindă și șlagăr de Crăciun. În zilele noastre circulă mai multe şlagăre de Crăciun în care Hristos nu este menționat aproape de loc. Totul se reduce la povestiri romantice sau aventuri amoroase care au avut loc de Crăciun. Șlagărele de Crăciun foarte încet ajung să înlocuiască colindele. De fapt mai multe şlagăre de Crăciun trebuie să știm că sunt parte din Crăciunul comercial și secularist.

Despre naşterea lui Hristos din veşnicie din Tată și despre implicațiile ei în planul Crăciunului Eusebiu de Cezareea spunea: „Cuvântul lui Dumnezeu, prin Care îşi capătă fiinţă toate, izvorăşte în chip negrăit,revărsându-se de sus, din Bunul Tată, ca apa râului dintr-un nesecat şi veşnic izvor, aducând tuturor prisos de mântuire. Un soi de pildă poate fi aflată chiar din alcătuirea noastră. Intelectul este o facultate cu desăvârşire nevăzută. Nici un om nu s-a priceput vreodată să arate ce şi cum este el, de fapt, aidoma unui împărat, el sălăşluieşte undeva înăuntru, în cele mai nepătrunse locuri ale alcătuirii noastre, de unde însă singur porunceşte ce anume trebuie făcut. Astfel purcede din el singură-născuta sa facultate a graiului, izvodită în chip tainic (şi în virtutea unei puteri cu neputinţă de numit) parcă în adâncurile cele mai secrete ale fiinţei părinteşti. Şi tot astfel ajunge aceasta să fie pentru toată lumea cel dintâi vestitor al cugetului părintesc, dând făţiş de ştire cele vrute de părintele ei în acele ascunse locuri. Şi iar aşa ajunge şi lumea să se împărtăşească din foloasele graiului, chiar dacă nimeni nu i-a putut vreodată vedea părintele cu ochii. Or, cam în acelaşi chip (deşi, mai curând, mai presus de orice chip şi asemuire), Cuvântul cel desăvârşit al lui Dumnezeu, împăratul a toate (Cuvântul, spun, Care fiind Fiul Unul-Născut al Tatălui, nu-şi are temeiul numai în posibilitatea rostirii şi a Cărui natură nu e determinată nici de alcătuirea silabică, nici de substantive sau verbe, şi nu se face cunoscut sub chipul unui glas

[44]Eusebiu de Cezareea, *Viața lui Constantin cel Mare*, Cuvântare, Prolog, 6, în PSB, voi. 14, p. 192.

[45]A se vedea Sfântul Nicolae Velimirovici, *Cugetări și predici la Nașterea Domnului* (Editura Predania, 2019).

[46]A se vedea Jan Nicolae, *Nașterea Domnului oglindită în predica patristică* (Alba Iulia, 2018).

purtându-se spre noi prin aer, ci este Cuvântul cel viu şi activ tocmai al lui Dumnezeu, cel aflat mai presus de toate), fiind El esenţialmente - dacă se poate spune astfel - puterea şi înţelepciunea lui Dumnezeu, se naşte din împărăteasca Dumnezeire a Tatălui ca o odraslă bună a unui părinte şi el bun, rourând - spre mântuirea tuturor lucrurilor - întreaga zidire, şi scăldând cu propria-I desăvârşire totul în săvârşirea vieţii şi a raţiunii, a înţelepciunii şi a luminii şi a tot binelui, cernind nu numai peste creaturile Sale aflate cel mai aproape şi la îndemâna Sa, ci chiar şi peste cele de departe, de pe pământ, din mări şi din oricare altă modalitate de existenţă."[47]

Din textul de mai sus se poate înțelege că Hristos s-a născut de două ori:

1. din veșnicie din Tatăl

2. și ca om din Sfânta Maria.

Este adevărat că Hristos putea să nu se nască din Sfânta Maria ca om dar din iubire de omeni și pentru mântuirea lor El a făcut acest lucru. Este evident că Hristos ne-a făcut:

- o cinste

- și o mare onoare.

Aceasta fiindcă trebuie să ne dăm seama că avem în Hristos un:

- prieten,

- aliat,

- frate

- și ajutor.

Crăciunul este evenimentul care inaugurează lucrarea mesianică a lui Hristos în lume. De Crăciun prin urmare Hristos și-a făcut intrarea în această lume. El Fiul lui Dumnezeu nu a avut un loc într-o casă să se nască ci s-a născut într-un staul de vite și oi. Acest lucru ne spune că lumea de fapt a fost cât se poate de nepăsătoare cu privire la venirea lui Hristos în lume.

Ei bine sub o formă sau alta trebuie să fim conștienți că foarte subtil și Crăciunul comercial nu face decât să îl scoată pe Hristos din ieslea sufletelor noastre. Aceasta fiindcă în acest Crăciun comercial nu mai contează

- Biserica,

- slujbele,

- colindele,

- tradițiile creștin ortodoxe de Crăciun

ci ceea ce contează cu adevărat sunt:

- banii,

- averile,

- mâncarea,

- băutura

- și plăcerile trupești.

Iată de ce am voit să vorbim în această carte despre care sunt implicațiile Crăciunului comercial. După cum am spus mai sus trebuie să facem un echilibru dintre tradițiile bisericești de Crăciun și practicile laice ale lumii noastre.[48]

Ceea ce se poate vedea în istoria umanității este că oamenii din cele mai vechi timpuri - mai ales în Noul Testament - s-au plâns că Dumnezeu este inaccesibil omului. În acest sens trebuie să știm că Sfântul Psalmist David se considera pe sine părăsit de Dumnezeu. Acest sentiment

- al inaccesibilității

- și al părăsirii

de Dumnezeu trebuie să știm că fost unul dintre multele motive pentru care de Crăciun Dumnezeu a venit ca om în această lume. Hristos a venit astfel ca om să ne spună că El nu este împotriva omului ci pentru om. Dacă S-a făcut om Fiul lui Dumnezeu ne putem da seama de care sunt sentimentele lui Dumnezeu față de noi. Ei bine aceste lucruri și aceste realități teologice nu mai sunt deloc prezente în Crăciunul comercial în care știm că de Crăciun trebuie:

- să bem Coca-Cola,

- să mâncăm hamburgeri McDonalds,

- să călătorim cu cine știe ce companie aeriană

- sau să mâncăm friptura pe care am văzut-o în ultima reclamă la televizor.

---

[47]Eusebiu de Cezareea, *Viața lui Constantin cel Mare, Cuvântare, Despre Sfântul Mormânt,* 12.2-12.4, în PSB, voi. 14, pp. 223-224.

[48]Ase vedea Ana Pascu, *Tradiții legate de Naşterea Domnului* (Editura Meteor Press, 2017).

Despre cele două naşteri ale lui Hristos
- una din veşnicie
- şi cealaltă în timp ce om
scriitorul bisericesc Eusebiu de Cezareea ne spunea încă din secolul al IV-lea:„(...) se cere aici să admitem posibilitatea a două feluri de naştere. Una este cea pe care o ştim cu toţii, şi care are loc pe cale firească; cealaltă se petrece în virtutea unei cauze veşnic-izvorâtoare al cărei temei nu poate fi contemplat decât de dumnezeiasca pronie sau, dintre oameni, de cei care au izbutit să-I merite dragostea."[49]

La un duhovnic vestit a venit un creştin ortodox.
- Părinte mă bucur că m-ați primit.
- Nici o problemă.
- Nici nu știți cât mă bucur că sunt aici.
- De ce?
- Fiindcă sunt cu sfinția ta.
- Și eu mă bucur.
- Dar părinte aș avea ceva de discutat cu sfinția ta.
- Orice.
- Cum este cu smerenia părinte?
- Adică?
- Cum poți să fi smerit dacă ești un bun creștin?
- Prin deprindere.[50]
- Adică?
- Tu au făcut matematică la școală?
- Da. Nu am fost prea strălucit.
- Și la matematică ai făcut exerciții?
- Da.
- Ei vezi la fel este și cu smerenia.
- În ce sens?
- Pentru a ajunge să fi smerit trebuie să faci mai mule exerciții.
- Părinte nu știu ce să spun.
- De ce?
- Cum să ascunzi că ești un sfânt?
- Păi toți sfinții nu se arată că sunt sfinți.
- De ce?
- Fiindcă dacă ar arăta că sunt sfinți nu ar mai fi sfinți.
- Adică?
- Nu ai cum să fi sfânt dacă nu ești și smerit.
- Dar nu trebuie să arăți că ești sfânt ca să se folosească și alții?
- Ei se pot folosii din ceea ce văd la tine.
- Deci nu trebuie să trâmbițezi că ești sfânt?
- Nu, în nici un caz.
- De ce?
- Ca să nu cazi în mândrie.
- Nu știu ce să spun părinte.
- Uite îți voi spune o întâmplare din vechime.
- Vă ascult.
- În pustia Sinaiului era un călugăr.
- La Muntele Sinai?
- Da.
- Acolo unde prorocul Moise a primit tablele legii?

[49]Cuvântarea lui Constantin cel Mare către adunarea Sfinţilor", în Eusebiu de Cezareea,*Viața lui Constantin cel Mare,* Cartea a V-a, 11.8, în PSB, voi. 14, p. 268.
[50]A se vedea Sfântul Nicodim Aghioritul, *Deprinderi duhovnicești* (Alba Iulia, 1995).

- Da.
- Şi?
- Într-o zi au venit la el nişte călugări în vizită.
- Aşa şi?
- Aceştia s-au uitat în toate direcţiile şi nu au văzut nici o vegetaţie sau animal.
- Înţeleg.
- Şi cum mai petreci părinte? L-a întrebat unul dintre vizitatori.
- Bine cu mila Domnului.
- Părinte cum rezistaţi în această pustie?
- Domnul mă întăreşte.
- Dar cu ce vă hrăniţi?
- Cu ce mă hrănesc?
- Da.
- Drept hrană am curmalele pe care mi le aduce un frate la porunca lui Dumnezeu.
- Şi pe când spunea acestea ce să vezi?
- Ce?
- Un leu a venit.
- I-a atacat?
- Nu.
- Vizitatorii s-au speriat.
- Părinte ne atacă leul.
- Nu, nu vă face nici un rău.
- Sigur?
- Da.
- Şi ce a făcut leul?
- Când s-a apropiat mai mult vizitatorii au putut să vadă că leul avea în gură un ciorchine de curmale.
- Deci el este fratele care vă aduce mâncare părinte? Au întrebat călugării.
- Da. Acum ştiţi şi voi.
- Şi ce a făcut leul?
- Mai apoi leul s-a pus jos la o oarecare distanţă de ei şi a adormit.
- Foarte interesantă povestea.
- Este.
- Acum îmi dau seama de ceea ce este smerenia.
- Vezi cât de smerit era acel pustnic.
- Da avea putere asupra leilor.
- Şi nu a spus nimănui nimic.
- Până a fost dat de gol.
- Aşa este.
- Deci oamenii trebuie să vadă faptele noastre mai mult decât cuvintele noastre.
- Aşa este.
- Nu am fost conştient de acest lucru.
- Când ajungi să trăieşti cu Dumnezeu foarte uşor poţi cădea în mândrie.
- Îmi dau seama.
- Mă bucur.
- La revedere părinte ş vă mulţumesc pentru cuvinte.[51]

Am spus întâmplarea de mai sus fiindcă de Crăciun trebuie să fim smeriţi. Nu trebuie să trâmbiţăm şi să ne lăudăm cât de mari creştini suntem noi ci trebuie să fim unii care să fim cât se poate de smeriţi şi modeşti. Este mult mai important să fim smeriţi de Crăciun decât să ne aliem la sărbătorirea Crăciunului comercial în care toată lumea vorbeşte de Crăciun dar mai nimeni nu face referinţă la Hristos. Crăciunul comercial este mai mult un miraj care ne face să fim cât se poate de ancoraţi în pornirile lumii acestea mai mult sau mai puţin deşarte. Trebuie să ştim acest lucru în zilele noastre când toate lucrurile contează numai dacă au o valoare comercială.

[51]Ioan Moshu, *Limonar* (Alba Iulia, 1991). p. 30.

Între Crăciunul creștin ortodox și Crăciunul comercial trebuie să ținem linia de mijloc și să ne dăm seama de ceea ce este potrivit pentru noi.[52]

## CAPITOLUL 3

## CRĂCIUNUL: DE LA SĂRĂCĂCIOASA IESE DIN BETLEEM LA IESLEA SUFLETELOR NOASTRE

Când vine vorba de propria persoană oamenii de obicei văd totul la superlativ. Tindem să ne vedem noi ca fiind:

- buni,
- frumoși,
- deștepți,
- drepți
- înțelepți
- și iubitori.

Să fie lucrurile chiar așa? Ei bine dacă vom fi sinceri cu noi vom vedea că de fapt:

- una este proiecția a cine suntem
- și alta suntem în realitate.

Este evident că există o cealaltă extremă în care ajungem să ne vedem pe noi ca fiind:

- depravați,
- imorali,
- nerușinați
- și răi.

La fel de bine și această extremă trebuie să fie evitată fiindcă ea poate să facă mult rău personalității umane.[53]

Din acele afirmate mai sus trebuie să ne dăm seama că există două extreme:

1. de a ne supra-aprecia,
2. și de ne subestima

Totuși un lucru este clar: cu toții suntem păcătoși. Acest lucru ne face să nu mai ajungem să vedem realitatea și să ajungem să fim unii care să ne dăm seama de micimea noastră sufletească. Sufletele noastre sunt unele care - după cum spune Fericitul Augustin - își vor găsii împlinirea numai în viața în Dumnezeu. Deși trupurile noastre o duc bine vom vedea că nu același lucru se poate spune și despre sufletele noastre. Sufletele noastre au o viață diferită de cea a trupului. Aceasta fiindcă este bine să știm că de exemplu trupul nostru poate dormii însă nu același lucru poate să fie spus despre suflet. Visele sunt o dovadă că sufletul poate să nu doarmă atunci când trupul doarme.[54]

Păcatele sunt unele care sunt adevărate lovituri pentru sufletele noastre și trebuie să fim conștienți de acest fapt fiindcă sunt mulți care ajung să se îmbolnăvească sufletește și nu știu cu adevărat de ce. Trăim într-o lume care

- fie că psihanalizează prea mult
- fie că nu psihazalizează deloc.

Totuși în Biserica Creștin Ortodoxă trebuie să știm că sufletul ocupă în loc important. Aceasta fiindcă este sufletul cel care trebuie să fie mântuit de iad și pentru acest lucru Hristos a venit în lume. Hristos a venit să ne mântuiește sufletul de iad și inaugurarea acestei veniri știm că a avut loc de Crăciun. Totuși, ortodoxia nu vrea să ne lase să trăim numai pe acest plan istoric al venirii lui Hristos în lume și ne spune că Hristos există din veșnicie. Sunt mulți care nu înțeleg cum Hristos se poate naște din veșnicie fiindcă a te naște în sens uman înseamnă a fi precedat de tatăl tău. Ei bine Hristos s-a născut din veșnicie mai înainte de timp. Sfântul Atanasie cel Mare spune în acest sens: „deci cine va fi atât de fără minte, ca să se îndoiască despre Fiul că e pururea? Căci cine a văzut cândva lumina fără strălucirea luminii, ca să spună despre Fiul că *era cândva când nu era*, sau că *înainte*

---

[52]A se vedea Sfântul Proclu al Constantinopolului, *Omilii la Nașterea Domnului* (București, 2008).

[53]A se vedea Antonie Plămădeală, *Cine sunt eu? Ce spun eu despre mine. Convorbiri cu Arhimandritul Teofil Pârâian* (Sibiu, 2014).

[54]A se vedea Simeon Kraiopoulos, *Sufletul meu, temnița mea* (București, 2009).

*de a Se naște nu* era884. Iar ceea ce se spune în psalmul către Fiul: *împărăția Ta e împărăția tuturor veacurilor* nu îngăduie cuiva să cugete nici cel mai mic interval în care să nu fi fost Cuvântul. Căci dacă orice interval se măsoară în veacuri, iar împăratul tuturor veacurilor şi Făcătorul lor este Cuvântul, va fi numaidecât o nebunie ca nefiind înainte de El nici cel mai mic interval, să se spună că *era cândva când nu era* Cel veşnic şi că *Fiul este din nimic* însuşi Domnul zice: Eu sunt Adevărul şi nu zice: Am fost făcut adevăr, ci totdeauna zice sunt."[55]

Hristos a venit în această lume într-o iesle sărăcăcioasă fiindcă adevărul este că sărăcăcioasă este și condiția sufletului nostru. Sufletul este asaltat în această lume de:

- păcat,
- patimi,
- răutate,
- ură
- sau egoism

ca să nu mai zicem de iubire de sine.

Părinții Bisericii sunt cât se poate de expliciți: sufletul nu moare după ce trupul moare ci el ajunge în rai sau iad în funcție de faptele pe care le-a făcut în această viață.[56]

Ieslea sărăcăcioasă a sufletelor noastre este asumată de ieslea sărăcăcioasă a nașterii lui Hristos. Hristos ca să ne mântuiască trebuie să ne asume. S-a și spus în dogmatica creştin ortodoxă că Hristos a recapitulat prin întruparea Sa toată natura umană. Suntem recapitulați în Hristos însă și noi trebuie să ajungem să urmăm lui Hristos. Urmăm lui Hristos dacă ajungem să fim unii care să vedem cum a trăit Hristos.

Ceea ce voim să spunem în paginile acestui capitol este că ieslea sărăcăcioasă a nașterii lui Hristos este mistica ieslei sufletelor noastre. Sufletele noastre sunt sărăcăcioase fiindcă simțim cu toții că Dumnezeu nu este prezent în noi la fel cum am voii.

Totuși, este Hristos cel care face

- primul pas,
- prima mișcare spre noi,
- prima intenție
- Și primul gest

de a fi în comuniune cu sufletele noastre.

Sufletul nostru trebuie să știm că este sărăcăcios fără de Hristos. Când sufletul umblă în Hristos el își găsește:

- pacea,
- odihna,
- liniștea
- și echilibru.

De ce? Fiindcă prin creația lui sufletul a fost menit pentru Hristos. Unii se vor întreba: poate să fie menit sufletul pentru Hristos? Adevărul este că da. Aceasta fiindcă orice sufletul este făcut pe Dumnezeu Tatăl prin Fiul (Hristos) în Duhul Sfânt.[57]

A vorbii în zilele noastre de un mânuitor al sufletelor este la fel cum a vorbii despre un super-erou de benzi desenate. Ei bine adevărul este că sufletele noastre trebuie să fie salvate. Sunt mai mult suflete pierdute în lumea noastră. Aceste sufletele sunt pierdute fiindcă au pășit pe calea:

- răului,
- a păcatului,
- a sectelor,
- a misterelor orientale,
- a ezoterismului,
- a patimilor
- sau a gnozelor false.

Toate aceste lucruri sunt unele care evident că ajung să ne facă să fim unii care să nu mai știm care este calea pe care trebuie să apucăm și în ce direcție să mergem. Sufletul însă trebuie să știm că are o pornire spre tot

[55]Sf. Atanasie cel Mare, *Trei cuvinte împotriva arienilor,* Cuvântul I, XII, în PSB, voi. 15, pp. 168-169.
[56]A se vedea Costion Nicolescu, *Sufletul între rai și iad* (Editura Meteor Press, 2016).
[57]A se vedea Ilie Cleopa, *Valoarea sufletului* (Bacău, 2001).

ceea ce este creştin ortodox. Aceasta fiindcă se poate spune că sufletul în sine tânjeşte spre ceea ce este creştin ortodox. Creştinismul ortodox este denumit ca fiind *firea lucrurilor* aceasta fiindcă trebuie să ştim că sufletul se simte firesc în mediul creştin ortodox. Că sunt și sufletele bolnave care nu mai văd ceea ce este firesc și ceea ce este natural nu este nici o îndoială.

Sufletele noastre au înscrise în ele nevoia de comuniune. Acest lucru poate să fie văzut din faptul că atunci când este singur sufletul suferă. Este adevărat că sunt şi oameni care sunt obişnuiţi cu singurătatea însă adevărul este că singurătatea nu este o stare firească şi naturală a lumii noastre. Sufletul vrea două tipuri de comuniune:

1. comuniunea cu Dumnezeu

2. şi comuniunea cu semenii.

Chiar şi călugării care se retrag din lume ajung să fie în comuniune unii cu alţii şi se poate spune că în cazul lor au o comuniune mai autentică unii cu alţii decât laicii din lume.

Despre comuniunea de Crăciun[58] poetul român Girel Babu spunea că: "cât timp se va colinda de Crăciun, potecile dintre case nu vor fi năpădite de buruieni..." Acest lucru ne spune că avem în Crăciun un fel de comuniune pe care o facem cu semenii noştri. Pentru unii dintre noi trebuie să ştim că tradiţia mersului cu colindatul este una cât se poate de:

- serioasă,
- profundă,
- personală
- şi duhovnicească.

În lumea occidentală mai ales trebuie să ştim că există tradiţia ca de Crăciun familia sfântă să fie reprezentată sub formă de mici statui. Sunt reprezentate şi oile şi vitele din staulul în care S-a născut Hristos. Nu este fără de sens faptul că de Crăciun Hristos a fost întâi întâmpinat de animale. Ştim că animalele pot să fie mult mai iubitoare şi mai calde decât oamenii. Este adevărat că Hristos nu a venit în mod expres pentru animale însă totuşi venirea Lui în lume a fost întâmpinată de animale.

Sufletul nostru este pentru Hristos de o valoare inestimabilă: "pentru că ce-i va folosi omului, dacă va câştiga lumea întreagă, iar sufletul său îl va pierde? Sau ce va da omul în schimb pentru sufletul său?" (Matei 16, 26). Prin urmare în sens creştin este evident că sufletul este:

- important,
- preţios,
- de valoare
- şi nemuritor.

Ei bine în acest interval pământesc de viață sufletul trebuie să se decidă cu cine vrea să fie: cu Dumnezeu sau cu diavolul? Evident că mai nimeni nu vrea să fie cu diavolul însă realitatea este că din faptele pe care le face sufletul se poate vedea altceva. Este foarte important să ştim că Hristos pune mare preţ pe sufletul uman fiindcă acest lucru ne face să ne dăm seama că noi contăm pentru Hristos. Prin urmare Hristos nu este:

- dezinteresat,
- fără atenție
- și fără preocupare

față de sufletul nostru.[59]

După cum am mai spus dogmatica creştin ortodoxă susţine că Hristos s-a născut din veşnicie din Tatăl însă ceea ce trebuie să ştim este că naşterea lui Hristos din Tatăl nu este asemenea unei naşteri umane. De ce? Fiindcă vorbim aici de o naştere care este mai presus de timp. De fapt Hristos S-a născut din Tatăl când timpul nici nu existase fiindcă lumea nu a fost creată. Sfântul Atanasie cel Mare spune cât se poate de concludent în acest sens: „spuneţi, deci, răucredincioşilor şi răugrăitorilor, ce era atunci când nu era Fiul? Dacă spuneţi că Tatăl,

---

[58]A se vedea Boris Răduleanu, *Naşterea Domnului Iisus Hristos* (Editura Bonifaciu, 1994).

[59]Sufletul trebuie să știm că deși nu este văzut este energia vitală a personalității noastre și el este cel care ne ține întregi ca persoane umane. Nu acordăm de multe ori importanță sufletului și de la un moment dat în viață simțim că nu suntem bine și să am ajuns să mergem pe o cale străină de Dumnezeu. Este sufletul cel care ne mustră și nu vom scăpa de aceste mustrări până ce nu vom face pace cu Dumnezeu. Pacea sufletului trebuie să știm că vine numai de la Dumnezeu. Până ce sufletul nu își găsește pacea cu Dumnezeu nu va ajunge la pacea sufletului. Aceasta fiindcă sufletul are o destinație de ajuns prin înseşi structura lui: acea de a fi în comuniune cu Dumnezeu veşnic.

hula voastră e şi mai mare. Pentru că nu e îngăduit să se spună că Acela era cândva. Căci cândva arată când era El. Dar El era pururea şi este şi acum, dacă este şi Fiul; pentru că El este Cel ce este dacă e şi Tatăl Fiului."[60]

Un profesor de religie vorbea cu elevii săi.

- Azi aș vrea să discut ceva special cu voi.
- Ce:
- Vom vorbii azi despre minuni.
- Minuni?
- Da.
- Ce este acea o minune?
- O minune este o faptă supranaturală.
- Așa cum face eroii în filme?
- Da.
- Frumos.
- Vedeți noi nu oricine poate să facă minuni.
- De ce?
- Fiindcă minunile implică multă credință în Dumnezeu.
- Ce este acea credința?
- A ta lăsa în voia lui Dumnezeu mai mult decât în propria ta voie.
- Aha înțeleg.
- Dar nu toate minunile vin de la Dumnezeu.,
- Nu?
- Nu.
- Dar cine mai poate face minuni.
- Cel rău?
- Cine este cel rău?
- Cel rău este diavolul, dușmanul lui Dumnezeu.
- Dumnezeu are dușmani?
- Da.
- De ce?
- Fiindcă unii îngeri s-au răzvrătit împotriva lui Dumnezeu.
- De ce s-au răzvrătit?
- Din mândrie.
- S-au crezut pe sine mai buni decât oricine?
- Da.
- Și cine mai poate face minuni?
- Sfinții lui Dumnezeu.
- Dar și Iisus a făcut minuni.
- Așa este.
- Eu am auzit la biserică de Iisus că a umblat pe apă.
- Așa este.
- Și cine sunt sfinții?
- Sfinții sunt aleșii lui Dumnezeu.
- Deci ei sunt mai aproape de Dumnezeu.
- Mult mai aproape de Dumnezeu decât suntem noi.
- Înțeleg. Am auzit că sfinții au putere peste animale și lucrurile din jur.
- Așa este.
- Cum?
- Uite am să vă spun o întâmplare din vița Avei Iulian.
- Ava Iulian?
- Da. A fost un om cu viață sfântă care a trăit acum multe sute de ani.
- Interesant. Vă ascultăm.

[60]Sf. Atanasie cel Mare, *Trei cuvinte împotriva arienilor,* Cuvântul I, XI, în PSB, voi. 15, p. 166.

- Ei bine Ava Iulian trăia într-o regiune în care a venit un leu fioros.
- Vai nu se poate.
- Acest leu era atât de fioros că om prindea îl ucidea și îl mânca.
- Grav.
- Oamenii din acel ținut se întrebau:
- Ce ne vom face?
- Așa este. Ce ne vom face?
- Acest leu nu ne mai lasă să călătorim liniștiți.
- Și ce au făcut oamenii?
- Oamenii și-au spus:
- Ce ar fi să îi spunem și Avei Iulian?
- De ce?
- Este un om cu viață sfântă.
- Și?
- Poate se va ruga și leul va pleca.
- Și ce a urmat?
- Mai mulți oameni s-au dus la Ava Iulian și i-au spus:
- Ava Iulian avem nevoie de ajutorul tău.
- De ce? A întrebat Ava Iulian.
- În ținutul nostru a venit un leu fioros care ucide pe oricine prinde.
- Dar de ce nu l-au împușcat oamenii? A întrebat un elev.
- Fiindcă în acele vremuri nu erau puști.
- Numai arcuri
- Arcuri, săbii și sulițe.
- Și ce a urmat?
- Ava Iulian i-a spus ucenicului său Pangratie:
- Du-te cam trei kilometri spre miază-zi și acolo vei întâlni un leu culcat, căruia să-i spui: Smeritul Iulian îți poruncește: în numele lui Iisus Hristos, Fiul Dumnezeului Celui viu, pleacă din ținutul acesta!
- Și plecat leul?
- Da.
- Nu s-a mai întors?
- Nu.
- Păi asta este cu adevărat o minune.
- Așa este.
- Deci Ava Iulian avea putere peste lei.
- Da.
- Dar cum?
- Avea multă credință în Dumnezeu.
- Și poate credința să izgonească un leu fioros?
- Da.
- Nu știam acesta.
- O știți acum.
- Deci prin credință se pot face lucruri ieșite din comun nu?
- Da.
- Frumoasă povestea.
- Mă bucur că va plăcut.[61]

Avem aici o minune din viața Avei Iulian care ne spune că sfinții prin credință au făcut lucruri extraordinare și aceste minuni ale lor sunt dovada că ortodoxia este credința cea adevărată. Au fost mulți care deși au auzit de minunile făcute de sfinții creștin ortodocși nu au crezut în ele și chiar au încercat să modifice adevărul de credință creștin ortodox. Adevărul de credință creștin ortodox ne spune foarte clar că Hristos este născut din Tatăl din veșnicie dar pentru mântuirea noastră El a venit în lume și a devenit om. Sfântul Atanasie

[61]Ioan Moshu, *Limonar* (Alba Iulia, 1991), p. 69.

cel Mare spune cât se poate de clar despre dumnezeirea şi veşnicia lui Hristos: „Ci (Fiul - n.a.) e Născutul lui Dumnezeu şi, fiind propriu lui Dumnezeu Celui ce există pururea, există din eternitate. Căci e propriu oamenilor a naşte în timp din cauza nedesăvârşirii firii; şi e propriu lui Dumnezeu să aibă un Născut etern, pentru desăvârşirea eternă a firii."[62]

Venirea lui Hristos în această lume într-o iesle sărăcăcioasă nu este în nici un fel un lucru întâmplător. Aceasta fiindcă este bine să ştim că El a fost conştient de condiția omului. Omul este o ființă mică raportată la infinitul lui Dumnezeu. Ei bine Hristos a voit să ne asigure că El ştie care este condiția omului. Dacă este să privim la condiția omului în această viață vom vedea că omul este o ființă întocmai fericită. Fericirea la om este una relativă fiindcă viața omului ajunge să fie presărată cu:

- durere,
- suferință,
- moarte,
- boală
- sau necazuri.[63]

Ei bine Hristos se smereşte din iubire față de om. Ca Dumnezeu Hristos putea să nu cunoască toate problemele cu care se confruntă omul în această lume. Totuși Hristos vrea să vină în întâmpinarea omului și a problemelor sale. Așa se face că de Crăciun Hristos:

- se smereşte,
- se umileşte,
- se micşorează,
- se face mic
- şi Se goleşte

pe Sine pentru a ne încredința pe noi că este cu noi şi este pentru noi.[64]

Crăciunul este mai întâi de toate o sărbătoare duhovnicească în care ajungem să vedem lucrurile mai duhovnicesc. Avem nevoie de un astfel de exercițiu și iată de ce an de an Biserica Creştin Ortodoxă vine și pune în fața noastră Crăciunul şi tradițiile sale. La nivel de glob tradițiile de Crăciun sunt:

- variate,
- diverse,
- diferite
- şi diversificate.

Aceasta fiindcă aproape orice popor are tradițiile lui de Crăciun. Este bine să ştim că în Crăciun trebuie să vedem smerenia lui Hristos care a ajuns să se facă un prunc din iubire față de noi.

Așa se face că de Crăciun noi ajungem să contemplăm pe Hristos şi să ne dăm seama de originea Lui supranaturală și veşnică. Sfântul Atanasie cel Mare spune: „Iar dacă e Fiu (căci aceasta o spune şi Tatăl şi o strigă şi Scripturile), iar Fiul nu e altceva decât Cel ce Se naşte din Tatăl, iar Cel ce Se naşte din Tatăl e Cuvântul şi înțelepciunea şi Strălucirea Lui, ce trebuie spus decât că, zicând ei: A fost odată când n-a fost, jefuiesc pe Tatăl ca nişte tâlhari de Cuvântul şi spun împotriva Lui că a fost odată fără Cuvântul propriu şi fără înțelepciunea Sa şi că lumina a fost odată fără strălucire şi izvorul era neroditor şi uscat. Căci chiar dacă făcându-se că se tem de cuvântul timp, pentru cei ce i-ar osândi pentru aceasta, şi spun că El este înainte de timp, totuşi dau unele intervale, în care își nălucesc că El nu era. Prin aceasta dau să se înțeleagă timpuri şi îl lipsesc pe Dumnezeu, plini de toată necredința, de Rațiune."[65]

Evident că pentru cei avansați duhovniceşte se poate vedea că cât se poate de clar că avem în Crăciun un fel de trecere de la naşterea lui Hristos din această lume la naşterea lui din veşnicie din Dumnezeu Tatăl. Acest lucru evident că poate să fie făcut numai de cei care sunt cu adevărat oameni duhovniceşti. Evident că sunt şi unii pentru care Crăciunul este mai mult ceea ce spun colindele. Este şi acesta un stadiu frumos de sărbătorire a Crăciunului însă trebuie să ştim că în orice caz Crăciunul este o sărbătoare a:

- spiritului,
- a contemplației,

---

[62]Sf. Atanasie cel Mare, *Trei cuvinte împotriva arienilor,* Cuvântul I, XIV, în PSB, voi. 15, p. 171.
[63]A se vedea Ioan C. Teşu, *Teologia necazurilor şi a încercărilor* (Editura Christiana, 1998)
[64]A se vedea Florin Toader Tomoioagă, *Taina chenozei în teologia ortodoxă a secolului al XX-lea* (Iaşi, 2015).
[65]Sf. Atanasie cel Mare, *Trei cuvinte împotriva arienilor,* Cuvântul I, XIV, în PSB, voi. 15, p. 172.

- a revelațiilor,
- a originilor
- și a naşterilor duhovnicești.[66]

După cum am spus Crăciunul este sărbătoarea originilor. Aceasta fiindcă mai cu toții avem în această lume o origine. Realitatea este că unii își caută originea mai mult şi alții mai puțin. Aceasta în funcție de caracterul fiecăruia din noi. Originea noastră este Hristos fiindcă știm că după cum spune Sfântul Ioan Teologul Hristos este Cuvântul cel născut mai înainte de veci: „astfel şi Ioan, teologhisind despre Fiul şi cunoscând deosebirea cuvintelor, nu a zis: La început s-a făcut, sau a fost creat, ci La început era Cuvântul, ca prin expresia era să se cunoască totodată că e născut şi să nu cugete cineva nici un interval între Tatăl şi Fiul, ci să creadă că Fiul există pururea şi etern."[67]

Ei bine un alt sens al Crăciunului este și faptul că Hristos de Crăciun a pus temelie unei noi religii. Iudaismul se poate spune că a pregătit venirea lui Hristos în lume în timp ce creștinismul ortodox este plinătatea:
- harului,
- a iubirii
- și a desăvârșirii
în Hristos.

Trebuie să avem aceste lucruri foarte bine întipărite în mintea noastră și să ne dăm seama de sensurile profunde ale Crăciunului într-o lume în care totul este:
- de suprafață,
- superficial,
- fără profunzime
- și de formă.

Ei bine dacă cineva va vrea să afle care este originea creștinismului ortodox o va găsii în smerita iesle din Betleem.

Este bine să ne dăm seama că originile Crăciunului sunt de fapt din veșnicie când din ființa lui Dumnezeu Tatăl s-a născut Fiul. Sfântul Atanasie cel Mare spune: „dar Fiul e aşa cum e şi Tatăl. Căci Cuvântul şi înțelepciunea Tatălui este Născutul ființei Lui proprii. Pentru că aceasta este propriu Fiului Tatălui şi aceasta este propriu Tatălui Fiului, că nu arată nici pe Dumnezeu vreodată fără Cuvânt (fără Rațiune), nici pe Fiul ca neexistând vreodată. Pentru că altfel, de ce ar fi Fiu, dacă nu e din Tatăl? Sau de ce ar fi Cuvânt şi înțelepciune, dacă n-ar fi pururea şi propriu Tatălui? Deci, când oare a fost Dumnezeu fără ceea ce e propriu Lui? Sau cum poate cugeta cineva despre ceea ce e propriu lui Dumnezeu, ca despre ceva străin şi deosebit de El?"[68]

Pentru creștinii ortodocși este bine să știm că avem în Crăciun un exercițiu:
- duhovnicesc
- și teologic.

Aceasta fiindcă de Crăciun ajungem să sărbătorim cum Dumnezeu Fiul - despre care Sfântul Atanasie cel Mare spunea: „Fiul este Născutul propriu al ființei şi al firii Tatălui"[69] - a ajuns să devină om și să se facă om. Ei bine fiindcă Hristos a voit să se facă om pentru unii evident că nu ar conta acest lucru fiindcă ci consideră că în cele din urmă nu era important dacă Hristos s-a născut în condiții bune sau în staulul de vite. Evident că o astfel de logică este eronată.

Au fost mai multe semne care au vestit naşterea lui Hristos dintre care cel mai evident a fost steaua care a arătat drumul magilor. Magii știm că prin deducție și ghicit au ajuns să își dea seama de nașterea lui Hristos. Se crede că numele celor 3 magi au fost de:
- Gaspar,
- Baltasar
- și Melchior.

Unii cred că magii au ajuns să își dea seama de nașterea lui Hristos prin astrologie și horoscop însă ceea ce credem noi este că ei și-au dat seama de acest lucru prin astronomie. Ei au văzut steaua care a început să lumineze pe cer și și-au dat seama că este vorba de ceva cu totul:
- deosebit,

[66]A se vedea Mircea Eliade, *Naşteri mistice* (Bucureşti, 1995).
[67]Sf. Atanasie cel Mare, *Trei cuvinte împotriva arienilor,* Cuvântul al II-lea, LVIII, în PSB, voi. 15, p. 295.
[68]Sf. Atanasie cel Mare, *Trei cuvinte împotriva arienilor,* Cuvântul I, XIX-XX, în PSB, voi. 15, p. 179.
[69]Sf. Atanasie cel Mare, *Despre Sfântul Duh,* Către acelaşi episcop Serapion, III, în PSB, voi. 16, p. 89.

- special
- și extraordinar.

Magii știau că steaua trebuia să însemne venirea cuiva important în lume dar nu erau siguri. Este posibil ca Dumnezeu Tatăl să își fi inspirat pe acești magi să ajungă să meargă în întâmpinarea lui Hristos. Aceasta fiindcă Dumnezeu Tată a voit ca nașterea Fiului Său să fie cunoscută și pe păgâni. Sfântul Vasile cel Mare spune despre relația dintre Dumnezeu Tatăl și Dumnezeu Fiul: „este o identitate de ființă, pentru că Fiul este din Tatăl, nu făcut la poruncă, ci născut din fire; nu tăiat din Tatăl, ci, în timp ce Tatăl rămâne desăvârşit, Fiul străluceşte desăvârşit."[70]

Ei bine toate aceste implicații dogmatice ale Crăciunului evident că au și o urmare în sărbătorirea Crăciunului. Gânditorul Norman Brooks spunea despre Crăciun: "Crăciunul este pentru totdeauna, nu doar pentru o zi, este dragoste, dorința de a trăi împreună, de a dărui, toate acestea nu sunt de pus deoparte ca nişte clopoţei, lumini şi beteală argintie într-o oarecare cutie pe un raft. Binele pe care îl faci pentru alții este binele pe care ți-l faci ție." Din afirmația de mai sus trebuie să știm că sunt mulți care imediat ce Crăciunul s-a terminat au terminat și cu:

- duhul,
- sărbătoarea
- și prăznuirea

Crăciunului fără să mai aibă nici un fel de consecințe în viața lor. Evident că o astfel de viziune a Crăciunului este eronată. Nu trebuie să considerăm că imediat ce a trecut de 27 decembrie - ultima zi de prăznuirea a Crăciunului din calendarul ortodox - ei bine putem să nu mai ne gândim deloc la Crăciun și să ne continuăm viața ca și cum nimic nu s-ar fi întâmplat. Este clar că o astfel de atitudine este eronată și trebuie să fie evitată. Trebuie să fim unii care să vedem și să trăim în duhul Crăciunului tot timpul. Numai așa vom ajunge:

- virtuoși,
- buni,
- morali
- și înduhovniciți.

Evident că sunt și creștin ortodocși mai îmbunătățiți care ajung să își dea seama că avem în Crăciun o sărbătoare cu puternice implicații:

- dogmatice
- și doctrinare.

Mai multe erezii s-au născut pe parcursul timpului cu privire la sărbătoarea Crăciunului. De exemplu dochetiștii spuneau că de fapt de Crăciun Hristos nu a luat un trup adevărat din Sfânta Maria ci numai unul aparent. Ortodoxia a negat această opinie și a spus că ea de fapt este eronată fiindcă Hristos a avut trup omenesc adevărat.

Crăciunul pe noi creștinii ortodocși ne face să ne gândim mai mult la relația lui Hristos cu Dumnezeu Tatăl. Sfântul Atanasie cel Mare spunea: „(...) Ființa Tatălui este fără început și rădăcină și izvor al Fiului."[71] Este prin urmare evident că Hristos se naște din veșnicie din Dumnezeu Tatăl și El se mai naște în timp din Sfânta Maria. Se poate vedea aici gradul de apropiere la care a ajuns natura umană cu Dumnezeu. Acest lucru a fost posibil fiindcă Hristos:

- voit,
- a dorit.
- și a binecuvântat

acest lucru.

Este adevărat că percepția umană asupra Crăciunului se schimbă mai ales în funcție de vârstă. Copii cred că a sărbătorii Crăciunul înseamnă să primești cadouri în timp ce pentru noi adulții Crăciunul este de fapt venirea lui Hristos în lume. Acest lucru nu poate să ne lase indiferenți. Gânditorul britanic G. K. Chesterton spunea cât se poate de inspirat: "când eram copii, le eram recunoscători celor care ne umpleau şosetele, de Crăciun, cu cadouri. De ce acum nu suntem recunoscători lui Dumnezeu că ne-a umplut şosetele cu picioarele noastre?" Prin urmare este bine să știm că vârsta aduce cu sine o mai bună înțelegere a Crăciunului. Aceasta fiindcă trebuie să știm că de Crăciun ajungem să fim unii care vedem lucrurile cât se poate de adânc și de real. Vedem Crăciunul

---

[70]Sf. Vasile cel Mare, *Omilii și cuvântări,* Omilia a XXIV-a, IV, în PSB, voi. 17, p. 592.
[71]Sf. Atanasie cel Mare, *Epistola despre sinoadele ce s-au ținut la Rimini*, în Italia și la Seleucia, în Isauria, XLV, în PSB, voi. 16, p. 159.

mai presus de toate ca o smerenie a lui Hristos care nu s-a dat înapoi să asume natura umană atunci când a venit în lumea în ieslea sărăcăcioasă din Betleem.[72]

Doi creștini discutau despre ascultare.

- Și ce mai faci?
- Bine.
- Frumos.
- Tu?
- Și eu.
- Mă bucur.
- Știi ce vroiam să discut cu tine?
- Ce?
- Am tot auzit că se vorbește în biserică despre ascultare.
- Așa este.
- Ce să înțelegem prin faptul de a face ascultare?
- Ceea ce se spune.
- Adică să știi să asculți?
- Nu.
- Dar ce?
- Ceea ce a făcut Iisus.
- Și ce a făcut Iisus?
- În cer Dumnezeu Tatăl i-a cerut să se întrupeze.
- Și Hristos l-a ascultat?
- Da. Deci Hristos a fost ascultător.
- Dar până unde merge ascultarea?
- Până la capăt.
- Adică?
- Știi că în grădina Ghețimani Hristos s-a rugat să treacă de la El paharul patimilor.
- Așa este.
- Dar voia lui Dumnezeu Tatăl a fost alta.
- Și?
- Hristos s-a supus și a făcut ascultare de Dumnezeu Tatăl.
- Deci tu spui că trebuie să facem ascultare până la capăt?
- Da.
- Dar nu este prea greu?
- La început.
- Și mai apoi?
- Odată ce te-ai deprins cu ascultarea lucrurile devin mai ușoare.
- Înțeleg.
- Mă bucur.
- Am văzut că în mănăstirile creștin ortodoxe se pune mare accent pe ascultare.
- Așa este.
- De ce?
- Fiindcă se consideră că Adam și Eva au căzut din rai din neascultare.
- Asta așa este.
- Păi vezi?
- și chiar crezi că ascultarea funcționează?
- Da.
- Păi dă-mi un exemplu de ascultare.
- Bine. Îți voi spune o întâmplare din viața lui Ava Pavel.
- Ascult.

[72] A se vedea Sfântul Efrem Sirul, *Imnele Nașterii și Arătării Domnului* (Sibiu, 2010).

- Lângă locul unde se nevoia Ava Pavel erau nişte morminte şi lângă ele stătea o leoaică.
- Și?
- Într-o zi Ava Pavel i-a spus ucenicului său:
- Trebuie să mergi până în locul acela şi să îmi aduci ceva.
- Nu se poate.
- De ce?
- Păi acolo locuieşte o leoaică.
- Și?
- Mă va sfâşia.
- Nu te va sfâșia.
- Nu?
- Nu.
- De ce?
- Dacă leoaica se va repezii la tine leag-o şi adu-o aici.
- Bine ava.
- Deci acum mergi.
- Ucenicul a plecat la locul unde era leoaica.
- Adică a făcut ascultare?
- Da.
- Și ce a urmat?
- Ucenicul s-a dus la locul leoaicei și când l-a văzut a venit spre el să îl mănânce.
- Și?
- Ucenicul a fugit şi el spre ea.
- Și ce a făcut leoaica?
- A luat-o la fugă în direcția opusă.
- Interesant.
- Ucenicul a strigat:
- Stai, stai.
- Și?
- Ucenicul a spus:
- Părintele meu aşteaptă să te leg.
- Atunci leoaica s-a oprit.
- Frumos.
- Ucenicul a legat-o şi a dus-o la Ava Pavel.
- Și ce făcea Ava Pavel?
- Aştepta cu îngrijorare.
- Cred.
- Când a văzut că ucenicul a venit cu leoaica legată Ava Pavel a spus:
- Câine nebun ai adus tu aici.
- Și ce a făcut?
- A dezlegat leoaica şi i-a dat drumul să meargă.
- Ce frumos.
- Așa este.
- Acum îmi dau seama ce înseamnă ascultarea, adică să asculți de un sfânt.
- Mă bucur foarte mult.[73]

Avem mai sus o întâmplare care ne spune despre puterea ascultării. Această putere trebuie să ştim că vine de la Dumnezeu Tatăl din cer de care Iisus a ascultat până la cruce. Trebuie să avem în vedere prin urmare ascultarea lui Dumnezeu Fiul față de Tatăl Său care a mers până la capăt. La fel de bine Crăciunul este o prăznuire nu numai a naşterii lui Hristos ci la fel de bine și a ascultării pe care Hristos a făcut-o față de Tatăl Său din cer. Trebuie să fim conştienți că această ascultare a fost:

- făcută,

[73]A se vedea la Ava Pavel din *Patericul egiptean* (Alba Iulia, 1991).

- asumată
- și îndeplinită

de Hristos din iubire față de om. Totuși deși Hristos a iubit omul acesta de mai multe ori nu s-a ridicat la înălțimea iubirii care i-a fost arătată. Noi creștinii ortodocși trebuie să răspundem acestei iubiri a lui Hristos care a început să se manifeste istoric odată cu Crăciunul.[74]

## CAPITOLUL 4

## CRĂCIUNUL CA NAȘTERE ȘI RENAȘTERE A LUI HRISTOS ÎN IESLEA SUFLETELOR NOASTRE

Ceea ce trebuie să știm este că sunt mai multe feluri de nașteri:
- nașteri trupești,
- nașteri mistice,
- nașteri religioase,
- nașteri spirituale
- sau nașteri teologice.

Este adevărat că exemplul clasic de naștere este venirea în lume a unui copil în această lume. Este bine să ne dăm seama că nașterea este un lucru care aduce cu sine:
- un început,
- ceva nou,
- o inaugurare,
- o noutate
- sau ceva diferit.

În acest sens se poate sune că cu privirea la nașterea lui Hristos există două dimensiuni ale acestei nașteri:
- nașterea lui Hristos în ieslea din Betleem
- și nașterea mistică a lui Hristos în sufletele noastre.

Teologia liturgică creștin ortodoxă susține că la botez harul lui Hristos ajunge să se sălășluiască în sufletul copilului. Cu alte cuvinte Hristos:
- Se naște
- și primește chip

în nou născut.

Sfântul Efrem Sirul spunea despre nașterea lui Hristos în lume: "laudă Glasului Care S-a făcut trup și Cuvântului Celui Preaînalt Care S-a făcut carne. L-au auzit urechile, L-au văzut ochii, L-au pipăit mâinile și L-a mâncat gura."[75]

Hristos se naște în această lume pentru ca noi să Îl putem înțelege. Aceasta fiindcă El fiind Dumnezeu este mai presus de om și omul nu poate
- să Îl cuprindă
- și să Îl înțeleagă.[76]

Omul însă trebuie să știm că a fost cât se poate de nepăsător față de Hristos. Acest lucru fiindcă după cum am putut vedea din istoria Crăciunului la venirea Lui în această lume:
- ca om,
- pentru om
- și spre om

ei bine Hristos a ajuns să fie un eveniment de periferie. Acesta fiindcă la Roma zeii erau în floare și la Ierusalim habotnicia și fariseismul dominau. Nu se poate să nu insistăm mai mult asupra condițiilor venirii lui Hristos în lume fiindcă venirea Lui în această lume se poate spune că nu a găsit condițiile potrivite.

Totuși, deși nu a fost primit cum trebuie la naștere Sa, Hristos a continuat să Îl iubească pe om și El nu S-a schimbat din cauza noilor condiții impuse de om. Iată cum de Crăciun venirea lui Hristos în lume este:
- anonimă,

---

[74]https://ro.wikipedia.org/wiki/Cr%C4%83ciun (accesat pe 12.03.2022).
[75]Sfântul Efrem Sirianul, *Imnurile Nașterii și Arătării Domnului*, (Editura Deisis, Sibiu, 2010), p 46.
[76]A se vedea Radu Teodorescu, *Dumnezeu Tatăl pe înțelesul tuturor* (Cugir, 2019).

- desconsiderată,
- marginalizată
- și un eveniment periferic.

Noi creștinii ortodocși de azi și din toate timpurile avem șansa să reparăm această greșeală pe care au făcut-o mai ales:

- evreii
- și romanii

de la timpul nașterii lui Hristos.

Aceasta dacă ajungem să ținem și să prăznuim Crăciunul după tradiția creștin ortodoxă.[77]

Sfântul Efrem Sirul a voit să ne atragă atenție asupra unui paradox al Crăciunului. Acest paradox este unul care ne spune că: "Fătul Fiului se plămădea în pântec, și El însuși plăsmuia pruncii în pântecele maicii lor."[78] Prin urmare Hristos este Cel care plăsmuiește mai pe toți pruncii în pântecele mamei lor și El acum vine și se face un prunc. Acest lucru ne spune despre:

- taina
- și misterul

crăciunului care deși este unul care are loc în parametrii umani trebuie să știm că depășește umanul. Ceea ce știm este că Hristos a voit să Îl mântuiască pe om și pentru acest lucru trebuia să asume natura umană. Trebuia ca cineva din interior să vină și să schimbe cursul tragic al damnării la iad a istoriei umane. Sfântul Maxim Mărturisitorul merge și mai departe și spune că Hristos a ajuns să fie Unul care să unească în Sine ipostatic firea umană cu cea dumnezeiască: „sunt ale unui Hristos firile din care şi în care se cunoaşte constând; şi ale unui om cele din care s-a compus şi în care se cunoaşte existând. Căci e unul în ipostas atât Hristos, cât şi omul cel ca noi, sau în întregul care constă din acelea ca din părţi şi care primeşte cu adevărat ca depline amândouă raţiunile deosebite ale existenţei părţilor”.[79]

Hristos prin urmare se naște în fiecare dintre noi când devenim creștini. Dar la fel de bine el moare în fiecare dintre noi când păcătuim și facem voia diavolului. Este bine să știm că există un fel de naștere mistică a lui Hristos care ne privește pe toți și pe care trebuie să o avem în vedere atunci când decidem să ne luăm credința creștină în serios. Trebuie să știm că vom ajunge să fim unii născuți în Hristos dacă decidem să fi buni creștin ortodocși.

Tot despre paradoxul Crăciunului Sfântul Efrem Sirul ne spune: "locuia în pântecele Maicii Sale, și în pântecul Său locuiau toate făpturile. Trupul Său se alcătuia în pântece, și putere Sa alcătuia toate mădularele. "[80]

Prin urmare tot ceea ce există locuiește în Hristos. La fel de bine trebuie să știm că mistic tot ceea ce se naște se naște cumva din Hristos fiindcă este Hristos Cel care dă viață la tot ceea ce există. Prin urmare se poate spune că avem în Crăciun o sărbătoare a:

- nașterii,
- a renașterii
- a principiilor hristologice
- și a mânuirii.

Nimeni nu poate venii în această lume fără naștere. Prin urmare este adevărat că nașterea este o condiție sine qua non a acestei lumi. Ei bine nici Hristos nu a trecut peste această naștere deși El a avut parte de o naștere feciorească fiindcă Sfânta Maria a rămas fecioară și după naștere. În Hristos are loc unirea:

- dumnezeiescului
- cu omenescul

care inaugurează în istorie cea mai intimă comuniune a omului cu Dumnezeu. Despre această unire ipostatică în Hristos Sfântul Maxim spunea: „dacă deci unirea a rămas pururea, dar rămân şi cele unite pururea neamestecate,se păstrează şi deosebirea celor unite, motiv pentru care a fost folosit numărul de Părinţi”.[81]

Este evident că de Crăciun avem de sărbătorit un mare praznic în care umanul de unește cu Dumnezeu și aceasta nu numai pentru o perioadă limitată de timp ci pentru totdeauna. Trebuie să avem aceste lucruri în

---

[77]A se vedea Elena Maria Giurgiu, *Poezia colindelor* (Editura Suflet Transilvan, 2014).

[78]Sfântul Efrem Sirianul, *Imnele Nașterii și Arătării Domnului*, (Editura Deisis, Sibiu, 2010), p. 47.

[79] Sf. Maxim Mărturisitorul, *Epistole*, Partea I, ep. 12, în PSB, voi. 81, p. 82.

[80]Sfântul Efrem Sirianul, *Imnele Nașterii și Arătării Domnului,*(Editura Deisis, Sibiu, 2010), p. 47.

[81] Sf. Maxim Mărturisitorul, *Epistole,* Partea I, ep. 12, în PSB, voi. 81, p. 77.

vedere fiindcă sunt mulți care speculează asupra lor și nu sunt conștienți că speculația foarte ușor poate să ducă la erezie. Trebuie să ne ferim de speculație fiindcă acest lucru nu este de folos și trebuie să fie evitat.

Despre Crăciun Sfântul Efrem Sirul spunea: "sugea laptele Mariei, și dădea El Însuși de supt viață universului."[82] se vede aici că Hristos ca om a continuat să rămână Dumnezeu și faptul de a fi om nu L-a împiedicat să mai fie și Dumnezeu. Tot despre naturile umane și dumneziească din Hristos Sfântul Maxim Mărturisitorul ne spune: „Ci în Acelaşi Hristos se află şi se spun pururea amândouă în chip binecredincios, dar nu devenind aceleaşi, pentru că nici cele indicate nu sunt identice între ele".[83]

Este bine să știm că dacă voim să ajungem la înțelegere creştin ortodoxă a Crăciunului trebuie să devenim unii care să fim cât se poate de ancorați în dogmatica creştin ortodoxă. Aceasta fiindcă sfinții părinți au făcut mai multe afirmații dogmatice mai greu de înțeles despre Crăciun. Pe unele vom ajunge să le menționăm în aceste pagini ale acestei cărți.

- Ipostas,
- unire ipostatică,
- perihoreză,
- sau kenoză

sunt numai câțiva dintre termenii pe care sfinții părinți i-au folosit sfinții părinți când au teologhisit despre Crăciun.

Crăciunul este:

- actual,
- de interes,
- folositor
- și profund

pentru noi creştinii ortodocși.

Aceasta fiindcă trebuie să știm că de Crăciun ajungem să știm mai mult lucruri despre ceea ce făcut Iisus pentru:

- răscumpărarea
- și mântuirea noastră.

Sfântul Maxim Mărturisitorul ne spune că prin nașterea Sa de Crăciun Hristos a continuat să fie om chiar dacă și-a asumat natura umană: „deci după Părinți unirea după ipostas este adunarea celor de altă ființă într-un ipostas, fiecare dintre cele ce s-au compus în El păstrând nealterată şi nedespărțită proprietatea ei naturală față de cealaltă".[84]

Pentru noi creştinii ortodocși simpli Crăciunul este:

- invitație,
- o chemare,
- o provocare
- și o venire în sine

asupra ceea ce înseamnă Hristos și venirea Lui în această lume.

Hristos a venit în această lume și acest lucru evident că pentru noi creștinii ortodocși este un eveniment cu profunde implicații:

- spirituale
- și teologice.

Trebuie să fim conștienți de venirea lui Hristos la noi și să nu avem nici un fel de îndoială cu privire la faptul că Hristos s-a făcut om din iubire nemărginită pentru noi. Hristos ne iubeşte și a venit la noi de Crăciun și mistic o face an de an când noi sărbătorim Crăciunul. Nu este firesc ca noi să răspundem chemării lui Hristos de a sărbătorii Crăciunul? Fără doar și poate că da. Despre întruparea lui Hristos de Crăciun Sfântul Maxim Mărturisitorul ne spune: „să-L mărturisim Unul după rațiunea identității ipostatice, după care Hristos nu primeşte nicidecum nici o deosebire sau împărțire în Sine ca întreg, din pricina deosebirii firilor, în aşa măsură că e crezut ca fiind un singur ipostas şi înainte de trup, şi după întrupare; şi e închinat de către noi şi slăvit ca Unul

---

[82]Sfântul Efrem Sirianul, *Imnele Naşterii și Arătării Domnului*, (Editura Deisis, Sibiu, 2010), p. 47.
[83] Sf. Maxim Mărturisitorul, *Epistole,* Partea I, ep. 12, în PSB, voi. 81, p. 77.
[84] Sf. Maxim Mărturisitorul, *Epistole,* Partea I, ep. 12, în PSB, voi. 81, p. 79.

din Sfânta şi împărăteasca Treime. Căci ipostasul lui Hristos e unul, ca întreg, neîmpărţindu-se prin nici o raţiune în proprietatea Lui caracteristică, de către cele extreme, proprietate prin care se distinge de ele”.[85]

La un egumen dintr-o mănăstire a venit un creştin ortodox.

- Binecuvântați părinte.
- Domnul fiul meu.
- Cum mai sunteți părinte?
- Cu ascultările de călugăr.
- Frumos.
- Dar tu cum mai ești fiul meu?
- Bine cu ajutorul lui Dumnezeu.
- Bine ai spus cu ajutorul lui Dumnezeu.
- De ce?
- Fiindcă fără ajutorul lui Dumnezeu suntem nimic.
- Așa este.
- Iisus a spus: fără de Mine nu puteți face nimic.
- Îi dau seama.
- Foarte bine.
- Părinte aș vrea să discut ceva cu sfinția ta.
- Ce?
- De ce ne spune biserica să avem un părinte duhovnicesc?
- Fiindcă și Iisus are un Părinte în cer.
- Da?
- Da.
- Și l-a văzut cineva pe acest Părinte?
- Tatăl din cer nu este văzut dar este simțit.
- Cum?
- Prin purtarea Lui de grijă fața de noi.
- Și cum se manifestă această purtare de grijă?
- Se mai numește și pronie.
- Pronie?
- Da.
- Îmi dau seama că Dumnezeu ne poartă de grijă dar de ce trebuie să avem un părinte duhovnicesc?
- Fiindcă el ne naște în Hristos.
- Eu credeam că este destul să te naști trupește.
- Nu este destul numai această naştere.
- De ce?
- Fiindcă noi avem și suflet.
- Și ce este cu sufletul?
- Sufletul trebuie să fie mântuit.
- Cum?
- Prin naşterea în Hristos.
- Înțeleg.
- Foarte bine.
- Și este bine să ascultăm de acest părinte duhovnicesc?
- Da.
- De ce?
- Fiindcă prin ele de multe ori vorbește Dumnezeu.
- Înțeleg.
- Uite îți voi da un exemplu despre ce este un părinte duhovnicesc.
- Ascult.

[85] Sf. Maxim Mărturisitorul, *Epistole,* Partea I, ep. 13, în PSB, voi. 81, p. 106.

- Tu de Ava Pavel Heladicul din Pateric ai auzit?
- Nu.
- Acest avă a fost un om cu viață sfântă.
- Da?
- Da.
- De unde știm?
- Din mai multe surse dar mai ales de la ucenicii lui.
- Și ce știm despre el?
- Un ucenic stătea la Ava Pavel Heladicul când dintr-o dată cineva a bătut la ușă.
- Cine este? A întrebat ucenicul.
- Lasă că răspund eu, a spus ava Pavel.
- Bine ava.
- Ava Pavel a luat mâncare și pâine și a ieșit afară.
- Pe cine o fi hrănind Ava Pavel? a spus ucenicul
- S-a uitat afară și acolo ce să vezi?
- Ce?
- Ava Pavel hrănea un leu.
- Nu se poate, și-a spus ucenicul.
- Ava Pavel a intrat înapoi în chilie și ucenicul l-a întrebat:
- Ava Pavel este adevărat ce am văzut?
- Ce?
- Că ai hrănit un leu?
- Da.
- Dar nu te-a mușcat?
- Nu.
- Cum?
- Am întâlnit acest leu şi i-am poruncit să nu facă nici un rău vreunui om sau animal, căci zilnic îi voi da de mâncare, iar de şapte luni el vine de două ori pe zi la mine şi eu îl hrănesc.
- Înțeleg, a spus ucenicul.
- Ei bine timpul a trecut și ucenicul a trebuit să plece.
- Și?
- După câtva timp s-a întâlnit din nou cu Ava Pavel.
- Binecuvântați Ava Pavel.
- Domnul fiul meu.
- Ce mai faceți Ava Pavel?
- Sunt bine.
- Ce mai face leul?
- Rău.
- De ce?
- Ieri, ca de obicei, leul a venit ca să-i dau de mâncare şi am văzut că botul îi era mânjit de sânge şi i-am spus: Ce înseamnă aceasta? Nu m-ai ascultat şi ai mâncat carne. Domnul să fie binecuvântat, de azi înainte nu-ţi mai dau din mâncarea părinţilor, mâncătorule de carne! Pleacă de aici! Dar el nu a vrut să plece. Atunci am luat o funie, am împletit-o în trei, i-am dat trei lovituri şi leul a plecat.
- Înțeleg.
- Deci la așa de mare măsură au ajuns unii sfinți părinți?
- Da fiul meu.
- Frumoasă povestea.[86]

Se poate vedea că atunci când Hristos este prezent intens în viața unui sfânt creștin ortodox el poate să îmblânzească animalele sălbatice. Sunt mai multe tradiții care susțin că mai înainte de căderea omului în păcat toate animalele erau blânde față de om. Odată ce omul a căzut în păcat ei bine animalele s-au sălbăticit. Aceasta este însă numai o tradiție fiindcă nu știm cu exactitate cum erau animalele mai înainte de cădere. Nu este de mirare - după cum am spus în paginile de mai sus - că la venirea lui în această lume, Hristos a fost întâmpinat de

[86]A se vedea Ava Pavel Haldeul din *Patericul egiptean* (Alb Iulia, 1991).

animale. Hristos s-a smerit pe sine şi în acest sens şi noi avem datoria să fim smeriți. Despre venirea lui Hristos în carne Sfântul Maxim Mărturisitorul spunea: „(...) că este deodată Acelaşi şi Dumnezeu, şi om. Căci n-a lepădat ceea ce era, facându-Se cu adevărat ceea ce nu era; fiindcă e de oameni iubitor. Ci e întreg amândouă în mod natural după ipostas, ca Unul din amândouă şi salvând prin Sinea Sa unică pe amândouă, fără schimbare şi micşorare, ca fiind acestea cu adevărat prin unirea cea după ipostas."[87]

Este foarte adevărat că avem în Crăciun o sărbătoare care nu se trăieşte numai temporal ca un mare praznic ci la fel de bine se mai trăieşte şi:

- mistic,
- duhovniceşte,
- ascetic
- şi teologic.

Aceasta fiindcă de Crăciun se poate spune că obținem un har special de la Hristos. Este un har care Îl face pe Hristos să intre din nou în noi şi să fie prezent în noi. Unii ar putea să se întrebe cum este posibil ca Hristos să intre în noi? Ei bine este posibil ca Hristos să intre în noi fiindcă după cum spunea Sfântul apostol Pavel "m-am răstignit împreună cu Hristos; şi nu eu mai trăiesc, ci Hristos trăieşte în mine" (Galateni 2, 20). Ei bine trebuie să ştim că noi creştinii ortodocşi suntem persoanele care zilnic ajungem:

- să ne smerim
- să ne umilim
- şi să devenim modeşti

pentru ca în noi să creăm un spațiu liber în care Hristos să vină şi să locuiască. În acest sens trebuie să ştim prin urmare că la nivel mistic Hristos nu este şi nu stă undeva departe de noi ci vine şi locuieşte chiar în noi. Acest lucru ne dă

- aripi,
- speranță
- încredere
- şi curaj

în fiecare an de Crăciun.

Este cumva imposibil să vorbim de o viață trăită în Hristos dacă noi stăm departe şi nu prăznuim Crăciunul.[88]

De Crăciun ne unim mistic cu Hristos şi cumva Hristos vine şi locuieşte în noi. Acest lucru îl facem an de an când sărbătorim Crăciunul fiindcă trebuie să ştim că într-un an au loc multe:

- evenimente,
- întâmplări,
- acțiuni,
- fapte
- şi trecerea istoriei.

Mai toți creştinii ortodocşi autentici pot să simtă un har special de Crăciun. El poate să fie simțit din lucrurile cele mai simple al Crăciunului:

- pomul de Crăciun,
- colindele,
- slujbele bisericii,
- masa de Crăciun
- sau duhul Crăciunului în sine.[89]

An de an ajungem să prăznuim Crăciunul şi simțim an de an că avem de a face cu un timp binecuvântat şi care aduce mult har. Evident că sunt unii care sunt cumva nemulțumiți cu faptul că an de an ajungem să sărbătorim Crăciunul. Aceasta fiindcă ei sunt unii care consideră că repetiția devine o monotonie. Ei bine trebuie să ne dăm seama că repetiția Crăciunului nu este deloc o monotonie. La fel cum an de an ne sărbătorim ziua de

---

[87] Sf. Maxim Mărturisitorul, *Epistole,* Partea I, ep. 14, în PSB, voi. 81, pp. 115-116.

[88]Sfântul Nicolae Cabasila, *Despre viața în Hristos* (Bucureşti, 1997).

[89]Am spus aici că există un duh al Crăciunului. Este un duh care vine de multe ori în mijlocului gerului din decembrie dar este unul care ne face să fim cât se poate de veseli. Este o veselie în care nu râdem dar în care sufletele noastre sunt fericire. Ei bine această fericire a Crăciunului trebuie să ştim că vine de la Hristos. Duhul Crăciunului trebuie să ştim că nu este unul care ne face să simțim plictis fiindcă se repetă Crăciunul ci este un duh care aduce veselie din nou şi din nou.

naștere și ne simțim an de an fericiți la fel de bine de Crăciun ajungem să sărbătorim venirea lui Hristos în această lume. Despre taina Crăciunului ca întruparea a lui Hristos Sfântul Maxim Mărturisitorul spune: „prin cele prin care S-a unit cu extremele, a păstrat deosebirea între ele a părţilor, iar prin cele prin care se distingea de extreme, păstra identitatea după ipostas a părţilor deosebite. Deci Hristos a păstrat şi comunul şi particularul fiecărei părţi din care S-a compus. Comunul, în raţiunea identităţii după fiinţă a părţilor lui cu cele extreme, după care avea şi după unirea părţilor între ele, deosebirea. Iar particularul, în raţiunea identităţii după ipostas a părţilor, prin care Se distingea de extreme, păstrând neamestecată distincţia faţă de ele”.[90]

Trebuie să ne dăm seama că de Crăciun avem o nouă dimensiune a existenței: este dimensiunea prin care Hristos vine la noi și ne face să fim unii care să vedem lucrurile:

- duhovnicește,
- profund,
- teologic
- și clare.

Crăciunul este un praznic cum nu mai este nici un altul fiindcă el aduce cu sine dimensiunea lui Hristos în această lume. Este o dimensiune care îl ține pe diavol departe. Iată de ce repetăm prăznuirea Crăciunului fiindcă ajungem să Îl ținem pe diavol departe de noi.

După cum ne spune

- viața
- și experiența

duhovnicească în această viață vrem nu vrea ne confruntăm cu diavolul. Este acest diavol care vrea:

- să ne tiranizeze,
- să ne asuprească,
- să ne facă rău,
- să ne facă să simțim teroare
- și să ne facă să ne fie frică permanent.

Toți cei care au avut contacte cu diavolul au putut să simtă frica și groaza pe care el le creează. Fiindcă diavolul ne asaltează în această viață trebuie să știm că avem în Crăciun un refugiu. An de an fugim din nou la Hristos și primim acest har special pe care îl aduce Crăciunul în lume.[91]

An de an ajungem să prăznuim ceva nou și ceva frumos care ne ferește de diavol și care ne umple de har. Este sărbătoarea Crăciunului. Ne aducem aminte cu drag de primul Crăciun pe care l-am sărbătorit și simțim că este cu adevărat un timp:

- special,
- deosebit,
- aparte
- și binecuvântat.

Sfinții părinți au analizat mai mult decât oricine toate implicațiile Crăciunului și modul în care el s-a manifestat. În acest sens Sfântul Maxim Mărturisitorul spune: „deci trupul Cuvântului lui Dumnezeu s-a făcut ipostas. Căci niciodată n-a subzistat în sine, determinat prin însuşirile proprii care-l disting de trupurile de un gen, nici măcar cât durează iuţimea unui singur gând, având o existenţă proprie separată de Cuvântul cu care era compus după ipostas şi neavându-L pe Acesta în comun, ci a fost enipostasiat, ca Unul ce Şi-a luat în El şi prin El venirea la existenţă şi S-a făcut prin unire trupul Lui şi a fost unit cu El după ipostas, prin raţiunea unei particularităţi care-l distinge de al celorlalţi oameni. Ba, pentru a spune mai clar, Şi-a făcut propriu după ipostas ceea ce era al Cuvântului, precum s-a făcut şi fiinţă comună a Celui căruia I s-a făcut cu adevărat trup prin unire”.[92]

Ei bine dacă mai înainte de Crăciun se poate spune că Hristos a fost cumva o *realitate ipostatică* - în termenii Sfântului Maxim Mărturisitorul - externă de om și de ființa umană, trebuie să știm că de Crăciun avem o altă înțelegere și trăire a lui Hristos. Hristos vine la noi ca un bebeluș nevinovat care mai apoi avea să fie jertfit pe cruce. Imaginea este cât se poate de gingașă dar la fel de bine este și sfâșietoare. Pe cât de multă bucurie ne-a venit de Crăciun pe atât de multă suferință ne va venii la patima lui Hristos. Sfântul Efrem Sirul ne spune cum să

[90] Sf. Maxim Mărturisitorul, *Epistole,* Partea I, ep. 15, în PSB, voi. 81, p. 131.
[91]A se vedea Radu Teodorescu, *Experiențe ale harului în spiritualitatea creștin ortodoxă* (Cugir, 2021).
[92] Sf. Maxim Mărturisitorul, *Epistole,* Partea I, ep. 15, în PSB, voi. 81, p. 133.

prăznuim Crăciunul: "în această zi a iertării, nimeni să nu-şi răzbune vreo greşeală! În această zi a bucuriei să nu împărţim dureri! În a ceastă zi blândă să nu fim aspri! În această zi liniştită să nu fim arţăgoşi!"[93]

Crăciunul prin urmare este o naştere dublă:

1. naşterea lui Hristos în această lume

2. și mai apoi naşterea lui Hristos în noi.

Nu trebuie să uităm acest lucru și trebuie să ştim că el este unul:

- fundamental,
- decisiv,
- esențial
- și principial

pentru noi creştinii ortodocşi. Mistica aceasta a Crăciunului ne spune că an de an Hristos se naşte şi se renaşte în noi. Trebuie să vedem prin urmare în Crăciun o sărbătoare a

- vieții,
- luminii,
- adevărului,
- frumosului
- și dreptății.

Crăciunul prin urmare aduce în unire două firi:

- dumnezeiască
- și omenească.

Despre cum aceste două firi au ajuns să se unească de Crăciun Sfântul Maxim Mărturisitorul spune: „dacă deci rațiunea după ființă a fiecăreia din cele unite a rămas după unire, fiindcă definiția ființei niciuneia n-a trecut în definiția ființei celeilalte, e evident că Dumnezeirea lui Hristos a rămas Dumnezeire după ființă, neschimbându-se în ființa trupului; și umanitatea Lui iarăşi a rămas umanitate după ființă, nepătimind o prefacere în firea Dumnezeirii. Iar dacă nici Dumnezeirea lui Hristos, nici umanitatea n-au trecut una în alta pentru unirea lor după ipostas, ci firile au rămas, după marele Chirii, neamestecate, e clar că după unire s-a menținut deosebirea firilor păstrate în Hristos. Şi nici o rațiune nu va contrazice aceasta".[94]

Umanul ajunge să se unească cu dumnezeiescul într-un mod cu totul inedit de Crăciun. Aceasta este de fapt mistica sărbătorii Crăciunului. Este vorba de o unire care este menită să țină departe toate puterile demonice. Iată de ce de Crăciun ajungem să fim unii care să ne unim cu Hristos și să facem lui Hristos loc în sufletul nostru pentru ca El să ajungă să ne nască în ieslea sufletelor noastre.

Trebuie să ştim că Hristos a voit să ne nască în noi de Crăciun și pentru aceasta nu se cuvine să Îl lăsăm afară şi să nu îl primim în sufletele noastre. Îl primim pe Hristos în sufletele noastre şi ajungem să ne unim mistic cu El de Crăciun și așa vom ajunge să fim unii care:

- să trăim,
- să simțim
- și să viețuim

cu Hristos.

Naşterea mistică a lui Hristos în ieslea sufletelor noastre trebuie să știm că nu este una:

- formală
- și de suprafață.

Aceasta fiindcă trebuie să ştim că Hristos ne face să fim unii care să vedem cu alți ochi viața. Vom vedea că diavolul prinde curaj acolo unde de Crăciun creştinii nu sărbătoresc nimic. De ce? Fiindcă el diavolul ştie că acolo unde este Hristos nu poate să mai stea și el. Aceasta fiindcă se poate vorbii de Crăciun ca o unitate a ipostasului lui Hristos: „în Hristos unirii firilor îi urmează, după toată rațiunea, unitatea ipostasului, cum învață Părinții, deosebirea firilor din care este Hristos, păstrate în mod neamestecat şi neîmpărțit (şi nedespărțit)."[95]

Ceea ce am voit să spunem în rândurile de mai sus este că dincolo de caracterul festiv al Crăciunului - care anunță naşterea lui Hristos în această lume - fără doar și poate că există o mistică a Crăciunului care ne face să fim unii care să știm ce este și cum se manifestă naşterea lui Hristos în noi. Este această mistică ce ne spune că dacă Hristos nu este în noi fără doar și poate că diavolul își va face loc în noi sub o formă sau alta. Trebuie să

[93]Sfântul Efrem Sirianul, *Imnele Naşterii și Arătării Domnului*, (Editura Deisis, Sibiu, 2010), pp. 90-96.

[94] Sf. Maxim Mărturisitorul, *Epistole,* Partea I, ep. 15, în PSB, voi. 81, p. 137.

[95] Sf. Maxim Mărturisitorul, *Epistole,* Partea I, ep. 18, în PSB, voi. 81, p. 150.

ştim că avem în Crăciun o sărbătoare a unirii lui Hristos cu sufletul omului. Iată de an de an Hristos se naşte în sufletul nostru. Sfântul Maxim Mărturisitorul este cel care a asemănat această naştere a lui Hristos în noi cu un fier înroşit: „(...) S-a făcut toate pentru noi, a lucrat de bună voie pentru noi, nearătând în chip mincinos nici fiinţa noastră, nici vreuna dintre însuşirile ei ireproşabile şi naturale, deşi a îndumnezeit-o pe aceasta împreună cu toate acelea, făcând-o arzătoare asemenea unui fier şi arătând-o organ al lucrării dumnezeieşti, ca Unul ce a pătruns-o cu totul şi la culme prin unirea cu ea în mod neamestecat, în unul şi acelaşi unic ipostas".[96]

În pustia Egiptului un părinte duhovnicesc bătrân discuta cu ucenicul lui.

- Părintele meu aş vrea să vă întreb ceva.
- Ce fiul meu?
- Cum de aţi ajuns să vă călugăriţi?
- Este o poveste lungă.
- Dar avem timp.
- Bine. Ţi-o voi spune.
- Vă ascult.
- Eu m-am născut într-o familie de păgâni.
- Da?
- Da.
- Tatăl meu era preot idolatru.
- Nu știam.
- Ei bine dimineața și seara el mergea la templul idolesc și tămâia idolii.
- Da. Știu ritualul.
- Într-o zi am intrat în templu fără ca tatăl meu să mă vadă.
- Și?
- Acolo ce să vezi?
- Ce?
- L-am văzut pe satana șezând pe un tron și pe slujitorii lui adunați în jurul lui.
- Foarte interesant.
- Un diavol a venit și s-a închinat satanei.
- Și?
- Satana l-a întrebat:
- De unde vii şi ce ai făcut?
- Am fost în cutare loc şi am iscat ceartă, război mare şi am provocat multă vărsare de sânge între oameni şi am venit ca să-ţi spun.
- În cât timp al făcut aceasta?
- În treizeci de zile.
- Numai atâta lucru mi-ai făcut în atâtea zile?
- Da.
- Luați-l ți bateți-l.
- Îndurare, îndurare! Striga diavolul pedepsit.
- Aici nu există îndurare și nici milă.
- Și ce au urmat?
- A venit un alt diavol și s-a închinat satanei.
- De unde ai venit? L-a întrebat satana.
- Am fost pe mare şi am ridicat furtună asupra unei corăbii pline de oameni şi s-au înecat toţi şi am venit ca să-ţi spun.
- Interesant. În câte zile ai făcut aceasta?
- În 20 de zile.
- Prea mult. Numai atât ai făcut în 20 de zile?
- Nu am putut mai mult stăpâne.
- Luați-l și îl bateți.
- Dar stăpâne....

[96] Sf. Maxim Mărturisitorul, *Epistole,* Partea a II-a, „Către Preacuviosul presbiter Gheorghe", 3, în PSB, voi. 81, p. 209.

- Nimic. Să îți primești pedeapsa.
- A venit un alt diavol în fața satanei.
- De unde ai venit?
- În cetatea în care ne aflăm s-a făcut o nuntă şi am iscat zarvă şi ceartă mare între nuntaşi, între mire şi mireasă şi am făcut multă vărsare de sânge şi am venit ca să-ţi spun.
- În cât timp ai făcut aceasta?
- În cinci zile.
- Pentru ce mi-ai făcut numai atâta lucru în cinci zile?
- Fiindcă nu s-a putut mai mult.
- Luați-l și bateți-l.
- Stăpâne de ce mă pedepsești?
- Fiindcă nu îmi ești de folos.
- Venit un alt diavol în fața satanei.
- Tu de unde ai venit?
- Eu, stăpâne, timp de patruzeci de ani m-am luptat neîncetat cu un călugăr din pustie, iar în această noapte l-am făcut să cadă în desfrânare.
- Ei bine l-am putut vedea pe satana că se ridică de pe scaun și și-a luat coroana de pe capul lui și a pus-o pe capul acestui ultim diavol. Apoi satana a spus:
- Cu adevărat, bun lucru şi plăcut mi-ai făcut, vrednic eşti de cinstea mea că ai reuşit o izbândă ca aceasta.
- Și ce a urmat?
- După aceasta vedenia s-a oprit.
- Înțeleg.
- Și este această vedenie care v-a făcut să vă călugăriți părinte.
- Da.
- De ce?
- Fiindcă mi-am dat seama de cât de importantă este viața călugărească.
- Înțeleg.
- Eu consider că prin această vedenie Dumnezeu m-a atras la Sine.
- Și la călugărie nu?
- Da.
- Îmi dau seama.
- Vezi tu lumea consideră că de fapt călugării sunt un fel de nulități.
- Așa este.
- Se retrag din lume și trăiesc singuratici.
- Și nu este așa?
- Nu în nici un caz.
- De ce?
- Fiindcă trebuie să știm că avem în călugări pe unii care sunt prețuiți de Dumnezeu.
- Da și nu acest lucru se poate spune despre satana.
- Satana îi disprețuiește pe călugări.
- Asta am putut să o văd și eu.
- Vedenia pe care am avut-o mi-a rămas vie toată viața.
- Îmi dau seama.
- M-a făcut să înțeleg cât de importanți sunt călugării.
- Așa este.
- Deci acum știi de ce m-am călugărit.
- Vă mulțumesc că mi-ați spus.[97]

Avem mai sus din Patericul egiptean o întâmplare care este destul de cunoscută în lumea creştin ortodoxă dar pe care am ales să o includem în paginile acestei cărți fiindcă este foarte pedagogică și ne spune despre ceea ce gândește adversarul nostru ultim diavolul. Crăciunul dacă este prăznuit în mod creştin ortodox este fără doar și poate încă o victorie pe care o facem asupra diavolului. Aceasta fiindcă diavolul urăşte Crăciunul

[97]Din *Patericul egiptean* (Alba Iulia, 1991).

şi venirea lui Hristos în lume ca unele care au redeschis porţile raiului. Aceasta fiindcă este de Crăciun când Hristos se renaşte din nou în ieslea sufletelor noastre. Sfântul Maxim Mărturisitorul spune în acest sens: „trebuie să se păstreze în toate şi firea asumată de Cuvântul lui Dumnezeu Cel întrupat şi înnomenit în mod desăvârşit pentru noi, împreună cu însuşirile naturale ale ei, fără de care nu e nici fire ceea ce a asumat, ci numai o nălucire goală; dar să se păzească şi unirea. Cea dintâi să se păstreze în deosebirea ei naturală, iar a doua să fie cunoscută în identitatea ipostatică. Şi aşa să se arate cu înţelepciune şi binecredincioşie raţiunea întreagă a iconomiei, în acelaşi timp neamestecată şi neîmpărţită. Vestind-o pe aceasta cu dreaptă credinţă, te vei arăta vestind, potrivit făgăduinţei şi bunătăţii tale, aici prin nădejde, iar acolo cu bucuria de ele prin trăire”.[98]

## CAPITOLUL 5

## CRĂCIUNUL CA SĂRBĂTOARE A FAMILIEI: DE LA SFÂNTA FEMILIE A LUI IISUS LA FAMILIA NOASTRĂ

Sociologii ne spune că *familia este celula de bază a societății.* O lume fără de familie este imposibil de gândit. Prin urmare familia este un lucru foarte important și semnificativ. Ne naştem în familie și creştem în ea și de multe ori ajungem să nu mai fim conștienți de sensul ei. Ei bine familia trebuie să știm că are mai multe probleme:

- divorț,
- violență domestică,
- certuri,
- neînțelegeri,
- avort,
- dezbinare
- sau dezinteres

sunt cu toate adevăratele probleme ale familiei.[99]

Este greu dacă nu imposibil să spunem că familia creştin ortodoxă este sănătoasă dacă noi nu suntem sănătoși. Aceasta fiindcă sunt mai mulți care consideră că de fapt ei pot să fie sănătoși dar familia lor să fie una bolnavă. Adevărul este altul: dacă noi suntem sănătoși și familia va fi sănătoasă.

Se vorbeşte din ce în ce mai mult în zilele noastre de familii disfuncționale. Cel mai mult aceste familii apar în cadrul alcoolicilor. Când unul sau mai mulți părinți devin alcoolici ei bine familia:

- suferă,
- se rupe,
- se frânge
- și de multe ori se destramă.[100]

Teologia creştin ortodoxă consideră că familia creştin ortodoxă este alcătuită după chipul Sfintei Treimi. Trebuie să știm că după cum Sfânta Treime este una dar sunt mai multe persoane în ea, la fel de bine și familia este una dar sunt mai multe persoane în ea.[101]

Teologia dogmatică creştin ortodoxă numeşte această unire dintre Hristos și om ca *unire ipostatică.* Unirea ipostatică după cum am spus ajunge să aducă cu sine:

- intimitatea,
- căldura
- și firescul

---

[98] Sf. Maxim Mărturisitorul, *Epistole,* Partea a Il-a, „Către Preacuviosul presbiter Gheorghe”, 3, în PSB, voi. 81, p. 211.

[99]A se vedea Epifanie Teodoropoulos, *Familiei ortodoxe cu smerită dragoste* (București, 2003).

[100]A se vedea Elena Morozova, *Cum să păstrăm familia* (București, 2018).

[101]În acest sens trebuie să știm că Hristos a voit să ne facă să fim conștienți că se poate vorbii de o unire dintre Sfânta Treime și familia creştin ortodoxă. Aceasta fiindcă El fiind din Sfânta Treime a ajuns să se unească cu o familie umană. Avem aici de fapt o potențare a comuniunii dintre Sfânta Treime și om. Aceasta fiindcă se poate vorbii de o relație intimă de comuniune dintre Dumnezeu și om la nivelul celei pe care o simțim în familie. Acest fapt a ajuns să fie analizat de mai mulți teologi creştin ortodocşi.

familiei creştin ortodoxe în relația pe care Dumnezeu a o are cu omul. Despre aceasta Sfântul Maxim Mărturisitorul spune: „unirea ipostatică este cea care adună şi leagă fiinţele sau firile deosebite într-o persoană şi într-un ipostas”.[102]

Evident că familiile sunt mai mici sau mai mari în funcție de preferințele fiecăruia. Ceea ce trebuie să știm însă este că omul începe să fie om din familie. Românii au proverbul în care dacă un om nu se comportă:

- bine,
- frumos
- și politicos

înseamnă *că nu are cei șapte ani de acasă*.

Adevărul este că este foarte greu să îi cerem unui om să fie:

- moral,
- bun
- și drept

dacă în familie el nu a fost educat. A fost familia cea care a dat și oameni ca: Hitler, Stalin, Caligula, Mao, Ceaușescu sau Musolini.

Ceea ce este mai trist este că în zilele noastre Crăciunul ajunge din ce în ce mai multă să nu mai fie perceput ca o sărbătoare a familiei. Aceasta fiindcă omul de azi este unul care crede că de fapt a face Crăciunul în familie este

- perimat,
- învechit,
- demodat
- și ieșit din tipare.

Mai ales cei tineri gândesc așa. Trebuie să le imprimăm tinerilor idea că de Crăciun se cuvine să ne amintim de familie și să căutăm să restabilim.

- unitatea
- și armonia

în familie.[103]

De Crăciun evident că avem un fapt inedit și pe care nu putem ajunge să îl cuprindem cu mintea noastră fiindcă natura lui Hristos se unește cu natura umană: „nerecunoscându-se în chip neamestecat deosebirea fiinţială a celor unite şi a însuşirilor lor naturale, în unirea lor extremă, nu se va cunoaşte nici raţiunea unirii în mod neamestecat.”[104]

În ceea ce privește Crăciunul sunt lucruri pe care le înțelegem dar evident că sunt și multe pe care nu le înțelegem. După cum spunea Sfântul Maxim Mărturisitorul ajungem să înțelegem faptul că de Crăciun natura umană s-a unit cu natura dumnezeiască însă ceea ce trebuie să știm este că nu vom știi niciodată cum s-a făcut acest lucru. Aceasta fiindcă unirea ipostatică în persoane lui Hristos este o taină. Noi putem să știm unele lucruri despre:

- Hristos,
- unirea ipostatică
- Sfânta Treime
- sau îngeri

dar evident că sunt și multe taine pe care nu le vom înțelege niciodată. Aceasta fiindcă omul nu poate să știe totul ca Dumnezeu.

De Crăciun învățăm că sfințenia poate să fie trăită și în familie. Sunt mai multe familii în care:

- beția,
- fumatul,
- înjurăturile,
- violența
- sau drogurile

sunt un lucru obișnuit.

---

[102] Sf. Maxim Mărturisitorul, *Epistole,* Partea a II-a, Scrieri, 11, în PSB, voi. 81, p. 258.
[103]A se vedea Elena Morozova, *Cum să depășim crizele familiale* (București, 2019).
[104] Sf. Maxim Mărturisitorul, *Epistole*, Partea a II-a, Scrieri, 12, în PSB, voi. 81, p. 267.

Ei bine că sfințenia în familie este un lucru posibil ne-o spune sfânta familie a lui Iisus. Dacă ne este greu să mergem pe drumul sfințeniei în familie este bine să cerem ajutorul lui Hristos în rugăciune.[105]

După cum am spus Crăciunul este o sărbătoare a familiei fiindcă în ziua de Crăciun Fiul lui Dumnezeu a devenit fiul Sfintei Maria. Acest lucru a ajuns să aibă profunde consecințe dogmatice și religioase pe care ne-am propus să ne studiem mai mult în paginile acestei cărți. Despre această unire dintre Hristos și natura umană tot Sfântul Maxim Mărturisitorul spune: „învăţătorul (Anastasie Sinaitul, Patriarhul Antiohiei), numind, precum am spus, rezultatul celor două lucrări naturale, sau fapta care le cuprinde pe amândouă prin unirea lor, cu numele lor, a spus că este o singură lucrare pentru faptul că nu se săvârşeşte nimic dumnezeiesc sau omenesc separat, ci Unul şi Acelaşi împlineşte deodată ceea ce înfăptuieşte din unirea firilor şi în mod unificat printr-o perihoreză (interioritate reciprocă) unitară a lor".[106]

Evident că nu toți ajung să știe toate implicațiile

- religioase,
- dogmatice
- doctrinare
- și spirituale

ale Crăciunului însă ceea ce este sigur este că de Crăciun trebuie să ne întoarcem mai mult spre familia noastră. De ce? Fiindcă trebuie să știm că în psihologia de azi se vorbește din ce în ce mai mult de *a petrece timp de calitate*. Ce este acest timp de calitate? Este un timp care trebuie să știm că

- îl dedicăm
- și îl consacrăm

familiei.

Sunt multe familii în care părinții iau masa de Crăciun fiindcă fii și fiicele lor nu mai vor să stea cu ei fiindcă *au lucruri mult mai importate de făcut*.

Trebuie să știm că a petrece timpul cu părinții noștri de Crăciun este foarte importat. Sunt multe familii în care acest timp este poate ultimul fiindcă până anul viitor unul dintre părinți va părăsii această lume. Ne aducem aminte de Crăciun noi fii de părinții noștri care poate sunt:

- singuri,
- triști
- și nostalgici.

Hristos s-a unit de Crăciun cu firea umană dar acest lucru nu înseamnă că El a încetat să mai fie și Dumnezeu: „se păstrează şi în unirea firilor deosebirea după fiinţă, care păstrează împreună cu ea şi deosebirea însușirilor fiinţiale a firilor."[107]

În nici o altă religie nu se mai poate vorbii de

- o intimitate
- și o unire

mai deplină dintre Dumnezeu și om decât în creștinismul ortodox. Aceasta fiindcă avem aici o raportare de natură familială dintre Dumnezeu Sfânta Treime și natura umană.

Cu adevărat trebuie să știm că pentru noi creștinii ortodocși Crăciunul este un deschizător de drumuri duhovnicești în calea noastră spre Hristos. Familia noastră este una care ajunge să se sfințească de Crăciun. Aceasta fiindcă Hristos a făcut posibil acest lucru. Iată de ce trebuie să știm că trebuie să fim unii care să ajungem să vedem:

- sensurile,
- rosturile
- și înțelesurile

duhovnicești și teologice ale Crăciunului.

Sfântul Maxim Mărturisitorul spune despre unirea dintre dumnezeiesc şi uman în Hristos: „Hristos întreg e şi Domn şi Dumnezeu şi Atotputernic, dar are în Sine în mod neîmpărţit şi neamestecat şi trupul pe care l-a purtat pentru noi şi pentru a noastră mântuire, trup pătimitor şi nu atotputernic creat, circumscris, neatotputernic prin fire, dar având în Hristos o voinţă atotputernică. Căci nu prin ipostas este Hristos muritor şi

---

[105] A se vedea Pavel Gumerov, *Familia - mica Biserică* (București, 2017).

[106] Sf. Maxim Mărturisitorul, *Epistole,* Partea a II-a, Scrieri, 19, în PSB, voi. 81, p. 299.

[107] Sf. Maxim Mărturisitorul, *Epistole*, Partea a II-a, Scrieri, 19, în PSB, voi. 81, p. 300.

nemuritor, nici neputernic şi atotputernic, văzut şi nevăzut, creat şi necreat. Fiindcă altceva e prin fire şi altceva prin ipostas. Şi simplu vorbind, nu e un ipostas compus prin opoziţia socotinţei, ci prin proprietatea firilor".[108]

Doi creștini s-au întâlnit și discutau despre cele duhovnicești.

- Și ce mai faci?
- Bine.
- Mă bucur.
- Tu?
- Și eu.
- Ce te mai preocupă?
- Este ceva care mă preocupă.
- Ce?
- Un pasaj din Evanghelia Sfântului Ioan Teologul.
- Care?
- "În casa Tatălui Meu mai multe lăcașuri sunt" (Ioan 14, 2).
- Înțeleg.
- Eu nu înțeleg.
- Ce anume?
- Ce vrea să însemne că sunt mai multe lăcașuri în cer?
- Tu ai auzit de ierarhiile cerești?
- Nu.
- Despre ele a vorbit Sfântul Dionisie Areopagitul.
- Da?
- Da.
- Și ce sunt aceste ierarhii cerești?
- Sunt 9 ierarhii de îngeri.
- Și?
- Tu ai auzit expresia că *mă simt ca în a noulea cer*?
- Da
- Și ce înseamnă?
- Că ai ajuns la cel mai înalt grad de fericire.
- Așa este.
- Și?
- Ei bine vezi în cer nu sunt toți la fel.
- Nu?
- Nu.
- Unii sunt mai aproape de Dumnezeu
- Și alții mai departe?
- Da.
- Și sunt mulțumiți cu asta?
- Da.
- De ce?
- Fiindcă în rai nu există invidie.
- Îmi dau seama.
- Bine.
- Deci raiul este organizat pe ierarhii?
- Se poate spune și așa.
- Știi vreo dovadă din viețile sfinților în acest sens?
- Da.
- Care?
- Se spune că un călugăr a mers să ceară sfatul unui părinte îmbunătățit.
- Frumos.

[108] Sf. Maxim Mărturisitorul, *Epistole,* Partea a II-a, Scrieri, 22, în PSB, voi. 81, pp. 315-316.

- A ajuns la chilia părintelui și a început să bată.
- Și?
- Nu a primit nici un răspuns.
- De ce?
- Fiindcă părintele din chilie era în extaz.
- Extaz?
- Da.
- Și ce a urmat?
- După mai mult timp în cele din urmă părintele duhovnicesc a ieşit din chilie.
- Nu plecase cel care a bătut?
- Nu.
- De ce?
- Și-a zis să mai aștepte.
- Înțeleg.
- Părintele duhovnicesc l-a întrebat:
- Aștepți de multă vreme?
- Nu.
- Să mă ierți că nu am răspuns imediat.
- Nici o problemă.
- Uite o să fiu sincer cu tine.
- Te rog.
- Știi de ce nu ți-am răspuns imediat?
- Nu.
- Fiindcă a venit la mine Sfântul Constantin cel Mare.
- Cum?
- Cum auzit
- Și ce va spus?
- Mi-a spus despre ce minunat este în rai.
- Doar atât?
- Nu.
- Dar ce va mai spus?
- Mi-a spus un lucru pe care nu îl știam.
- Care?
- Că în rai călugării au cea mai mare mărire.
- Mai mare decât a Sfântului Constantin cel Mare?
- Da.
- Interesant.
- Sfântul Constantin cel Mare mi-a spus că dacă știa câtă mărire au călugării în cer și el se făcea călugăr.
- Înțeleg.
- După aceasta călugărul s-a dus folosit la mănăstirea lui.
- Deci înțeleg că în rai nu toți sunt la fel?
- Da.
- Acum sunt lămurit.
- Mă bucur.
- Și eu.[109]

Avem mai sus o întâmplare care ne spune că în rai există o ierarhie în care cu toții sunt mulțumiți și nu există nici un fel de invidie. Trebuie să știm că în viața de apoi lucrurile nu sunt deloc cum sunt în această viață. Aceasta fiindcă aici de multe ori ierarhiile sunt răsturnate cu susul în jos. Ei bine adevărata ierarhiile a lucrurilor va avea loc în rai. Totuși o oarecare asemănare a ierahiei cereşti avem şi pe pământ fiindcă ştim că viața de aici de pe pământ nu poate funcționa fără ajutorul lui Dumnezeu. Hristos a voit să se unească cu noi şi acest lucru îl sărbătorim în fiecare an de Crăciun. Sfântul Maxim Mărturisitorul spune foarte inspirat: „Acelaşi era întreg Dumnezeu cu umanitatea şi Acelaşi întreg om cu Dumnezeirea. Acelaşi ca om a supus în Sine şi prin Sine

[109]Petroniu Florea, *Nestamate din comoara credinței* (Oradea, 2007) p. 146.

umanitatea lui Dumnezeu şi Tatălui, dân-du-ni-Se nouă ca chip şi pildă desăvârşită prin imitare ca şi noi, privind ca spre căpetenia mântuirii noastre să predăm ceea ce e al nostru lui Dumnezeu, ca să nu voim altceva decât ceea ce voieşte El".[110]

Fiindcă suntem prinși în
- fluxul
- și torentul

de evenimente cotidiene cei mai mulți dintre noi tindem să ne ignorăm propriile familii. Am ajuns să credem că familia este ceva
- banal,
- neimportant,
- fără semnificații
- și efemer.

E bine Iisus nu a considerat acest lucru așa. El s-a pogorât din cer și a voit să locuiască într-o familie. Știm că până la vârsta de 30 de ani Iisus a stat cu familia Lui. Iată de ce de Crăciun trebuie să ne aducem aminte de familia noastră. Sunt unii care vor să își întemeieze o familie dar nu știu cum. Ei bine ei trebuie să se orienteze după familia în care s-au născut. Acest lucru îi va face să evite toate greșelile propriei lor familii de naștere.

După cum am spus de Crăciun Iisus a unit în sine două naturi
- dumnezeiască
- și omenească.

Aceste naturi însă nu s-au amestecat ci au rămas distincte. Sfântul Maxim Mărturisitorul spune foarte frumos: „dar este evident că comunicarea nu este a uneia, ci a amândurora şi neegale. E dăruirea prin reciprocitate în mod natural a celor proprii în mod natural fiecărei părți a lui Hristos prin unirea negrăită a lor fără prefacerea şi amestecarea naturală a nici unei părți în cealaltă."[111]

Adevărul este că avem în Crăciun o sărbătoare care ajunge să fie sărbătorită în funcție de gradul de avansare duhovnicească la care a ajuns cineva. Acesta fiindcă trebuie să știm că oamenii sunt diferiți și fiecare are un anumit grad de înțelegere duhovnicească. Totuși nu se poate ca oamenii să nu ajungă să își dea seama de importanța și semnificația Crăciunului ca sărbătoare creștin ortodoxă. Aceasta fiindcă după cum am spus omul de azi are nevoie de:
- un timp sacru,
- de sărbători ale familiei
- și de reîntoarcerea spre familie.

Ajungem să umblă după ofertele lumii de azi și evident că uităm de familia noastră. Ei bine de Crăciun avem șansa să ne întoarcem în familie și să prețuim familia.[112]

Familia este un lucru din ce în ce mai desconsiderat în zilele noastre fiindcă după cum am spus se crede că ea este o banalitate. Trebuie să ne aducem aminte de Crăciun de familia sfântă a lui Iisus. Atât Dreptul Iosif cât și Maria au fost persoane sfinte. Acest lucru ne spune că în familie se poate trăii sfințenia. Nu trebuie să uităm acest lucru deși sunt din ce în ce mai mulți care:
- desconsideră,
- trec cu vederea
- blamează
- și învinovățesc

familia de tot felul de lucruri rele. În acest sens în zilele noastre se face cu adevărat un cult al familiei disfuncționale. Aceasta fiindcă omul de azi este el însuși un om disfuncțional. Trebuie să ne aducem aminte că familia nici chiar Fiul lui Dumnezeu Domnul Iisus Hristos nu a desconsiderat-o. vorbind despre copilăria lui Iisus Sfântul evanghelist Luca ne spune că Iisus trăia în familia Lui și se umplea de har. Sfântul Chiril al Alexandriei tâlcuiește acest lucru așa: "iar fiindcă la fericitul Luca s-a scris: Iisus înainta în înțelepciune şi har (Luca 2, 52), purtătorul de Duh (Ioan), spunând că e plin de har, a indicat prin aceasta slava Fiului. Dar atunci, unde va înainta plinătatea Lui, sau va primi creşteri de dincolo de unde nu mai este nimic? Deci, nu întrucât este Cuvântul şi Dumnezeu s-a spus că va înainta, ci că S-a arătat mereu mai minunat şi mai bogat în har prin faptele

---

[110] Sf. Maxim Mărturisitorul, *Epistole,* Partea a II-a, „Disputa Sf. Maxim cu Pyrhus", 25, în PSB, voi. 81, p. 331.
[111] Sf. Maxim Mărturisitorul, Epistole, Partea a II-a, „Disputa Sf. Maxim cu Pyrhus", 25, în PSB, voi. 81, p. 325.
[112]A se vedea Sfântul Ambrozie de la Optina, *Sfaturi pentru familia creștină* (Editura Platytera, 2015).

Lui celor ce le vedeau, înaintând, cum trebuie spus mai adevărat, în înţelegerea celor ce se minunau de ele, şi de însuşi cel desăvârşit ca Dumnezeu, ca şi în har. Le-am spus acestea spre folos, deşi ca o digresiune."[113]

Pentru creştinii ortodocşi autentici trebuie să ştim că familia este importantă şi este centrul vieţii personale a noastre. Nu se poate să avem de exemplu o ţară sănătoasă şi funcţională dacă nu avem o familie funcţională. Aceasta fiindcă trebuie să ştim că familia este un dar de la Dumnezeu. Avem datoria să mulţumim lui Dumnezeu pentru familia noastră şi cel mai bine acest lucru îl putem face de Crăciun.[114]

Nu greşim dacă spunem că în creştinismul ortodox există un cult al familiei. Este acest lucru care ajunge să fie unul care să ne învețe:

- să prețuim,
- să cinstim,
- să onorăm
- şi să protejăm familia.

În sens duhovnicesc trebuie să ştim că familia este cartea noastră de vizită. Aceasta fiindcă din familie ajungem să învăţăm viaţa duhovnicească. Sunt mai mulţi care consideră că de fapt religia ajunge să fie învăţată din şcoală. Ei bine trebuie să ştim că deşi un copil face religie în şcoală dacă el nu are o familie care să fie şi ea duhovnicească religia din şcoală nu ajută la nimic. Aceasta fiindcă viaţa duhovnicească trebuie să înceapă din familie.

Ştim că Iisus a adus cu sine posibilitatea ca întreaga natură umană să fie

- restaurată
- şi răscumpărată.

Acest lucru s-a făcut fiindcă Iisus a venit în trup şi de acest fapt se poate spune că întreaga natură umană a avut de beneficiat. Sfântul Atanasie cel Mare spune: „nu înțelepciunea în calitate de înțelepciune sporea în Sine, ci omenescul sporea întru înțelepciune, ridicându-se câte puţin peste firea omenească şi făcându-se şi arătându-se tuturor ca organ al Ei spre lucrarea dumnezeirii şi spre strălucirea Ei. De aceea nici nu a spus Cuvântul sporea, ci Iisus, nume cu care S-a numit Domnul când S-a făcut om. Aceasta arată că sporirea este a firii omeneşti, precum am spus înainte".[115]

Prin urmare este bine să ştim că fiind Iisus a locuit şi a crescut într-o familie ei bine familia ajuns să se sfinţească. Marii sfinţi de cele mai multe ori au ajuns să deprindă sfinţenia din familie. Aceasta fiindcă este această sfinţenie care nu poate să fie separată de familie. Evident că sunt mulţi care consideră că de fapt sfinţenia nu are nimic de a face cu familia. Aceasta fiindcă ei cred că sfinţenia este un lucru exterior familiei. Ei bine Iisus ne demonstrează că sfinţenia trebuie să fie trăită în familie.[116]

Prin urmare de Crăciun trebuie să facem un efort: să ajungem să căutăm sfinţenia în sânul familiei. Aceasta fiindcă numai aşa vom ajunge să progresăm duhovniceşte. Ştim că sunt unii care deşi ştiu că sunt pe calea greşită nu vor să se schimbe. Ei totuşi vor binele familiei lor. Ştim din antichitatea creştină că a fost un păgân care era mare prigonitor al creştinilor. La un moment dat el a venit la un preot creştin ortodox şi i-a spus că vrea ca fiul lui să fie botezat creştin. Preotul a rămas uimit şi l-a întrebat cum să face că el care este un păgân prigonitor la creştinilor vrea să îşi boteze copilul? Păgânul i-a răspuns să vrea ca fiul lui să fie mai fericit decât a fost el.

Prin urmare omul trebuie să ştim că nu este numai

- personalitate
- şi individualitate

proprie ci la fel de bine el mai este şi familia lui. Cu toţi suntem la un anumit nivel suma a ceea ce este familia noastră. Nu putem

- să ne sustragem
- să ne ferim
- şi să fugim

de propria noastră familie.

---

113 Sf. Chiril al Alexandriei, *Comentariu la Evanghelia Sfântului Ioan*, Cartea întâi, cap. 9, în PSB, voi. 41, p. 116.

114A se vedea Valentina Moskalenko, *Eu am propriul scenariu. Cum să îți faci familia fericită* (Galați, 2021).

115 Sf. Atanasie cel Mare, *Trei cuvinte împotriva arienilor,* Cuvântul al III-lea, LIII, în PSB, voi. 15, p. 384.

116A se vedea *Familia creștină - icoană a iubirii de Dumnezeu* (București, 2020).

Familia este cea care ne formează ca oameni şi la fel de bine ne oferă o identitate. Ei bine Crăciun ajungem cumva la originea familiei fiindcă Iisus cel prin care s-a creat familia ajunge să devină el un membru al familiei. În acest sens Sfântul Chiril al Alexandriei spune: „iar El cunoştea nu prin învăţătură sfaturile Tatălui, ci ca Unul ce era El însuşi înţelepciunea şi sfatul Tatălui”.[117]

Sunt și unele încercări de a face pe omul contemporan conștient de importanța familiei. În acest sens sunt mai multe:

- psihologi,
- sociologi,
- terapeuți,
- și mari savanți

care studiază familia și vin cu tot felul de ajutoare științifice în folosul familiei care sunt cât se poate de bine venite.

Ceea ce trebuie să știm este că familia este un lucru care totuși nu poate fi redus la știință. Aceasta fiindcă familia este viață și este evident că viața este mai presus de știință. Iată de ce trebuie să știm că familia este importantă însă nu este exclusiv științifică după cum susțin mai multe opinii din lumea de azi. Știm că în România s-a făcut o încercare de a întemeia familii dintre cupluri tinere doar pe baze științifice. Din 5 familii care au participat la experiment numai 2 au rămas unite. Aceasta fiindcă trebuie să știm că știința nu poate să circumscrie viața.

Prin urmare familia este vie și viață și acest lucru nu poate să ne facă să credem că familia este numai un lucru științific care poate să fie:

- computerizat,
- investigat,
- cercetat
- și analizat

numai științific. Aceasta fiindcă familia este un lucru mai presus de știință. După cum am spus știința ajută familia dar nu este definitorie pentru familie. Pentru familie este definitorie Dumnezeu și acest lucru Iisus l-a arătat prin faptul că 30 de ani și El a avut o familie și a locuit într-o familie. Într-un anume sens se poate spune că cu cât ajungem să trăim în Hristos cu atât mai mult ne înțelegem mai bine familia. Despre acest raport Sfântul Chiril al Alexandriei spunea referindu-se la slava lui Iisus: „creşterea lui Hristos trebuie înţeleasă ca sporire a slavei, pe care o are pururea mai largă şi mai strălucitoare, fiind înţeles de cei din lume că e prin fire Dumnezeu”.[118]

Familia creştin ortodoxă este cu adevărat un lucru din ce în ce mai lipsă în zilele noastre fiindcă se consideră că această familie sau mai bine spus acest timp de familie este:

- demodat,
- învechit,
- arhaic
- și depășit.

Omul de azi ajunge prin urmare să aibă model de familii din filmele și benzile desenate pe care le citește. Așa se face că în vremurile noastre rata divorțurilor este alarmantă. Statisticile arată ca aproape 50% din familiile din America au trecut printr-un divorț.[119]

După modelul familiei sfinte a lui Iisus au fost mai multe familii sfinte pe care trebuie să știm că și noi le putem folosii drept modele. Familia de azi este una care are nevoie de:

- modele,
- exemple,
- repere
- și arhetipuri

pe care să le urmeze și după care să se orienteze. Aceasta fiindcă trăim într-o lume contemporană care este în lipsă de principii morale solide. Deși suntem extrem de avansați tehnic și științific trebuie să știm că nu prea

[117] Sf. Chiril al Alexandriei, *Glafire la Numeri,* 3, în PSB, voi. 39, p. 411.

[118] Sf. Chiril al Alexandriei, *Glafire la Facere*, Cartea a Vil-a, în PSB, voi. 39, p. 251.

[119]A se vedea George Stan, *Familia creştină. Aşezământ dumnezeiesc şi temelia vieţii de obşte* (Editura Cartea Ortodoxă, 2012).

suntem avansați în sens creştin ortodox. Aceasta fiindcă după cum ştim creştinismul ortodox este o minoritate ca religie în lumea de azi.[120]

- Un călugăr s-a dus la părintele lui duhovnicesc.
- Binecuvântați părintele meu.
- Domnul fiul meu.
- Ce mai faceți părinte?
- Sunt bine cu mila Domnului.
- Mă bucur.
- Dar de ce ai venit?
- Am să discut o problemă cu sfinția ta.
- Ce anume?
- Părinte de ce trebuie să fie un călugăr smerit?
- Fiindcă fără de smerenie nu se poate mânuii.
- De ce?
- Fiindcă în rai nu intră oameni mândrii.
- De ce?
- Dacă ești mândru în rai vei ajunge să te consideri mai bun decât Dumnezeu și îngerii Săi.
- Oare?
- Da.
- Nu ştiu ce să zic.
- Te îndoiești de asta?
- Noi călugării stăm retrași de lume.
- Și?
- Oricum nu ne vede nimeni.
- Și?
- De ce mai trebuie să fim și smeriți?
- Fiindcă ne vede Dumnezeu.
- Adică?
- Noi trebuie să fim pe placul lui Dumnezeu.
- Asta aşa este.
- Dumnezeu îi iubeşte pe cei smeriți.
- Și de un știm acest lucru?
- Din Biblie.
- Da?
- Da.
- Unde spune asta în Biblie?
- De la Sfântul apostol Petru.
- Ce spune el?
- "Căci „Dumnezeu stă împotriva celor mândri, dar celor smeriți le dă har". Smeriți-vă dar sub mâna tare a lui Dumnezeu, pentru ca, la vremea Lui, El să vă înalțe" (1 Petru 5, 5-6).
- Da parcă am auzit aceste cuvinte.
- Ei vezi? Sigur că le-ai auzit.
- Dar de ce nu ne spune Dumnezeu însuși cum să ne smerim?
- Uite îți voi spune o întâmplare din Patericul egiptean.
- Vă ascult.
- Era un monah care nu înțelegea un verset din Biblie.
- Și?
- El și-a spus:
- Voi postii și mă voi ruga ca Dumnezeu să îmi descopere înțelesul acestui verset.
- Și ce a făcut?
- 70 de săptămâni a mâncat numai dată pe săptămână și s-a rugat fierbinte.

[120]A se vedea *Familia creştină, o binecuvântare pentru Biserică și societate* (București, 2012).

- Asta da nevoință.
- Așa este.
- Și ce a urmat?
- Nu a primit nici un răspuns de la Dumnezeu.
- Cum?
- Uite așa.
- Nu se poate.
- Ei bine după această nevoință uriașă călugărul și-a spus:
- Deşi am făcut atâta osteneală nu am câştigat nimic, aşa că voi merge la călugărul care locuieşte în apropiere şi-l voi întreba pe el ce mă frământă.
- Și ce urmat?
- Călugărul și-a încuiat chilia și a dat să plece.
- Și?
- În fața lui s-a arătat un înger.
- Frumos.
- Îngerul i-a spus așa:
- Şaptezeci de săptămâni ai postit şi te-ai rugat lui Dumnezeu fără folos, însă când te-ai smerit să întrebi pe altcineva ceea ce te frământa, Dumnezeu m-a trimis să-ți lămuresc textul din Sfânta Scriptură.
- Ce frumos!
- Este.
- Și îngerul i-a tâlcuit versul din Scriptură?
- Da.
- Deci tot a primit ceea ce a cerut nu?
- Evident.
- Nu știam această întâmplare.
- Ei bine o știi acum.
- Este folositoare.
- Și ea ne spune că de multe ori nu primim ceea ce cerem de la Dumnezeu fiindcă nu ne smerim.
- Așa este.
- Omul are o tendință de a se supraaprecia pe sine.
- Și eu simt acest lucru.
- Dar smerenia nu este numai pentru călugări.
- Îmi dau seama.
- Și laicii sunt chemați să fie smeriți.
- De ce?
- Fiindcă dacă nu ar fi smeriți viața în lume ar fi insuportabilă.
- Cum?
- I-a imaginează-ți că în lume oamenii ar fi toți mândrii și orgolioși.
- Da, îmi imaginez.
- S-ar mai putea înțelege unii cu alții?
- Nu.
- Deci vezi că este nevoie de smerenie și la laici.[121]

Smerenia este un lucru pe care orice creştin trebuie să ajungă să îl deprindă din familie. Aceasta fiindcă trebuie să ştim că familia este una care ajunge să fie definitorie pentru viața noastră creştin ortodoxă. Sunt din ce mai mulți care ajung să simtă că este nevoie să pună bazele unei vieți creştin ortodoxe și să se țină de îndreptarul de viață creştin ortodox. Sunt mulți care deși nu vor ajung să facă Crăciunul în familie și acest lucru este evident unul care îi face să fie mai sensibili la problemele de familie. Ajungem să fim unii care să descoperim familia și în acest mod să ne dăm seama că trebuie să investim mai mult timp în familiile noastre. Iată de ce am spus despre Crăciun că este un timp al familiei fiindcă de Crăciun ajungem să ne dăm seama cât de frumos este să stăm cu familie și cât de folositoarea ne este familia.[122]

---

[121]Din *Patericul egiptean* (Alba Iulia, 1991).
[122]A se vedea Ioan C. Teşu, *Familia creştină, şcoală a iubirii şi a desăvârşirii* (Iaşi, 2012).

CAPITOLUL 6

FARMECUL DISCRET AL CRĂCIUNULUI CE VINE DE LA HRISTOS

Feeria Crăciunului ne cuprinde de mici copii. Mai toți dintre noi ne amintim cum îl așteptam pe Moș Crăciun să ne aducă daruri. Adulții însă ajung să trăiască diferit feeria Crăciunului.

- Colinzi,
- mese îmbelșugate,
- companie familiei,
- compania prietenilor,
- emisiuni TV de Crăciun
- zăpada de afară (dacă este),
- muzica de Crăciun
- sau pomul de Crăciun

și multe altele sunt cu toate lucruri care ajung să ne facă să ne simțim bine și să fim fericiți de Crăciun. Adevărul este că vom întâlnii puțini oameni nefericiți de Crăciun.

Feeria Crăciunului este un lucru care ajunge să ne cuprindă și ne simțim în largul nostru. Sunt mulți care nu stau să își explice acest sentiment frumos de Crăciun pe care cei mai mulți dintre noi în simțim. Aceasta fiindcă după cum am spus oamenii de azi nu sunt prea curioși. Această stare de bine a Crăciunului trebuie să știm că vine de la Hristos. Este Hristos care de Crăciun se poate spune că ne trimite un har special care ne face să fim:

- fericiți,
- mulțumiți
- împăcați
- și liniștiți.

Despre minunea Crăciunului Sfântul Efrem Sirul spunea: "voios era între copii ca un prunc, și înfricoșător era între îngeri ca un Stăpân."[123] Hristos prin urmare deși era copil El era și în cer ca fiind stăpânul îngerilor. Putem să ne dăm seama cât de mult bine ne-a făcut Hristos fiindcă a ajuns să se facă om și să trăiască printre noi. Aceasta fiindcă El vrea ca noi să fim unii care să ne bucurăm cu îngerii. De Crăciun se poate spune că Hristos unește:

- oamenii
- cu îngerii.

Această unire dintre îngeri și oameni este posibilă pentru toți cei care sărbătoresc Crăciunul. Acesta fiindcă deși nu îi vedem pe îngeri îi putem simții. Îi simțim pe îngeri prin:

- liniște
- pace
- armonie,
- iubire
- și speranță.

Toate aceste lucruri sunt posibile fiindcă de Crăciun Hristos a venit pentru ca să unească cerul cu pământul. Deși pe pământ există destul de multă tensiune și neînțelegere ei bine de Crăciun lucrurile se pot schimba. Se pot schimba fiindcă se ajunge la o stare de unire dintre îngeri și oameni. Oamenii sunt atrași de îngeri și vor să știe mai multe despre îngeri. Știm că a fost un înger - Sfântul arhanghel Gavriil - cel care adus pentru prima dată vestea că Iisus se va naște în lume.[124]

De Crăciun se poate spune că pentru noi oamenii Dumnezeu nu a mai fost unul exterior lumii ci a ajuns să fie unul cât se poate de atașat lumii. Aceasta fiindcă el a devenit om și a ajuns:

- să trăiască,
- să viețuiască,
- să existe

---

[123]Sfântul Efrem Sirianul, *Imnele Nașterii și Arătării Domnului,*(Editura Deisis, Sibiu, 2010), p. 49.
[124]A se vedea Radu Teodorescu, *Sfântul Arhanghel Gavriil în abordare creștin ortodoxă* (Cugir, 2022).

- și să se manifeste

ca om din multe Sa iubire față de noi. Sfântul Efrem Sirul spunea cât se poate de clar în acest sens: "a fost văzut ca un copil pe uliță, și în El locuia Cel ce miluiește toate."[125]

Farmecul discret al Crăciunului se poate manifesta prin mai multe feluri:

- un fel preferat de mâncare,
- o băutură dulce preferată,
- ciocolată,
- o colindă îndrăgită,
- o emisiune TV preferată
- sau pomul de Crăciun care aduce cu sine o altă atmosferă în casă.

Toate aceste lucruri și multe altele sunt cu adevărat manifestări prin care ajungem să sărbătorim Crăciunul. Aceasta fiindcă trebuie să ne dăm seama că de Crăciun trebuie să fim:

- bucuroși,
- fericiți,
- împliniți
- și mulțumiți.

Sfântul Efrem Sirul era de părere că Iisus "a flămânzit" de bucuria de a fi în comuniune cu oamenii: "cât de neastâmpărat ești, Pruncule, Care Te reverși tuturor. Oricui Te întâlnește îi surâzi, oricui Te vede îi zorești în întâmpinarea cu bucurie. În iubirea Ta Te asemeni unuia care flămânzește după oameni."[126]

Un alt lucru care este extrem de importat de Crăciun este să nu fim singuri. Ne gândim în aceste pagini că sunt

- bătrâni în azile de bătrâni
- și orfani în orfelinate

care de Crăciun nu au cu cine să fie și sunt triști.

Crăciunul este prin excelență o sărbătoare a comuniunii. Aceasta fiindcă este bine să știm că este comuniunea cea care ne face să fim fericiți.[127] De Crăciun ajungem să fim unii care să simțim că există o:

- dinamică,
- locomoție
- și mișcare

comunicativă în această mare sărbătoare creștin ortodoxă.

Comuniunea de Crăciun este duală:

1. cu Dumnezeu și îngeri
2. și cu semenii noștri.

De Crăciun prin urmare ajungem să sărbătorim ceea ce am putea spune ca fiind *axa lumii* sau faptul că acum știm Cine este axa lumii. Sunt mulți care nu știu care este:

- originea,
- sensul
- și finalitatea lor

în această viață. Ei bine dacă vor sărbătorii Crăciunul vor ajunge să își dea seama că axa lumii sau mai bine spus Cel care ține axa lumii a venit între oameni fără ca El să părăsească cerul și pe îngeri.

Chipul de bebeluș al lui Hristos este motivul de inspirație la mai multe colinzi și cântece de Crăciun. Sfinții și teologii creștin ortodocși le analizează și ni le explică mai mult. Sfântul Efrem Sirul spunea în acest sens: "[Pruncule] Nu faci nici o deosebire între părinții Tăi și străini, între cea care Te-a născut și slujnice, între cea care Te-a alăptat și femeile desfrânate. E aceasta năvala sau iubirea Ta, Atoateiubitorule?"[128]

Ei bine au fost mai mulți eretici au se poate spune că au voit să strice această feerie a Crăciunului creștin ortodox și au ajuns să strice sensul lui prin tot felul de obiecții. Pe vremea Sfântului Maxim Mărturisitorul ereticii monoteliți - ca o prelungire a ereticilor monofiziți - spuneau că există numai o voință în Hristos, adică voința

---

[125]Sfântul Efrem Sirianul, *Imnele Nașterii și Arătării Domnului*, (Editura Deisis, Sibiu, 2010), p. 49.

[126]Sfântul Efrem Sirianul, *Imnele Nașterii și Arătării Domnului*, (Editura Deisis, Sibiu, 2010), p. 78.

[127]A se vedea Radu Teodorescu, *Bucuria de fi în comuniune duhovnicească* (Cugir, 2016).

[128]Sfântul Efrem Sirianul, *Imnele Nașterii și Arătării Domnului,*(Editura Deisis, Sibiu, 2010), p. 78.

dumnezeiască. Sfântul Maxim Mărturisitorul avea să spună că în Hristos sunt: „(...) şi două voinţe naturale, potrivit Părinţilor, dacă nu îndrăznim să spunem că e fără suflet şi fără minte”.[129]

După cum am mai arătat mai sus pentru mai mulți Crăciunul este:

- banal,
- fără sens,
- fără semnificații,
- neimportant
- și rudimentar.

Aceasta fiindcă ei sunt unii care nu văd în Crăciun decât omenescul. Este adevărat că se poate vorbii de omenesc în Crăciun fiindcă sunt mai multe lucruri omeneşti în Crăciun. Sfântul Maxim Mărturisitorul spune în acest sens: „câţi dintre Sfinţii Părinţi au pomenit de voia alegătoare a umanităţii lui Hristos au înţeles prin ea puterea doritoare prin esenţă a firii, adică voinţa naturală (voinţa naturii) sau voia alegătoare a noastră, existentă în Dumnezeu cel întrupat prin însuşirea ei de către El.”[130]Ei bine trebuie să știm că de Crăciun nu avem de a face numai cu ceea ce este omenesc fiindcă Hristos era și Dumnezeu. Sfântul Efrem Sirul spune în acest sens: "vino şi odihneşte-Te în tăcere în sânul maicii Tale, Fiule al Celui Preaînalt! Neastâmpărul nu se cuvine fiilor de împărați. Tu eşti fiul lui David şi fiul Mariei, care şi-a păstrat frumusețea în cămara ei."[131]

Trăim vremuri în care de Crăciun nu se lucrează fiindcă și statul a ajuns la concluzia că avem o sărbătoare importantă și care trebuie să fie ținută cum se cuvine. Știm că în vechime Crăciunul era ținut dimpreună cu boboteaza dar mai apoi sfinții părinți și-au dat seama că ele sunt două sărbători foarte importante și trebuie să fie prăznuite diferit. Ei bine este adevărat că de Crăciun ne putem odihnii trupeşte dar la fel de bine trebuie să ne odihnim şi sufleteşte. Cum să ne odihnim sufleteşte? Ajungem să ne odihnim trupeşte prin faptul că:

- sărbătorim,
- prăznuim,
- ținem
- și respectăm

Crăciunul prin mersul la Biserică.

Despre întruparea lui Hristos de Crăciun Sfântul Maxim Mărturisitorul spune: „voinţa Lui nu ca una ce e a altei fiinţe, din altă fiinţă sau fire decât a noastră, ci pentru că s-a făcut pentru El şi în El a unuia şi aceluiaşi ipostas; şi pentru că nu a fost adusă la existenţă în sine şi pentru sine, ca noi. De aceea a şi avut pe Cuvântul însuşi ca sămânţă proprie care a înnoit modul naşterii, primind odată cu existenţa şi existenţa în chip dumnezeiesc în ipostasul Lui. Aceasta pentru ca să se întărească ceea ce este al nostru şi să se facă crezut ceea ce e mai presus de noi”.[132]

Farmecul Crăciunului însă poate să primească

- dimensiuni
- și valențe

noi pe măsură ce ajungem să fim unii care să devenim oameni duhovnicești. Viața duhovnicească este una care ne face să vedem Crăciunul diferit. Crăciunul duhovnicesc este diferit de Crăciunul secular în care tot ceea ce facem este să mâncăm și să bem. Ne dăm seama că de Crăciun avem șansa să ne rugăm și să cântăm imne de mărire lui Hristos. În acest sens unul dintre cele mai cunoscute imne de Crăciun creştin ortodoxe este tocmai troparul Naşterii Domnului: “Naşterea Ta, Hristoase, Dumnezeul nostru, Răsărit al lumii, Lumina cunoştinţei,Că întru Dânsa 'cei ce slujeau stelelor,De la stea s-au învățat să se închine Ție Soarelui dreptății, și să Te cunoască pe Tine,Răsăritul cel de sus. Doamne, slavă Ție! ”[133]

Pentru teologi trebuie să știm că există un farmec dogmatic al Crăciunului fiindcă dacă vom studia mai bine istoria creștin ortodoxă au fost mai multe controverse cu privire la Crăciun și evident că mai mulți eretici au venit cu opinii eronate despre Crăciun. Sfântul Maxim Mărturisitorul ne spunea că nu este nimic deosebit ca Cel care dă ființă să ajungă să se facă chiar El ființa pe care El a dat-o: „(...) acordul voinţei omeneşti a Mântuitorului

---

[129] Sf. Maxim Mărturisitorul, *Epistole*, Partea a Il-a, „Către Preacuviosul presbiter Marin”, 11, în PSB, voi. 81, p. 193.
[130] Sf. Maxim Mărturisitorul, *Epistole,* Partea a Il-a, „Către Preacuviosul presbiter Marin”, 11, în PSB, voi. 81, p. 191.
[131]Sfântul Efrem Sirianul, *Imnele Nașterii și Arătării Domnului*, (Editura Deisis, Sibiu, 2010), p. 79.
[132] Sf. Maxim Mărturisitorul, *Epistole,* Partea a Il-a, „Către Preacuviosul presbiter Gheorghe”, 3, în PSB, voi. 81, p. 211.

[133]A se vedea slujba Crăciunului din Minei.

cu voința Lui dumnezeiască şi părintească, ca a Cuvântului întrupat Care a dat ființă firii omeneşti şi a îndumnezeit-o prin faptul că i-a dat ființă".[134]

Un părinte discuta cu fiul său.

- Tată aş vrea să te întreb ceva.
- Ce fiul meu?
- Ți-a fost greu să mă creşti?
- Depinde cum priveşti aceasta.
- Adică?
- Trupeşte a fost greu fiindcă am trebuit să schimb mai multe scutece.
- Înțeleg.
- Sufleteşte însă nu mi-a fost greu.
- De ce?
- Fiindcă te-am iubit imediat ce te-ai născut.
- Da?
- Da.
- Nu știam.
- Ba da.
- Și cum este să îți iubești copilul?
- Asta nu se poate spune.
- De ce?
- O vei simții și tu când vei avea copii.
- Poate.
- Nu poate.
- Dar cum?
- Sigur vei simții și tu ce am simțit și eu când ai venit în lume.
- Înțeleg.
- Și această iubire o simți și acum?
- Da.
- Nu a scăzut?
- Nu.
- Interesant.
- De ce?
- Fiindcă am văzut și familii care nu își iubesc copii.
- Asta așa este.
- De ce nu își iubesc unii părinți copii?
- Asta nu știu fiul meu.
- Dar este firesc să îți iubești copii?
- Cum să nu.
- Și atunci?
- Vezi tu uiți ceva fiul meu.
- Sunt și oameni care sunt nepăsători cu privire la copii lor.
- Nu știam.
- Ba da.
- Și de ce sunt dezinteresați?
- Uite îți voi spune o poveste care o știu eu și care este adevărată.
- Despre dezinteresul părinților față de copii?
- Da.
- Te ascult.
- Era o mamă care avea o fiică.
- Și?
- Mama avea obiceiul să facă totul în casă: mâncare, curățenie etc.

[134] Sf. Maxim Mărturisitorul, *Epistole,* Partea a II-a, Scrieri, 5, în PSB, voi. 81, p. 214.

- Și fiica nu făcea nimic?
- Nu.
- De ce?
- Fiindcă nu o lăsa mama ei.
- Înțeleg.
- Într-o zi la ele a venit o prietenă de-a mamei.
- Bună ziua.
- Bună ziua.
- Mă bucur să te văd.
- Și eu.
- Și ce mai faci?
- Uite făceam de mâncare.
- Singură din nou?
- Da.
- Să știi că nu este bine.
- De ce?
- Trebuie să o înveți și pe fiica ta să gătească.
- A nu.
- De ce?
- Până să-i explic fiicei mele, am făcut lucrul de două ori.
- Nu, nu gândii așa.
- De ce?
- Păi fiica ta trebuie și ea să învețe să gătească.
- Lasă că are timp.
- Cum crezi.
- În încredere în mine.
- Cum zici.
- A venit și timpul și mama a murit.
- Și?
- Ce să vezi?
- Fiica a ajuns să lucreze într-un restaurant.
- Dar nu știa să gătească nimic.
- Așa este.
- Și ce a făcut?
- A trebuit să învețe să gătească de la zero.
- Vai ce păcat.
- Vezi ce poate face un părinte dezinteresat de copii lui?
- Da.
- Deci când vei crește să ai grijă de copii tăi.
- Așa am să fac.
- Copii văd în părinții lor un exemplu și un model.
- Așa este.
- Să nu uiți acest lucru.[135]

Ei bine legat de Crăciun trebuie să știm că dacă de mici îi vom învăța pe copii noștri să țină Crăciunul ei vor ajunge să aibă evlavie la această sărbătoare și să își crească familiile lor în frică de Dumnezeu. Se poate spune că feeria Crăciunului ajunge să se deprindă. Ne deprindem cu Crăciunul de mici și ajungem să îi simțim mireasma printre colinzi și prăjituri. În acest sens Biserica Creștin Ortodoxă ne învață să ținem postul de 40 de zile mai înainte de Crăciun. Aceasta fiindcă în acest mod ajungem să ne pregătim de Crăciun și să fim unii care să simțim:

- bucuria,
- pacea

[135]A se vedea Grigorie Comșa, *1000 de pilde pentru viața creștină* (Arad, 1929).

- şi binecuvântarea

lui.

Crăciunul este şi va fi actual cât va fi lumea fiindcă de Crăciun Dumnezeu s-a făcut om. Sfântul Maxim Mărturisitorul spune: „căci este Acelaşi Dumnezeu şi om. Dar zic că sunt şi altele în oarecare fel comune şi oarecum referindu-se la amândouă, adică la Dumnezeire şi umanitate. Adică unele dintre expresii sunt foarte dumnezeieşti, iar altele omeneşti; în sfârşit, altele deţin un loc oarecare de mijloc, arătând pe Fiul lui Dumnezeu ca fiind deodată Dumnezeu şi om."[136]

Poate cel mai mult farmecul discret al Crăciunului ajunge să fie trăit prin colinzi. Colindele sunt puse pe muzică și acest lucru are efecte profunde în sufletele celor care ascultă. Ştim că de Crăciun se organizează mai multe concerte de colinzi care ne poartă cu sine într-o lume idilică.

- Pruncul Iisus,
- Sfânta Maria
- Dreptul Iosif,
- staulul de oi,
- iarna,
- omătul
- sau ieslea sărăcăcioasă

sunt numai câteva tematici din universul colindelor. Cele mai multe colinzi sunt produsul spontan al evlaviei populare însă ele sunt cu adevărat adevărate imnuri teologice. Colindele de Crăciun au în ele ceva special. Ne fac să ne simțim emoționați față de timpul Crăciunului pe care ele în readus în mintea și sufletele noastre.[137]

Prin urmare este bine să știm că avem în Crăciun o sărbătoare nu numai istorică ci una cu profunde implicații

- religioase,
- teologice
- și duhovnicești.

Crăciunul este o invitație pe care Biserica Creştin Ortodoxă ne-o face ca să ajungem să ieșim din efemerul și perisabilul cotidian ca să ne unim cu Dumnezeu Tatăl în Hristos prin Duhul Sfânt. Trebuie să știm că ortodoxia păstrează tradiția Crăciunului de sute de ani și această tradiție este cât se poate de:

- autentică,
- originală,
- veridică,
- profundă
- și vitală.

Nu se poate vorbii de un creştin ortodox autentic dacă nu ajungem să prăznuim Crăciunul. Aceasta fiindcă se poate spune că avem în Crăciun sensul final al vieților noastre: Hristos. Sfinții părinți au fost unii care au teologhisit despre Crăciun şi ne-au făcut să fim unii care să ne dăm seama că avem în Crăciun o sărbătoare în care unirea dintre Dumnezeu şi om a ajuns la cel mai profund nivel. Sfântul Maxim Mărturisitorul spune: „oricare alt Părinte probat şi dumnezeiesc afirmă, cum am arătat, scriind în Hristos o lucrare şi două, primul lucru privind la unirea lucrărilor celor după fire precum şi a firilor, iar al doilea la deosebirea lor fiinţială".[138]

Crăciunul este un timp care ne face să contemplăm. Contemplăm:

- venirea lui Hristos în lume,
- întruparea lui Hristos,
- ieslea,
- magii,
- păstorii,
- îngerii
- pe Sfânta Maria
- sau pe Dreptul Iosif.

Ceea ce este cât se poate de clar este că într-un fel sau altul - deși Crăciunul se repetă an de an - ajungem, să fim unii care să ne dăm seama că găsim tot mai multe:

[136] Sf. Maxim Mărturisitorul, *Epistole,* Partea a II-a, Scrieri, 8,în PSB, voi. 81, p. 245.

[137]A se vedea Lucian Mihăiță Filip, *Dimensiunea mărturisitoare a credinței - colindul creștin* (Iași, 2021).

[138] Sf. Maxim Mărturisitorul, *Epistole,* Partea a II-a, Scrieri, 19, în PSB, voi. 81, p. 301.

- sensuri,
- înțelesuri
- şi rosturi

ale Crăciunului. De Crăciun evident că prăznuim în-omenirea lui Hristos fiindcă trebuie să știm că prin Hristos Dumnezeu a devenit accesibil. Tot Sfântul Maxim Mărturistorul spune: „căci întinderea mâinii şi atingerea şi apucarea şi amestecarea prin ea a tinei şi frângerea pâinii şi, simplu, tot ce se săvârşea prin mână, sau prin alt mădular, sau parte a trupului, era propriu lucrării naturale a umanității lui Hristos, prin care, ca om, era lucrător Acelaşi, Care era Dumnezeu prin fire şi lucra în mod natural cele dumnezeieşti, ca să se adeverească prin amândouă după fire, arătându-Se fiind cu adevărat Dumnezeu desăvârşit şi om desăvârşit, afară numai de păcat".[139]

Sfântul Efrem Sirul este cel care ne spune că de Crăciun Hristos nu a venit numai pentru cei drepți ci la fel de bine și pentru cei păcătoși. Aceasta fiindcă trebuie să știm că păcătoșii de Crăciun pot să își readucă aminte de Dumnezeu și se pot reîntoarce spre El. "În această zi în care Dumnezeu a venit la păcătoşi, cel drept să nu se ridice în cugetul său mai presus de cel păcătos!"[140]

Prin urmare după cum am spus meritul Crăciunului este să ne facă conștienți că Dumnezeu vine la om și îl întâmpină pe om prin nașterea Fiului Său. Acest gând trebuie să fie prezent în toți fiindcă el ne face să fim unii care să ne dăm seama că avem

- motive,
- rațiuni
- și sens

pentru a sărbătorii Crăciunul.

Crăciunul este prin urmare un lucru care ne face să fim mult mai aproape de Hristos și să ajungem să ne bucurăm de faptul că El a venit la noi. Este cumva impropriu să ajungem să prăznuim Crăciunul și în același timp să nu fim:

- mai buni,
- mai iertători,
- mai milostivi
- sau mai iubitori.

Sfântul Efrem Sirul spune în acest sens: "în această zi s-a deschis uşa înaltului cerului rugăciunilor noastre. Şi noi să deschidem uşile noastre celor care n-au greşit şi ne roagă de iertare!"[141]

Farmecul discret al Crăciunului poate să vină și din slujbele Bisericii mai ales pentru cei care frecventează biserica. Aceasta fiindcă slujbele conțin multă teologie și ne spune despre implicațiile profunde ale Crăciunului. Se poate spune în acest sens că una dintre cele mai profunde implicații ale Crăciunului este cea soteriologică. Știm că soteriologica este una care se leagă de învățătura despre mântuire a omului. Omul este o ființă care este în căutarea mântuirii. Aceasta fiindcă trebuie să știm că mântuirea este o realitate:

- ontologică,
- soteriologică,
- dogmatică
- pnevmatologică
- și transcendentă.

De Crăciun nu simțim numai mirosul de prăjitură și cozonaci ci la fel de bine și cel de tămâie din biserică fiindcă preotul jertfește în numele nostru pe altar tămâie binemirositoare. Trebuie să știm acest lucru și să ne dăm seama că trebuie să facem un efort și de Crăciun să ne jertfim ceva din timpul nostru și să fim prezenți în Biserică. Mitropolitul Ioanis Zizioulas spunea că trebuie să fim prezenți cu toată ființa în biserică în așa fel încât ființa umană să devină o *ființă ecclesială*.[142]

Sfântul Efrem Sirul ne îndeamnă ca de Crăciun să fim mai iertători: "în această zi s-a deschis uşa înaltului cerului rugăciunilor noastre. Şi noi să deschidem uşile noastre celor care n-au greşit şi ne roagă de iertare!"[143]

---

[139] Sf. Maxim Mărturisitorul, *Epistole,* Partea a II-a, „Disputa Sf. Maxim cu Pyrhus", 25, în PSB, voi. 81, p. 351.
[140]Sfântul Efrem Sirianul, *Imnele Nașterii și Arătării Domnului,*(Editura Deisis, Sibiu), 2010, pp. 90-96.
[141]Sfântul Efrem Sirianul, *Imnele Nașterii și Arătării Domnului,*(Editura Deisis, Sibiu, 2010), pp. 90-97.

[142]A se vedea Ioanis Zizioulas, *Ființa ecclesială* (Bucureşti, 1996).
[143]Sfântul Efrem Sirianul, *Imnele Nașterii și Arătării Domnului,*(Editura Deisis, Sibiu, 2010), pp. 90-97.

De Crăciun se poate spune că ajungem la
- esența,
- principiul
- și centrul

vieții creștine. Este vorba de o viață în care ne alăturăm lui Hristos pentru a lupta cu forțele răului. Farmecul Crăciunului este că ajungem să Îl vedem pe Hristos care este binele în persoană ca Unul care ajunge să se unească cu omul şi să potențeze cât mai mult unirea noastră cu Dumnezeu. Prin urmare de Crăciun ne dăm seama că Hristos nu ne-a lăsat
- de izbelişte,
- nu ne-a părăsit,
- nu ne-a abandonat
- și nu a uitat de noi

oamenii de pe pământ.

Sfântul Maxim Mărturisitorul ne asigură că Hristos a fost cu adevărat om și a avut toate atributele unui om: „iar lucrarea susţinătoare de viaţă a arătat-o în respiraţie, în grăire, în vedere, în auzire, în atingere, în mirosire, în fapta mâncării şi a băuturii, în mişcarea mâinilor, în umblare, în dormire şi în celelalte câte se arată în mod neschimbat în firea lucrării celei naturale”.[144]Hristos prin urmare nu a fost un fel de:
- imaginație,
- fantasmă,
- halucinație
- sau himeră

ci a fost o persoană reală care a ajuns să ne facă unii care să fim uniți cu Dumnezeu Tată. După cum am spus Crăciunul este o sărbătoare care aduce cu sine două lucruri în special:
- posibilitatea mântuirii omului
- și adopția sa ca fiu al lui Dumnezeu.

Aceste două lucruri trebuie să le avem în vedere când vorbim de Crăciun. An de an Crăciunul vine și noi trebuie să fim pregătiți pentru acest mare praznic. Dincolo de mâncare și băutură trebuie să ne ridicăm cu mintea la Hristos și să căutăm să fim după voia Lui. Aceasta fiindcă după cum am spus trebuie să fim unii care să ne dăm seama de sensul:
- final,
- ultim
- și real

al Crăciunului.

Farmecul Crăciunului se poate spune că este unul mistic fiindcă după cum am spus pentru cei care țin Crăciunul Dumnezeu ajunge să dea un har special pe care trebuie să îl avem în vedere. Harul special al Crăciunului trebuie să știm că este unul care ne conferă
- libertate,
- adevăr,
- viață duhovnicească
- limpezime
- și mântuire.

Harul Crăciunului ajunge să fie simțit de mai oricine și este el care ne spune că avem în Crăciun o sărbătoare
- specială
- și deosebită.

Vorbind despre naşterea lui Hristos di Dumnezeu Tatăl Sfântul Chiril al Alexandriei spune cât se poate de clar: *„Să iei,* zice, *din apa râului şi s-o verşi pe uscat. Şi va fi apa pe care o vei lua din râu, sânge pe uscat* (Ieş. 4, 9). Apa e chip sau semn al vieţii. Căci este cu adevărat necesară spre aceasta şi foarte folositoare celor de pe pământ. Deci Fiul, Viaţa adevărată, S-a născut ca dintr-un râu, din Tatăl care dă viaţă tuturor. Precum este lumină din lumină,

[144] Sf. Maxim Mărturisitorul, *Epistole,* Partea a II-a, „Disputa Sf. Maxim cu Pyrhus”, 25, în PSB, voi 81, p. 351.

aşa este şi Viaţă din Viaţă. Moise a fost învăţat că Fiul nu stă de Sine, în afară de orice, ci este după fire din Dumnezeu şi Tatăl."[145]

Un tată discuta cu fiul său.

- Tată aş vrea să te întreb ceva.
- Ce?
- Cât de importaţi sunt părinții?
- Foarte importanţi.
- De ce?
- Fiindcă ei nu numai că aduc un copil în viaţă dar îl și cresc.
- Adică cum îl cresc?
- Se ocupă de creșterea lui.
- A da, înțeleg.
- Mă bucur.
- Deci este foarte important ca părinții să se ocupe de creșterea copilului?
- Da.
- Dar dacă nu se ocupă?
- Atunci va fi foarte rău.
- De ce?
- Fiindcă copilul va ieșii un infractor.
- Și dacă nu va ieșii?
- Puține șanse.
- De ce?
- Tu știi că mai toți infractorii provin din familii disfuncționale?
- Nu.
- Cum așa?
- Păi fiindcă cum ți-am spus părinții nu s-au ocupat de ei când erau mici.
- Dar sunt mulți copii care învață singuri.
- Nu și educația.
- De ce?
- Tu ai auzit că un copil trebuie să aibă 7 ani de acasă?
- Da.
- Foarte bine.
- Și ce sunt acești 7 de ani de acasă?
- Grija părinților față de copil.
- Bine dar copilul nu poate să se educe la școală.
- Ba da dar nu este destul
- Nu?
- Nu.
- De ce?
- Fiindcă educația înseamnă formare.
- Ce fel de formare?
- Formarea personalității.
- Nu prea înțeleg.
- Uite îți voi spune o întâmplare ca să înțelegi.
- Bine.
- Era un ajutor de pantofar care a ajuns un mare criminal.
- De ce?
- Din cauza mamei sale.
- A mamei sale?
- Da.
- Cum așa?

[145]Sf. Chirii al Alexandriei, *Glafire la Ieşire,* Cartea a II-a, 4, în PSB, voi. 39, p. 329.

- Când era mic şi făcea câte o boacănă mama în loc să îl mustre îi spunea:
- Bravo, bine ai făcut.
- Ce greşit proceda.
- Aşa este.
- Și ce a urmat?
- Ei bine într-o zi calfa de pantofar s-a întors la mama lui.
- Bine ai venit fiul meu.
- Bine te-am găsit.
- Mă bucur că ai venit.
- Și eu.
- Fiule fiindcă tot ai venit am să te rog ceva.
- Ce?
- Nu poți să mă ajut să scot nişte cartofi?
- Bine, treacă de la mine.
- Și ce a urmat?
- Cei doi s-au pus pe cartofi.
- Și tata cum mai este? A întrebat fiul.
- Nu vrea să ne ajute.
- Păi la cât de puturos este.
- Să nu vorbeşti aşa de tatăl tău.
- Vorbesc cum vreau de eu.
- Mama s-a supărat şi a voit să îi dea o palmă fiului.
- Un moment, un moment mamă.
- Ce este nesimțitule?
- Înainte să mă plesneşti vreau să te uiți la acel stejar de acolo.
- De ce?
- Poți merge să îl îndoi?
- Nu am cum.
- Un stejar se poate îndoi numai câtă vreme este el tânăr şi fraged, asemeni şi tu pe mine, să mă fi tras de păr pe când eram copil, căci acum e prea târziu.
- Fiul a avut dreptate.
- Aşa este.
- Da, acum îmi dau seama de importanța părinților în viața copiilor.
- Foarte bine.
- Eu credeam că numai școala este importantă.
- Școala formează mai mult mintea.
- Și părinții?
- Caracterul copiilor.
- Aşa este.
- Acum eşti lămurit
- Da şi îți mulțumesc.
- Pentru nimic.[146]

Întâmplarea de mai sus este una care se referă la deprinderile pozitive pe care un copil trebuie să le învețe de la părinții lui. Aceasta fiindcă este bine să știm că părinții trebuie să se ocupe de creșterea copiilor. Ei bine într-o familie în care nu se sărbătorește Crăciunul când copii vor crește mari nici ei nu vor prăznuii Crăciunul. Acesta fiindcă trebuie să știm că avem în Crăciun o deprindere duhovnicească. Este vorba de o deprindere care este greu să o facem dacă nu o moștenim din familie. Cum trebuie să ne manifestăm de Crăciun ne-o spune tot Sfântul Efrem Sirul: "în această zi în care Domnul a venit la robii Săi, să se plece şi stăpânii în iubire spre robii lor! În această zi în care Cel Bogat a sărăcit pentru noi, să-l lase şi bogatul pe cel sărac să ia parte la masa lui! În această zi ni s-a arătat un dar pe care nu l-am cerut. Să dăm, aşadar milostenie celor ce ne-o cer cu glas mare!"[147]

---

[146]Din *1000 de pilde pentru viața creștină* (Arad, 1929).
[147]Sfântul Efrem Sirianul, *Imnele Nașterii și Arătării Domnului,*(Editura Deisis, Sibiu, 2010), pp. 90-96.

## CONCLUZII

Crăciunul este una dintre cele mai:
- importante,
- frumoase
- și cunoscute

sărbători creștin ortodoxe. În climatul interconfesional din zilele noastre trebuie să știm că avem în Crăciun o sărbătoare creștin ortodoxă prin excelență. Aceasta fiindcă este bine să știm că de Crăciun inaugurăm o relație creștin ortodox a omului cu Dumnezeu. Că Hristos are mai mulți adversari în această lume nu este ceva nou. Sunt mai mulți care sunt împotriva lui Hristos. Acești adversari trebuie să recunoască însă că Hristos este cu adevărat Fiul ui Dumnezeu. Sfântul Chiril al Alexandriei spunea: „dacă Dumnezeu Cuvântul Cel ce strălucește din Dumnezeu este Fiu cu adevărat,e cu totul necesar să mărturisească şi adversarii că El este din fiinţa Tatălui. Căci aceasta înseamnă filiaţia adevărată."[148]

Am voit să scriem o carte despre Crăciun în care să facem o paralelă dintre:
- ieslea nașterii lui Hristos din Betleem
- și ieslea sărăcăcioasă a sufletului nostru.

Sunt mult prea mulți oameni în zilele noastre care se văd pe sine la superlativ:
- cei mai buni,
- cei mai deștepți,
- cei mai capabili,
- cei mai pricepuți,
- cei mai înțelepți etc.

Ei bine trebuie să ajungem să îl vedem pe om așa cum este el. Raportat la infinitul lui Dumnezeu omul este ca o picătură în ocean. Trebuie să ne smerim pentru ca să ajungem să primim pe Hristos în sufletele noastre. Hristos a avenit în această lume pentru sufletele noastre. Trebuie să știm că un suflet este cu adevărat frumos dacă ajunge să se smerească.

Smerenia este un lucru care ne face să fim unii care să ne dăm seama de tot ceea ce este
- important
- semnificativ
- și esențial

pentru noi.

Este Crăciunul cel care ajunge să ne introducă în logica raporturilor dintre Dumnezeu Tatăl, Dumnezeu Fiul şi Dumnezeu Duhul Sfânt. Aceasta fiindcă trebuie să știm că Sfânta Treime este una care participă în întregime la naşterea lui Hristos de Crăciun. Aceasta fiindcă trebuie să știm că Hristos este Cel care aduce toată Sfânta Treime pe pământ. „Tatăl este împreună cu Fiul nu pentru că Acesta n-ar putea să facă ceva din cele ce sunt, ci pentru că este întreg în Fiul pentru identitatea fiinţei şi pentru extrema şi nemijlocita apropiere de El deoarece Fiul a provenit în mod natural din Tatăl. E ca şi cum ar zice cineva că împreună cu mirosul ce se răspândeşte din floare şi în lucrarea răspândită din mireasmă este floarea însăşi, deoarece mirosul provine natural din ea. Dar o spunem pentru înţelegerea ce rezultă din această pildă. Căci firea cea mai presus de toate e mai presus şi de această pildă, primind puţine ajutoare din ea în înţelegerea Sa."[149]

Crăciunul este o sărbătoare veche dar care an de an ajunge să ne farmece cu harul pe care îl duce peste noi. Am vorbit în această carte că nu trebuie să lăsăm ca sărbătorirea Crăciunului să fie una
- lumească,
- pătimașă,
- seculară
- și comercială.

Trebuie să ajungem să vedem mai mult sensurile duhovnicești ale Crăciunului. Aceasta fiindcă în acest mod vom ajunge să fim unii care să ne bucurăm de Crăciun. În acest sens trebuie să știm că:
- mesele îmbelșugate
- și băuturile

[148]Sf. Chirii al Alexandriei, *Comentariu la Evanghelia Sfântului Ioan,* Cartea întâi, cap. 3, în PSB, voi. 41, p. 34.
[149]Sf. Chirii al Alexandriei, *Comentariu la Evanghelia Sfântului Ioan,* Cartea întâi, cap. 5, în PSB, voi. 41, pp. 57-58.

nu sunt negate de creştinismul ortodox însă harul duhovnicesc al Crăciunului este mai important. Sfântul Efrem Sirul spunea despre care trebuie să fie dispoziția noastră de Crăciun: "în această zi a iertării, nimeni să nu-şi răzbune vreo greşeală! În această zi a bucuriei să nu împărțim dureri! În a ceastă zi blândă să nu fim aspri! În această zi liniştită să nu fim arţăgoşi!"[150]

Biserica Creştin Ortodoxă consideră că de Crăciun trebuie să ne pregătim nu numai trupeşte ci la fel de bine și sufleteşte. Trebuie să fim unii care să ajungem:

- să ne spovedim
- și să ne împărtășim

de Crăciun. Aceasta fiindcă mai ales prin spovedanie ajungem să facem curat în sufletul nostru. Spovedania nu numai că ne oferă posibilitatea de a ne a de face ordine în suflet ci la fel de bine ne face să fim unii care să primim iertarea lui Dumnezeu. Avem nevoie să fim iertați de Dumnezeu fiindcă adevărul este că cu toții suntem păcătoşi şi facem păcate. Este greu să ajungem să prăznuim Crăciunul cu conştiința împovărată de păcate de Crăciun. Prin urmare trebuie să ştim că vom ajunge să fim unii care să ne dăm seama de sensul duhovnicesc al Crăciunului. Aceasta fiindcă după cum ne spune Sfântul Chiril al Alexandriei viața duhovnicească ne ridică la starea de contemplație a Sfintei Treimi: „pe Fiul îl vedem strălucind din fiinţa Tatălui în mod născut şi existând în ea şi din ea, subzistând ca Dumnezeu-Cuvântul în ipostas propriu."[151]

Este adevărat că în zilele noastre Crăciunul este o sărbătoare pe care fiecare dintre noi ajungem să o prăznuim fiindcă există libertate. Este vorba de o libertate religioasă care însă de multe ori duce la o atitudine laxă cu privire la Crăciun. Este bine să ştim că de Crăciun vom ajunge să ne orientăm din nou spre Hristos. Viața noastră este o viață care navighează printre valurile:

- năprasnice,
- instabile
- și tulburi

ale aceste lumi.

Pe furtuna dezlănțuită a acestei lumi ei bine vom găsi în Crăciun un punct de:

- linişte,
- claritate,
- înțelegere,
- consens,
- armonie
- și pace sufletească.

Sfântul Efrem Sirul ne spune că este Crăciunul cel care ajunge să unească umanul cu dumnezeiescul: "astăzi Dumnezeirea S-a întipărit pe Sine Însăşi în umanitate, ca şi umanitatea să se întipărească şi să se facă podoabă în pecetea dumnezeirii!"[152]

Pentru noi creştinii ortodocşi Crăciunul este o tradiție pe care o moştenim

- din familie în familie
- și din generație în generație.

Trebuie să ştim prin urmare că întotdeauna pe 25 decembrie avem motive să fim bucuroşi şi fericiți. Aceasta fiindcă după cum putem vedea lumea noastră este aşa cum este şi există destul de multă suferință şi moarte care nu poate să ne lase indiferenți. Este Crăciunul care prin întruparea lui Hristos ni-L face mai accesibil pe Dumnezeu Tatăl. Sfântul Chiril al Alexandriei spune: „(...) Când zice în sânul, voieşte să spună că Fiul Se arată din sânul născător al Tatălui, ca o strălucire potrivită lui Dumnezeu şi ca o negrăită înaintare spre ipostasul propriu, dar avându-L totuşi pe Tatăl în Sine, întrucât nu prin despărțire sau prin diviziunea cea după trup S-a ivit Născutul dumnezeiesc din Tatăl. Şi de fapt Fiul însuşi zice undeva că El este în Tatăl, dar, iarăşi, că are în Sine pe Tatăl. Căci ceea ce e propriu fiinţei Tatălui, trecând în mod firesc (natural) în Fiul, arată în El pe Tatăl. Şi Tatăl are iarăşi în Sine pe Fiul, înrădăcinat în identitatea neschimbată a fiinţei şi ca ieşind din El, dar nu prin împărțire sau distanţare spaţială, ci existând în El şi împreună existând pururea."[153]

---

[150]Sfântul Efrem Sirianul, *Imnele Nașterii și Arătării Domnului,*(Editura Deisis, Sibiu, 2010), pp. 90-96.

[151]Sf. Chirii al Alexandriei, *Comentariu la Evanghelia Sfântului Ioan,* Cartea întâi, cap. 5, în PSB, voi. 41, p. 58.

[152]Sfântul Efrem Sirianul, *Imnele Nașterii și Arătării Domnului,*(Editura Deisis, Sibiu, 2010), p. 97.

[153]Sf. Chirii al Alexandriei, *Comentariu la Evanghelia Sfântului Ioan*, Cartea întâi, cap. 10, în PSB, voi. 41, pp. 126-127.

Crăciunul este un timp pe care trebuie să în dedicăm mai mult familia. Trăim vremuri în care părinții se înstrăinează de copii și copii nu mai vor să știe de părinții lor. Ei bine de Crăciun avem şansa să stăm cu toţii la masă şi să ne redescoperim:

- pe noi,
- aspirațiile noastre,
- speranțele noastre,
- dorințele noastre
- și problemele noastre.

Trebuie să ne folosim de timpul Crăciunului fiindcă numai aşa vom ajunge să fim unii care să avem de câştigat de pe urma Crăciunului. Nu trebuie să lăsam ca acest frumos Crăciun să treacă pe lângă noi ca și cum nimic nu s-ar fi întâmplat.

În această lume

- problemele,
- necazurile,
- fricile
- nereușitele
- suferința
- și moartea

fac ravagii. Hristos a venit în această lume să se scape de toate aceste probleme. De Crăciun avem şansa să ajungem să fim singuri cu Hristos. Ne rugăm în fiecare an la liturghie de Crăciun și ajungem să fim unii care să vedem dincolo de limitele istorice ale timpului nostru. De Crăciun ajungem să ne îndreptăm spre Dumnezeu despre care Sfântul Chiril al Alexandriei spunea: „Toată fiimea este din Fiul, pentru că El este în mod propriu şi singurul cu adevărat Fiu, nu fals şi cu nume mincinos, ci din fiinţa lui Dumnezeu-Tatăl, nu prin rupere, sau curgere, sau diviziune, sau tăiere, căci firea dumnezeiască e cu desăvârşire nepătimitoare; ci ca Unul din Unul, pururea coexistând şi fiind împreună etern şi interior prin fire Născătorului, fiind în El şi provenind din El în mod neîmpărţit şi nedespărţit. Aceasta fiindcă Dumnezeirea nu se poate circumscrie nici după trup, nici prin spaţiu, nici de aşa fel ca să parcurgă distanţe, sau să facă mutări, ci, precum provine din foc căldura cea aflată în el, părând înţelegerii că se împarte şi fiind altceva decât focul, dar fiind din el şi în el după fire şi provenind din el fără să-l micşoreze întru nimic prin despărţire, sau prin împărţire şi curgere, căci se păstrează întreagă în focul întreg, aşa vom cugeta şi naşterea dumnezeiască, folosind înţelegerea cea mai potrivită pentru Dumnezeu. Şi, crezând că Fiul subzistă în mod propriu, nu-L vom vedea pe El exterior Dumnezeirii celei una şi negrăite, nici nu vom spune că e de altă fiinţă decât Tatăl. Căci în acest caz n-ar mai fi cugetat în chip drept Fiu, ci altceva decât aceasta, şi ne-ar răsări un dumnezeu recent, altul decât Cel cu adevărat şi singur existent. Căci ceea ce nu e de o fiinţă cu Dumnezeu cel prin fire, cum nu va cădea din calitatea de a fi Dumnezeu adevărat?”[154]

Am voit în paginile acestei cărţi să oferim o meditaţie în plus la tematica sărbătorii Crăciunului fiindcă credem că este poate să fie de folos într-o măsură mai mică sau mai mare celor care realmente sunt creştin ortodocși autentici. Aceasta fiindcă evident că deși sunt mulți creștini ortodocși care nu sunt prea evlavioși sunt și mulți care sunt evlavioși și care petrec Crăciunul cu sfințenie. Trebuie să ne asigurăm că de Crăciun suntem

- împăcați,
- cu sufletul curat,
- liniștiți,
- și blânzi.

De Crăciun ajungem să rememorăm din nou și din nou toate marile evenimente ale nașterii lui Hristos în această lume fiindcă ne dăm seama că acest lucru este folositor pentru mântuirea noastră. În acest sens am arătat în paginile acestei cărți că este foarte greu să susținem că suntem creștin ortodocși adevărați dacă nu ținem Crăciunul. Crăciunul este prin urmare menit să ne înduhovnicească și nu numai să ne țină în limitele materiale ale acestei lumi. Trebuie să fim conștienți de acest fapt și să știm că de Crăciun vom ajungem să fim unii care să găsim noi și noi motive de bucurie.[155]

Un agricultor orgolios discuta o dată cu un alt agricultor.

---

[154]Sf. Chirii al Alexandriei, *Comentariu la Evanghelia Sfântului Ioan*, Cartea a II-a, cap. 1, în PSB, voi. 41, p. 149.
[155]Gerry Bowler, *The world encyclopedia of Christmas* (McClelland and Stewart, 2004).

- Ce mai faci vecine?
- Eu?
- Da.
- Cum nu se poate mai bine.
- Mă bucur să aud asta.
- Păi cum să nu auzi asta de la cel mai mare gospodar din regiunea asta?
- Chiar așa să fie?
- Păi cum nu.
- Nu știu ce să spun.
- Păi să spui că eu sunt cel mai mare gospodar din acest sat și din această regiune.
- Bine dacă așa zici tu.
- Păi nu așa zic eu.
- Dar cine mai zice?
- Nu știi?
- Nu
- Mai spun faptele mele.
- Chiar așa?
- Cum să nu vecine.
- Poate așa o fi.
- Ai mai văzut tu vecine pe cineva mai harnic și mai bine organizat?
- Nu știu ce să zic.
- Lasă că îți spun eu.
- Ce?
- La mine în gospodărie lucrurile merg strună.
- De ce?
- Fiindcă eu cu mintea mea strălucită m-am gândit la toate.
- Da?
- Da.
- Cum?
- Fiul meu mai mare se îngrijește de agricultură și este cel mai bun din tot satul.
- Da îl cunosc pe fiul tău.
- Al doilea fiu al meu se îngrijește numai de cai.
- Da, știu că ai și cai.
- Nu că am cai dar sunt cei mai frumoși cai din județul aceasta.
- Poate așa o fi.
- Al treilea fiu al meu se îngrijește de vite.
- Frumos.
- Măi și ce lapte dau vitele mele.
- Ce lapte?
- Cel mai bun din țara asta.
- Nu știu ce să zic.
- Dar nici pe fiicele mele nu l-am lăsat la o parte.
- Nu?
- Nu.
- Păi cum?
- Și ele sunt la treabă.
- Îmi dau seama.
- Cea mai mare fiică a mea o ajută pe mama ei la bucătărie.
- Foarte frumos.
- Este cea mai harnică fiică dintre toate.
- Poate așa este.
- A doua fiică a mea se îngrijește de albituri.
- Foarte bine.

- Ai mai văzut tu familie mai organizată ca a mea?
- Nu, nu am văzut.
- Păi vezi?
- Bine dar cum stau fii și fiicele tale cu educația?
- Educația?
- Da.
- Adică?
- Au și ei nevoie de cultură generală.
- Cultură generală?
- Da.
- Povești de adormit copii.
- De ce?
- Noi muncim să o ducem bine și așa nu avem nevoie de cultură generală și educație.
- Asta nu este bine.
- Nu îmi spune mie celui mai harnic gospodar din acest sat ce este bine și ce este rău.
- Bine cum zici.

Timpul a trecut și după mai mulți ani cei doi s-au întâlnit din nou.

- Și cum mai ești gospodare?
- Vai, rău, rău de tot.
- De ce?
- Fiul meu mai mare s-a îmbolnăvit rău.
- Și?
- Frații lui nu au putut să îl înlocuiască la agricultură.
- De ce?
- Fiindcă numai el știe agricultură.
- Păcat.
- Al doilea meu fiu a fost luat în armată.
- Și?
- Au slăbit vitele mele foarte mult.
- De ce?
- Fiindcă numai el știa să îngrijească vitele.
- Nu se poate.
- Fata mea cea mai mare când a dat să se mărite a lăsat-o pețitorul.
- De ce?
- Fiindcă a zis că nu se pricepe la lucrul pământului.
- Păi cum să se priceapă dacă ai ținut-o numai în casă să o ajute pe mama ei?
- Și nici a doua nu s-a măritat.
- De ce?
- Fiindcă nu știa nimic să gătească.
- Vine este numai a ta fiindcă nu te-ai ocupat de ei.[156]

Avem mai sus o întâmplare care ne spune că în această viață trebuie să fim unii care să nu fim buni numai într-o singură direcție. Trebuie să știm să ne adaptăm și să ajungem să fim unii care să vedem lucrurile în perspectivă. An de an ajungem să prăznuim Crăciunul și să ne dăm seama că El este unul care ne face să vedem mai toate aspectele nașterii lui Hristos în această lume. Trebuie să știm că Hristos vine la noi de Crăciun an de an în sens duhovnicesc. Să nu îi închidem ușa lui Hristos și să Îl primim în ieslea sufletelor noastre. Dacă Îl primim pe Hristos sufletele noastre nu vor rămâne unele lipsite de bucurie și de fericire.[157] Așa vom ajunge să ne dăm seama cât de important este Crăciunul pentru noi și de ce el aduce un har special sufletelor noastre. Încheiem această carte cu frumoasele rânduri despre Crăciun la scriitorului american Oren Arnold: "sugestii de cadou de Crăciun: pentru dușmanul tău, iertare. Pentru un adversar, toleranță. Pentru prietenul tău, inima ta. Pentru un client, serviciile tale. Tuturor, caritate. Pentru fiecare copil, un exemplu bun. Pentru tine, respect."

---

[156]Din Grigorie Comșa, *1000 de pilde pentru viața creștină* (Arad, 1929).
[157]A se vedea Andrei Lorgus, *Carte despre fericire* (București, 2017).